

Godište X. • broj 9 • rujan 2015.

2,5 KM / 10 kn / 1,3 EUR

MEĐUGORJE

Glasnik mira

ISSN 1840-1414

Tema broja:
**Uzvišenje
sv. Križa**

Raspeti –
znamen i
znak patnika –
Boga i čovjeka

U znaku Križa

Sv. Križ
u Jeruzalemu

Mama ili Abba?

Čitajte Božju
riječ srcem

Marijini obroci

Slobodni
činiti dobro

Djecu odgajamo
autoritetom ljubavi –
baš poput Marije

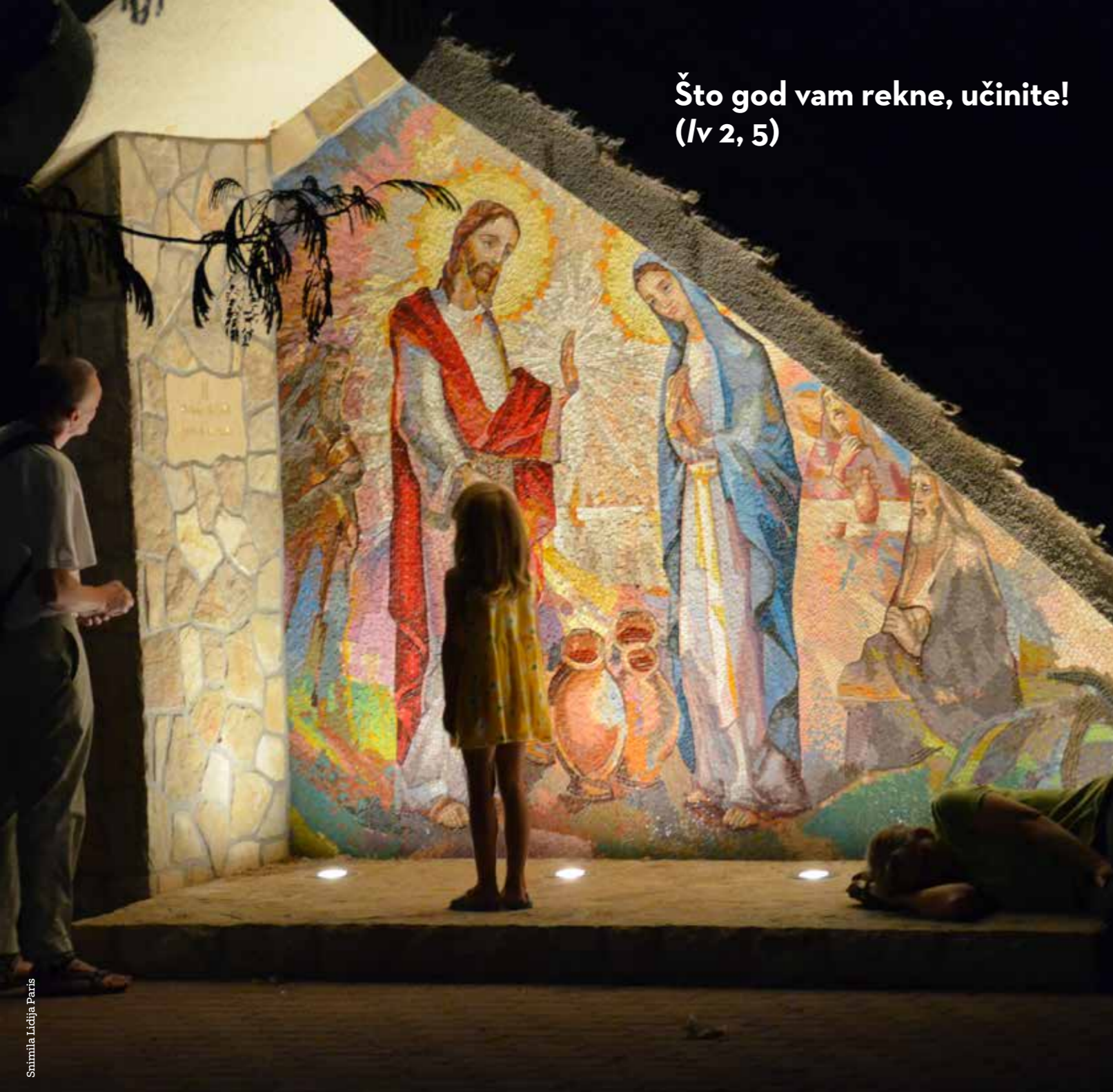
Trpljenje kao šansa
za zrelu i potpunu ljubav

Svemoć medija i
nemoć običnih ljudi

Prokrustova postelja
na francuski način

Što god vam rekne, učinite! (Iv 2, 5)

Snimila Lidija Paris

GLASNIK MIRA
Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje
Glavni urednik
Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323
Zamjenica glavnog urednika i služba preplate
Lidija Paris
e-mail: lidija_paris@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 342
Lektura
Ana Vulelija
Grafičko oblikovanje
SBD, Mostar
Tisak
FramZiral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.
Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €
UPLATE
Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352
Iz Hrvatske u HRK: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: Splitska banka/Societe Generale Group, Broj računa: 2330003-1152749911, IBAN: HR3923300031152749911, SWIFT SB: SOGEHR22
Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatienmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2
Iz svih zemalja EU u €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG (svrha uplate: Glasnik mira), BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044
Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221 (svrha uplate: Glasnik mira)
Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH
e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, **Internet:** www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput "ukazanja, čudesa, poruke" i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

Iz sadržaja

Tema broja: Uzvišenje sv. Križa

Raspeti – znamen i znak patnika – Boga i čovjeka, FRA T. PERVAN
U znaku križa, FRA I. DUGANDŽIĆ

Gospina škola

Mama ili Abba?, L. PARIS
Čitajte Božju riječ srcem, FRA M. ŠAKOTA
Obraćanje, FRA S. BARBARIĆ
26. Mladifest
Mir vama!, M. ZAPPELLA
Club inRi, N. ROVIS
Marijini obroci – Razgovor s Magnusom
MacFarlane-Barrowom, M. SUŠAC

Laici i njihovo poslanje

Slobodni činiti dobro – Razgovor s dr. Željkom Markić, P. Tomić
Hendikepirana osoba nas podsjeća na ono bitno, M. H. MATHIEU

Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima

Odgajamo li djecu ili teroriste?, R. RUKAVINA
Djecu odgajamo autoritetom ljubavi – baš poput Marije, N. NAKIĆ
Trpljenje kao šansa za zrelu i potpunu ljubav, K. MILETIĆ

S kršćanskog Istoka

Spasonosne riječi: „Drži duh svoj u paklu i ne očajavaj“, M. EGGER

Putopis Svetom zemljom

Sv. Križ u Jeruzalemu, FRA A. ŠAKOTA

Marija zagovornica Hrvata

Gospa Olovska, FRA K. LOVRIĆ

Hrvatsko kršćansko nazivlje

Gospini blagdani, mjeseci i dani, M. MAMIĆ

Duhovnost prirode

„Hvaljen budi, Gospodine moj, sa svim stvorenjima svojim“,
FRA B. VULETA
Rosa Gospina, FRA M. CRVENKA

Svemoć medija i nemoć običnih ljudi, B. SKOKO

Znanost i vjera

Prokrustova postelja na francuski način, I. MUSIĆ

Poštovani čitatelji *Glasnika mira*, hvala na pitanjima, prijedlozima i savjetima koje nam šaljete. Pozornost posvećujemo samo i isključivo potpisanim pismima.

Fotografiju na naslovnici snimila Lidija Paris

Uvodnik

GLAVNI UREDNIK
MARIO VASILJ
TOTIN

U MEĐUGORJU SE DOŽIVI I OSJETI CRKVA. Svaki dan! No, u prigodama kao što je Mladifest Crkva kao zajednica koja okuplja sve ljude iz cijeloga svijeta osobito postaje vidljiva i opipljiva. Tu doživljavamo sjedinjenje različitosti „od sva četiri vjetra“. Tu iskusimo riječi one poznate liturgijske pjesme da je Krist glava, Duh Sveti snaga, Marija mati, a nebo dom.

Mladi su za vrijeme protekloga Mladifesta uistinu doživjeli Crkvu koja moli, koja slavi euharistiju (svoje središte), koja se obnavlja (*Ecclesia semper reformanda*) u sakramentu ispovijedi, u klanjanju i koja radosnom pjesmom slavi svoje otkupljenje i svoju pripadnost Kristu. U desetcima tisuća mladih iz sedamdesetak zemalja svijeta probudilo se oduševljenje za vjeru, za Krista i Crkvu. Takvima više ne treba teoretizirati o Crkvi. Oni su je iskusili. Takvima više ne treba govoriti neka vole Crkvu. Ta je ljubav u dubini njihova bića.

Festival što se održava u Međugorju mladomu čovjeku daje kri-la, ali ga ne zavodi na bezglavo srljanje u prazno, nego mu pomaže da ustane ako je pao, da shvati kako može ponovno započeti ako se umorio i da može poskočiti od radosti jer je ljubljeno Božje biće. To je zato što u Međugorju i na Mladifestu učimo važnu lekciju, a to je prihvaćanje križa. Tek se prihvaćanjem križa događa uskrsnuće, novi polet i novi život.

Križ kao tema pred nama je i u rujnu, mjesecu kojemu je posvećen ovaj broj našeg lista. Naime 14. rujna kao Crkva slavimo Uzvišenje svetoga Križa, a u Međugorju je to ove godine na poseban način dan prije, 13. rujna, na Križevcu.

Križevac! Naša Golgota i Tabor. Na nj se dolazi opterećen, s pitanjima i nejasnoćama o vlastitu križu, a s njega se silazi kao s Tabora – preobražen. S Križevca se ne silazi bez križa, nego s križem, ali s preobraženim križem, s križem koji je izgubio na težini i gorčini i koji je dobio smisao. O tome je lijepo rekao čovjek koji se sjedinio s Križevcem, fra Slavko Barbarić: „Na Križevac se ne izlazi da bi se ostavilo svoje križeve, nego da svoje križeve naučimo nositi i pomagati drugima da svoje križeve nose. Pred križem se u dubokom razmišljanju pokazuju Isusu osobne rane i rane onih kojima smo mi zadali rane te trpljenja obitelji, Crkve i svijeta. Upravo tu treba moliti za ozdravljenje duhovno i zdravlje duševno.“

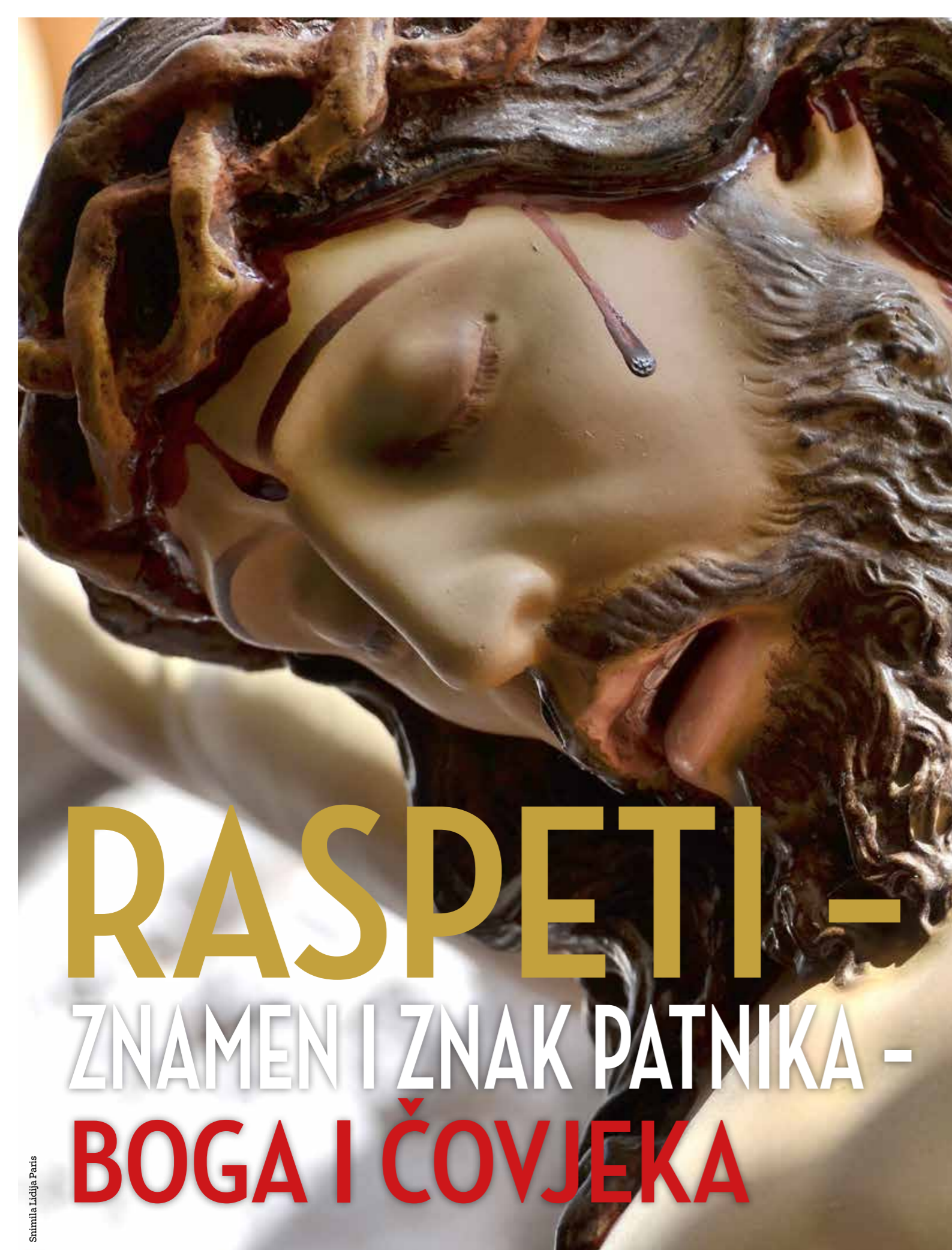
Svetkovina Uzvišenja svetoga Križa pred nas stavlja mnoga pitanja: Što je to u križu tako uzvišeno da ga veličamo? Zar u križu ima išta uzvišeno? Zar od križa ne bismo trebali bježati? Slavimo križ – nismo li zaostali? Zar nije došlo vrijeme skidanja križeva? Nije li utopija pred današnjeg čovjeka, usmjerenog na ugodu, stavljati znak koji veliča trpljenje i patnju?

Križ ne ostavlja ravnodušnim: jedne uznemiruje, znak im je ludosti i sablazni, druge umiruje, znak im je ljubavi i spasenja. Gdje je stvarni problem: u križu ili u nama? U nerazumljivosti i neprihvatljivosti križa ili u našoj nesposobnosti da ga shvatimo i prihvatimo? U križu kao preprjeci ili u mnogim preprjekama zbog kojih ne vidimo smisao križa?

Ni nama, kao ni mladima, nikada ne će biti jasno što je križ i što je Crkva bez osobnoga iskustva. Mladifest je tomu potvrda, a Križevac NOVA PRIGODA!

RASPETI - ZNAMEN I ZNAK PATNIKA - BOGA I ČOVJEKA

Jesmo li izdali križ? Sva se međugorska slavlja slijevaju u proslavu blagdana Uzvišenja sv. Križa što ga župljani slave otkako je na današnjem Križevcu podignut velebni betonski križ. O povijesti toga križa dovoljno je pisano pa ne treba ponavljati gradivo. Hodočašćenje u Međugorje nije cjelovito ako se hodočasnik, koji se osjeća fizički dovoljno snažnim, ne uspne do velikoga križa i ondje izlije svoje molitve, a nerijetko i suze koje su vanjski znak nutarnje raskajanosti i odluke za obratom u životu.

SUKLADNO DREVNOJ LEGENDI, CAR JE KONSTANTIN VIDIO U SNU ZNAK KRIŽA I ČUO GLAS KAKO ĆE U TOME ZNAKU POBIJEDITI. IDUĆEG JE DANA DAO STAVITI NA STJEGOVE SVOJIH LEGIJA ZNAK KRIŽA I DOBIO JE ODLUČNU BITKU ZA PREVLAST U CARSTVU. Nakon toga dao je kršćanima slobodu vjeroispovijedanja. Kako bi izgledala Europa i svijet, kako bi izgledala i Katolička Crkva da je Konstantin shvatio svoj san i istinsko poslanje križa na nešto drugi, inteligentniji način, a ne kao znak trijumfa, pobjede? Jer križ je znamen poraza, patnje i neizreciva načina umiranja i smrti.

Možda smo danas u prilici, možda je upravo ovo povijesni trenutak (kairos), dublje shvatiti paradoks križa na kome se temelji kršćanska vjera. Sveti je Pavao poruku križa sazeo u znani izričaj: Kad sam slab, onda sam jak! (usp. 2 Kor 12,10) Za Pavla križ je znak Božjeg poniženja, tzv. *kenoze*, križ je mjesto gdje svemoćni Bog postaje nemoćan u Isusu Kristu. Krist je poslušan do smrti, smrti na križu, da bi ga Bog uzvisio i darovao mu Ime komu se sve treba pokloniti. Križ upravo kao savršena oprjeka trijumfalizmu, ljudskoj oholosti, moći i sili.

Od samoga početnoga navještaja, apostolske *kerigme*, križ je bio znamen prijepora. Trebalo je podnijeti, ali i teološki proniknuti sramotu križa, trebalo je teološki domišljati smisao i poruku Raspetoga. Pavao je pokušao u Ateni na Areopagu uhvatiti 'priključak' s grčkom filozofijom preko naravne spoznaje Boga, zatim svojom porukom o Isusu – raspetom i uskrslom, ali je doživio fijasko. Došavši u Korint, u žarište svoga navještaja, *kerigme*, stavlja križ. Kristov križ je nezaobilaziv, on je jedini put do uskrsnuća, makar bio Židovima sablazan, *skandalon*, a Grcima ludost, bezumlje, najstrašniji oblik onodobne smrti za prevratnike i buntovnike.

I danas, neopoganskoj Europi križ smeta, on je zazoran mnogim očima i ukusima. Križ je postao nešto kao kristalizacijska prijeporna točka. Mnogi podižu svoj glas protiv križa jer križ navodno vrijeđa osjećaje djece, malenih. Žele ga ukloniti iz škola, učionica, javnih mjesta, zgrada. Ne žele da se njihova djeca suočavaju s tim drevnim sredstvom mučenja. Imamo podvojene tabore: jedni su za posvemašnje uklanjanje, drugi ga žele zadržati iz kulturoloških razloga, a treći iz vjerskih uvjerenja. U rasprama o križu nerijetko pokušavamo braniti križ na kriv način, plošno, površno i ponekada kukavički. Križ se predstavlja kao neutralni 'zapadni kulturološki simbol', koji navodno ništa od nas ne iziskuje. Za neke je to ures, sastavni dio folklor, privjesak, do kraja lišen smisla i u svojoj poruci i srži obezvrjeđen. Zato se muslimanska ili ateistička djeca prema toj logici ne bi trebala uznemirivati jer je križ izgubio svoj vjerski smisao i poruku. Vremenom je postao beznačajnim znamenom. Unatoč pokušajima 'neutralizacije' križa, u zapadnom svijetu danas prevlada-

FRA TOMISLAV
PERVAN

va očita kršćanofobija. Protivnici križa dobro shvaćaju što im na križu smeta. Pavao je govorio i pisao da ga je strah da križ Kristov ne izgubi svoju nutarnju snagu i poruku. A upravo se to događa među suvremenim kršćanima. Poruka križa je uvelike ishlapljela.

Križ je objava naše ljudske povijesti. U njemu se sažima ono što je Pilat rekao pred razjarenom svjetinom: *Ecce homo!* Evo čovjeka! Pogledajte, takav je čovjek! Čovjek je za to i na to sposoban. To mu se može dogoditi. Pogled na križ otvara nam oči za našu, ljudsku zbilju. Rimljani su u Isusovo vrijeme bili ponosni na svoj *Pax Romana*. Na čemu je taj Rimski mir sazdan? Na brojnosti rimskih legija, ratovanju, nasilju, neprojenim križevima. Desetci tisuća robova i buntovnika okončali su svoj život upravo na križu. Rimski građani nisu smjeli biti razapinjani. Bijaše on 'povlastica' za prevratnike, buntovnike, ustanike, robove. Ljudska je povijest izbrzdana krvlju i suzama. Sve slavne pobjede i svi herojski spomenici imaju u temeljima krv i kosti ubijenih, neizrecivu patnju, strah i bol. Samo se u filmovima lako umire. Ili pak danas u svečanim govorima u povodu slavlja povijesnih pobjeda. Naša je povijest upravo tu, u križu. Stoga nikakvo čudo da križ potiskujemo, da ga se lišavamo. Smatramo ga okrutnim. Ali, je li se križ sam od sebe uspravio, osovio? Je li se Isus sam razapeo? Treba uprijeti vlastiti pogled u tu zbilju križa, jer ćemo u križu, Kristovu križu, dobiti istinsko i pravo prosvjetljenje glede povijesti čovječanstva koja (op)stoji upravo u znaku patnje i križa!

U našoj je, naime, naravi izražavati se u superlativima pa tako i u odnosu na Boga. Kako i kakva mi zapravo Boga želimo i predočavamo? Bog bi trebao biti nadčovjek, nadmoćan. Htjeli bismo Boga kao supermana, batmana, spidermana, snažna, moćna, nadmoćna, zaštitnika prava i poretka u svemiru. Nadbiće koje vlada nad svim. Bog bi morao biti u svemu super, savršen, da mu se čovjek divi. Suvremeni se čovjek pita, kakvu sliku Boga nudimo mi vjernici, kršćani? Što imamo u svojim crkvama? Što je na našim oltarima ili pored oltara? Križ. Raspeti. Imamo znamen na križu nemoćne, raspete, preminule osobe. Raspetoga štujemo kao Boga koji je postao čovjekom, nemoćnim, u Isusu Kristu. Raspeti kao krajnja suprotnost i oprjeka moći, snazi, savršenstvu, onomu Bogu kakva bismo željeli. Na križu se odvija drama. Križ je najrašireniji vjerski znak u svijetu, znamen kršćanstva, ali i najstaknutiji znamen sve ljudske povijesti koja opstoji i traje u znaku patnje i križa.

U pravu su oni koji podižu glas protiv križa. Ljudi se spotiču o križ. Spotali su se o križ i u Pavlovo vrijeme. Križ je spoticaj, besmisao i ništavilo za Pavlove suvremenike. Križ po sebi ne može biti bez sadržaja. On je nabijen značenjem koje jedva možemo predočiti. U križu imamo stjecište i križište nespojivosti i nepodudarnosti: svemoćna Boga i nemoćne, strašne smrti na križu.

KRŠĆANSTVO JE UNIJELO U SVIJET BRATIMLJENJE S PATNJOM. ŽIVIMO U DRUŠTVU NEOSJETLJIVU NA SIROMAHE. I DOK NESTAJE KRŠĆANSTVA, DOK ONO GUBI SVOJU ISKONSKU SNAGU, NA POZORNICU I U SVIJEST NAŠIH SUVREMENIKA ULAZE STARI BOGOVI, IDOLI LJEPOTE, ZDRAVLJA, SNAGE.

PAVAO JE GOVORIO I PISAO DA GA JE STRAH DA KRIŽ KRISTOV NE IZGUBI SVOJU NUTARNJU SNAGU I PORUKU. A UPRAVO SE TO DOGAĐA MEĐU SUVREMENIM KRŠĆANIMA. PORUKA KRIŽA JE UVELIKE ISHLAPJELA.

Kršćanstvo ne naviješta samo da je Bog u Isusu Kristu postao čovjekom, nego da je taj Bog morao umrijeti strašnom smrću, u poniženju i boli proživjeti sve strahote, krvavi znoj, postupno umiranje gušenjem. Ono što Bogu pripisujemo, naime svemoć, sveznanje, dobrotu, ljubav – imamo i u kršćanstvu. Ali se tomu pridružuje novi značajni element, bit same stvari. Listamo li evanđelja – sva četiri – vidjet ćemo da sva opisuju Isusov život u kratkim crtama, dok krajnje opširno, nadugo i naširoko, sa svom silinom pripovijedaju Isusovu muku – od ulaska u Jeruzalem, sukoba u Hramu, Posljednje večere s učenicima, Judine izdaje, Petrova zatajenja (ravna nijekanju i izdaji!), sudišta pred Velikim vijećem i svećenicima, guvernerom Pilatom, potom nazovikraljem Herodom, bičevanja i izrugivanja jadnika i osuđenika, smrtno presude i razapinjanja na Golgoti, pribijanja na križ na kome umire posred dvojice razbojnika i prevratnika.

Zavirimo li navlas u povijest zapadne, kršćanske umjetnosti uopće, odreda tu se oni natjecali tko će zornije uprizoriti, do granice ukusa i izdrživosti, Isusovo izmrcvareno i izmučeno tijelo što visi i umire na križu, prepuno rana i modrica od bičevanja; čavle u tijelu, iščašene udove. I povrh glave natpis: Isus Nazarećanin – Kralj i Mesija. To je naš Bog! Upravo je to gola istina! Tu nema okolišanja, želimo li shvatiti kršćanstvo ozbiljno, prihvatimo li poruku Novoga zavjeta u svim njezinim dosezima. Ovaj raspeti na križu jest sami Bog! Teologija je od samih svojih početaka bila na mukama s tom činjenicom, pokušavala dosegnuti dubinu poruke Raspetoga. Pokušaj govora o dvije naravi, nepomiješane, nerazdvojene i sl., u jednoj osobi. Pravi Bog od pravoga Boga, pravi Bog i pravi čovjek. Teologija je shvaćala i tumačila utjelovljenje i razapinjanje kao nužnu žrtvu: Samo je Bog bio kadar uzeti na sebe svu krivnju svijeta i svojom smrću sve ponovno staviti u red, otkupiti. Metafizička razmjena, čin kozmičke ljubavi. Sve je to ipak ljudsko umovanje ili pak učeno naklapanje spram misterija s kojim se suočavamo, misterija koji je zapravo neiscrpiv, nedokučiv. O dubino bogatstva, mudrosti i spoznanja Božjega... uzviknut će Pavao.

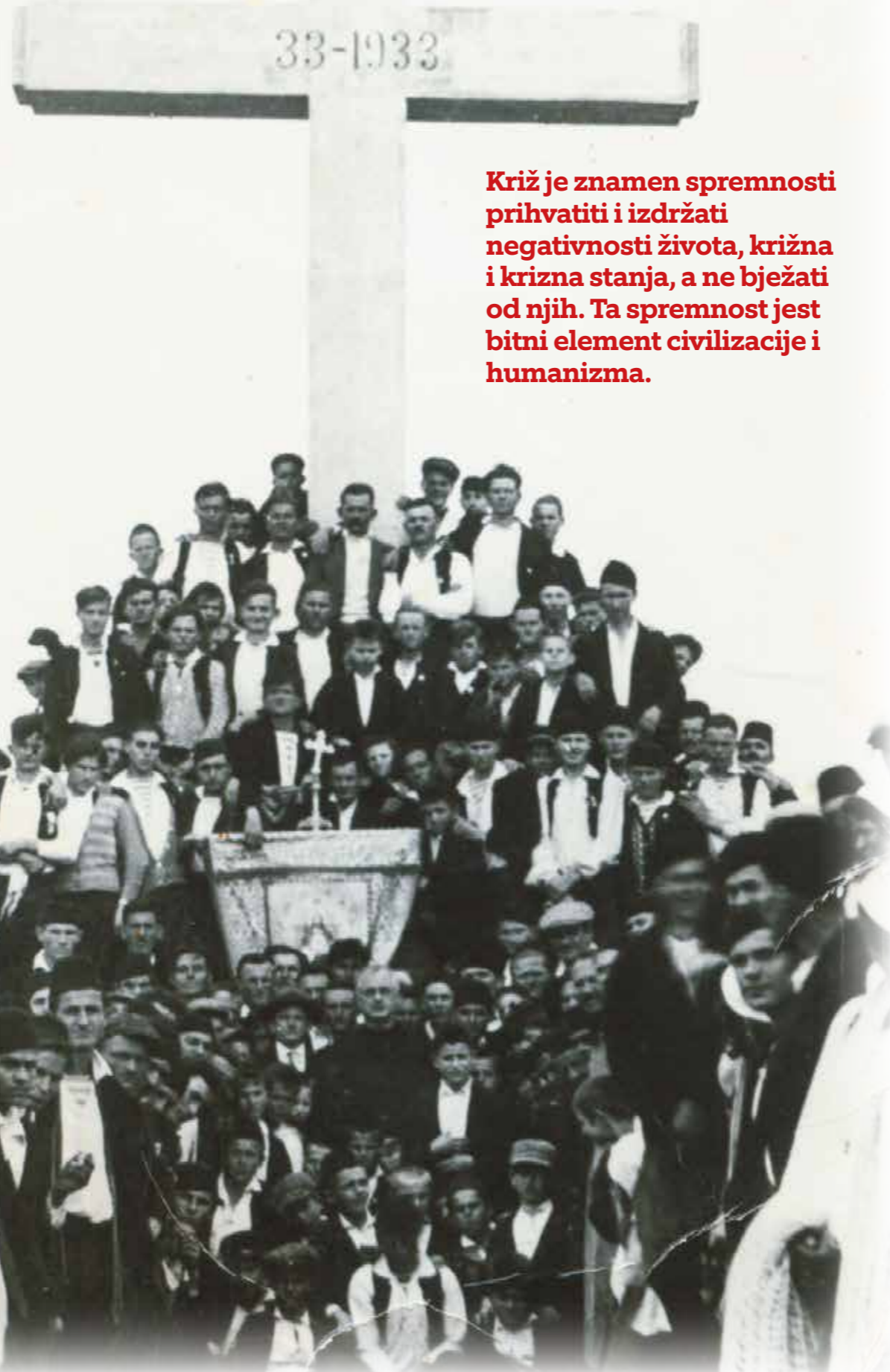
Pogledamo li u povijest religijske misli u svijetu, vidjet ćemo da su ljudi oduvijek predstavljali svoje bogove i božanstva kao nadljude, nadmoćne heroje, snažne, mlade, lijepe, savršeno skladne. U njima su istodobno veličali i divinizirali ljudsku snagu, moć i ljepotu. Antički bogovi bijahu besmrtni, vječno mladi. Nisu znali za prolaznost, za patnju, bijahu a-patični. Nije ih se ticala sudbina ljudi, sve su gledali sa svoga Olimpa ili nebeskih visina kao promatrači, ponekad bi se spuštali i iskazivali milost svojim miljenicima ili se osvećivali onima koje nisu podnosili ili su bili ljubomorni – ali sve to bijaše premalo, preslabo. Za čim je čovjek žudio moralo je biti nadljudsko, veličanstveno. I s toga zrenika raspeti Bog u Isusu Kristu jest čista provokacija, izazov razumu i osjećajima.

Čini se da je kršćansko doba na Zapadu na izmaku, da je prošlost, a na njegovo mjesto zasjelo je novo poganstvo. Kršćani su izdali križ, nesposobni prihvatiti patnju i propadanje kao dio čovjekove stvarnosti i života.

U kršćanstvu Bog nije pobjednik nego gubitnik, nije savršeno nego mučenik i osramoćenik, nije besmrtnik nego je na križu preminuo u očajničkom krikju. Ta teologija sadrži u sebi dramatične posljedice za sliku o čovjeku. Slika Boga ujedno je i slika čovjeka, idoli i ideali prema kojima se život orijentira i u kojima se kristalizira predodžba dobrote, istine, ljepote. Naravno, čovjek želi biti na pobjedničkoj strani, a antički grčki i rimski bogovi i božice bijahu samo utjelovljenje ljudskih potreba. Grčki su i rimski bogovi božanstva sreće i bogovi sretnika.

Raspeti Krist jest alternativna oprjeka takvu poimanju. Protivnici kršćanstva smatraju križ izopačenjem. U njihovim je očima križ mazohističko izživljavanje. Kako je moguće veličati odvratno namjesto lijepoga, nejako i slabo namjesto snažnoga, negaciju, ništavilo smrti namjesto pozitivnosti? Jedino se kršćanstvo osmjelilo na takvo što.

Križ jest prevrat svih vrijednosti i čovjekovih poimanja. Kršćanstvo stavlja pod znak pitanja svjetska mjerila i uspjehe. Ako su svjetske vrijednosti

Križ je znamen spremnosti prihvatiti i izdržati negativnosti života, križna i krizna stanja, a ne bježati od njih. Ta spremnost jest bitni element civilizacije i humanizma.

‘normalne’, ‘naravne’, onda je kršćanstvo ‘nenormalno’, ‘nenaravno’. Da, ali samo s tom razlikom što je to prema ljudskim mjerilima ‘nenaravno’ istodobno krajnje čovječeno jer je kršćanstvo dijametralna oprjeka i suprotnost pravu snažnijega, jačega, tiranije ‘normalnosti’ koja vlada u svijetu. „Što god učiniste jednomu od moje najmanje braće, meni učiniste“, veli Isus Krist učenicima želeći im uprizoriti što to znači ljubav prema bližnjemu. Pa i sami neprijatelji kršćanstva i Crkve ne mogu osporiti da je kršćanstvo unijelo u svijet dobrotu, čovjekoljublje i čovječnost, da je povijest kršćanstva povijest dobra i ljubavi prema bližnjemu, zauzimanje za najslabije. Pa i najlošiji kršćanski svijet bolji je od najboljega poganskoga, bilo u prošlosti ili sadašnjosti (primjerice u komunizmu)... Nitko se nije toliko zauzimao za bolesne i nemoćne, siromašne i ostavljene kao upravo sveci i kršćani, jer je u svakome ljudskome biću utisnuta Božja slika i prilika. Trebalo bi nam biti jasno da u temelju kršćanstva počiva nešto mnogo dublje od pukoga morala i etičnosti, humanizma ili solidarnosti.

Okrenuti se i opredijeliti za rubne likove u društvu nije čin nesebičnosti, nego priznanje i prihvatanje stvarnoga poretka stvari. To razlikuje religiju od humane etike. Nije to nikakav kategorički imperativ, nego je u naravi vjerničkoga bića. Križ je poziv, on je izazov, on je apel da budemo milosrdni, spremni pomoći, ali i to je samo ono pred-zadnje. U svemu počiva istina, činjenica da je to otkupiteljska patnja, da je patnja alfa i omega, zadnja riječ mudrosti, ono što svijet drži na okupu. Onaj prosjak ili beskućnik koji spava u kartonu na kolodvoru ili pješačkoj zoni nije samo objekt komu dajem milostinju; on je moj brat, u njemu se očituje i objavljuje moj Sudac i moj Gospodin. Naš Bog jest na strani siromaha, potlačenih, a iz ruke siromaha primam vizitku za Božje kraljevstvo. Oni su naša ulaznica, onaj Lazar pred vratima koji nas pušta unutra, na gozbu Kraljevu.

Princip križa jest solidarnost s poniženima i potlačenima. Križ u životu nije dobrodošao, svatko od njega spontano bježi. On nam ne ‘leži’, križ nam se ne sviđa, nije nam prihvatljiv. Kršćanstvo je unijelo u svijet bratimljenje s patnjom. Živimo u društvu neosjetljivu na siromaha. I dok nestaje kršćanstva, dok ono gubi svoju iskonsku snagu, na pozornicu i u svijest naših suvremenika ulaze stari bogovi, idoli ljepote, zdravlja, snage. Kult tijela, wellness-industrija, gdje je krajnji ideal tijelo bez ljaga i bora, čisto lice, s odbojnošću ili grožnjom pred gubitkom zdravlja, sila, pred bolešću, nemoći i smrti.

Čini se da je kršćansko doba na Zapadu na izmaku, da je prošlost, a na njegovo mjesto zasjelo je novo poganstvo. Kršćani su izdali križ, nesposobni prihvatiti patnju i propadanje kao dio čovjekove stvarnosti i života. Naša nam suvremenica stavlja na izbor golemu množinu mogućnosti koje nude sreću na gospodarskom, seksualnom, emocionalnom planu. Svi nas pokušavaju terorizirati ili pak silovati ‘srećom’. Svi moraju biti sretni, svi se moraju osjećati sretno.

Križ je, naprotiv, znamen spremnosti prihvatiti i izdržati negativnosti života, križna i krizna stanja, a ne bježati od njih. Ta spremnost jest bitni element civilizacije i humanizma. Križ i Raspeti nisu nikakav bezazleni zapadnjački kulturološki simbol, nego je križ bio i ostao znamen i slika Boga i čovjeka, čovjeka ugrožena, čovjeka koji je najveća dragocjenost ovoga planeta. To nam veli Raspeti, to poručuje svaki križ.

U ZNAKU KRIŽA

FRA IVAN
DUGANDŽIĆ

KRIŽ U KRŠĆANSTVU

Križ je oduvijek bio prepoznatljiv znak kršćanskog identiteta. Njime je u kršćanskim zemljama obilježeno doslovce sve. On se uzdiže na mnogim brdima koja su često i nazvana po njemu, stoji na trgovima i ulicama mnogih gradova. Štoviše, po njemu su neki gradovi dobili i svoje ime. Raspela uz mnoge prometnice, takozvani krajputaši pozivaju i podsećaju prolaznike na Isusovu riječ: *Ja sam put, istina i život.* (Iv 14, 6)

Križ resi naše crkve, zvonike i oltare. On obilježava kršćanske grobove i tako ih čini prepoznatljivim u odnosu na druge, potvrđujući ono što stoji u jednoj antifoni Velikog petka: „U križu je spasenje, u križu je život, u križu je nada.“ Naše krštenje bilo je u znaku križa i od tada taj sveti znak prati čitav naš kršćanski život. Njime započinje i završava svaka naša molitva.

Križ je, posebice u novije vrijeme, kršćanima postao i omiljen ukrasni predmet. Napravljen je u najrazličitijim veličinama i izvedbama, od različitih materijala, pa zato i najrazličitijih cijena. Nalazimo ga na zidovima, po vitrinama i stolovima u kršćanskim kućama. U manjem izdanju, ali zato od skupocjenog materijala izrađeni su križići što se nose o vratu ili na narukvici. I upravo ti popularni ukrasni predmeti u obliku križa nameću i ozbiljno pitanje: Je li križ u toj svojoj sveprisutnosti zadržao svoje izvorno značenje ili ga je možda izgubio i pretvorio se u nešto sporedno?

OD GROZOTE RASPINJANJA DO ŠTOVANJA RASPETOGA

Isus je od samog početka svoga propovijedanja i djelovanja došao u sukob s prvacima svoga naroda koji su mu predbacivali da krši Mojsijev

zakon i da huli na Boga. Opisujući kako Isus u subotu, kad je bila zabranjena svaka aktivnost, ozdravlja čovjeka s usahlom rukom, evanđelist Marko taj opis završava opaskom: „Nato farizeji iziđu i skupa s herodvcima stvore protiv njega odluku da ga ubiju.“ (Mk 3, 6)

Židovski je zakon poznao četiri oblika smrtno kazne: kamenovanje, spaljivanje, odsijecanje glave i vješanje. Daleko najčešće je primjenjivana smrtna kazna kamenovanje. Evanđelist Ivan bilježi da su Židovi, izazvani Isusovim učenjem, u više navrata pokušali na licu mjesta kamenovati ga, no on im je uvijek umakao (Iv 8, 59; 10, 31-33; 11, 8). Zašto su na kraju ipak odustali od kamenovanja i odlučili se za smrt na križu koju su tada Rimljani primjenjivali na svojim političkim protivnicima i pobunjenicima? Zato što im se s porastom mržnje prema njemu

raspinjanje činilo primjerenijom kaznom.

Nije to bilo samo zbog okrutnosti te kazne, već još više zato što je u očima Židova takva smrt značila prokletstvo Božje. A to se temeljilo na jednom propisu Mojsijeva zakona u pogledu onih što su zbog huljenja na Boga bili osuđeni na smrt vješanjem: *Ako tko učini grijeh koji zaslužuje smrt, te bude pogubljen vješanjem o stablo, njegovo mrtvo tijelo neka ne ostane na stablu preko noći, nego ga pokopaj istoga dana, jer je obješeni prokletstvo Božje.* (Pnz 21, 22sl)

Zalažući se onako uporno kod Pilata da Isusa osudi na smrt raspinjanjem, Židovi su željeli postići da njegovo ime ostane zauvijek obilježeno tim prokletstvom Božjim. Njegova smrt na križu trebala je imati snažnu poruku: Nije on nikakav Mesija, već naprotiv prokletstvo Božje. Upravo na to cilja sv. Pavao, obraćajući se Galaćanima koji su zaboravili cijenu Isusove smrti: „Krist nas je otkupio od prokletstva Zakona postavši mjesto nas proklet – stoji, naime, pisano: 'Proklet svaki koji visi na drvetu!'“ (Gal 3,13)

Ako to nemamo pred očima, ne možemo ni zamisliti što je to značilo za prve kršćane koji su se, unatoč svemu, priznavali učenicima Raspetoga. Još teže nam je shvatiti kako je od tog omraženog znaka najokrutnije smrtno osude došlo do štovanja Isusova križa i svetkovine Uzvišenja svetoga križa.

PAVLOVA TEOLOGIJA KRIŽA

Za sve to najveće zasluge pripadaju Pavlu. Iako je bio duboko svjestan da je navještaj „Krista razapetoga, sablazan za Židove, ludost za pogane“ (1 Kor 1, 23), nije ni pokušao taj dojam ublažiti nekakvim ljudskim razlozima. Štoviše, on je uvjeren da je Krist dragovoljno umro za nas grješnike (usp. Rim 5, 6.8), za naše grijeha (1 Kor 15, 3), ali ga je Bog

Današnji svijet je pun križeva, od najmanjih do najvećih. Pitanje je samo čuje li se dovoljno jasno glas Raspetoga: Dođi, slijedi me!

uskrisio „radi našeg opravdanja“ (Rim 4, 24sl) te on tako „postade mudrost od Boga, pravednost, posvećenje i otkupljenje“ (1 Kor 1,30).

Sve te snažne rečenice imaju svoje pokriće u Pavlovu životu koji je u svom prvom dijelu bio obilježen mržnjom, a u drugom ljubavlju prema Kristovu križu. U susretu s uskrslim Gospodinom pred Damaskom Pavlu je otkriveno duboko značenje Isusova križa. Shvatio je da je to bila cijena oproštenja i njegove zablude zbog koje je „preko svake mjere proganjao Crkvu Božju i htio je uništiti“ (Gal 1,14). I ne samo to, takvog progonitelja Bog poziva, „da u meni objavi Sina svoga da ga propovijedam među poganima“ (1,16).

Na tu iskazanu ljubav prema njemu dok je bio grješnik, Pavao nije odgovorio samo neviđenom aktivnošću u navješčaju evanđelja, već i trajnim rastom u ljubavi prema Kristu raspetome. To je išlo do posvemašnjeg poistovjećivanja s Kristom, tako da Pavao može reći: „živim – ali ne više ja, nego Krist živi u meni: život koji sada provodim u tijelu, provodim u vjeri u Sina Božjega, koji mi je iskazao ljubav i samoga sebe za mene predao.“ (Gal 2, 20) Taj njegov životni credo svoj najsnažniji izričaj ima u rečenici: „Ja sam daleko od toga da se ičim ponosim, osim križem Gospodina našega Isusa Krista, po kome je meni razapet svijet i ja svijetu.“ (Gal 6,14)

KRIŽ U NAŠEM ŽIVOTU

To Pavlovo iskustvo omraženosti križa u ovom svijetu dijelili su svi kršćani prvih stoljeća, ali su na to odgovarali istom ljubavlju prema Raspetom. To dobro potvrđuje sljedeći primjer. Arheolozi su 1856. godine u Rimu, otkopavajući nekadašnje nastambe rimske vojske, naišli na znak križa urezan ostrim predmetom na zidu. Ispod križa je nacrtan čovjek koji klečeći moli. Zaprepastili su se kad su vidjeli da čovjek raspet na križu ima magareću glavu. Ispod svega su stajale riječi: „Aleksamen se moli svom Bogu.“ Bila je to karikatura kršćanske vjere kojom su poganski vojnici izrugivali jednog iz svojih redova koji je bio kršćanin, a koji im nije ostao dužan odgovora. Malo podalje na zidu stajale su riječi: „Aleksamen uvijek vjeran.“

Mržnja i ljubav prate križ od početka i nikad ga ne će prestati pra-

U susretu s uskrslim Gospodinom pred Damaskom Pavlu je otkriveno duboko značenje Isusova križa. Shvatio je da je to bila cijena oproštenja i njegove zablude zbog koje je preko svake mjere proganjao Crkvu Božju i htio je uništiti.

titi. Zato Kalvarija i križ nisu stvar prošlosti, već stvarnost svijeta koja traje. Svugdje gdje mržnja prevlada nad ljubavlju, prezren je Bog i Isus je ponovno raspet. Gdje je praštanje zamijenilo osveta, tu se ponovno događa Veliki petak. A to što ovaj svijet još zadržava nad ponorom propasti jest riječ Raspetoga s križa: „Oče, oprosti im jer ne znaju što čine!“ (Lk 23, 34) Tako križ stoji kao vječni znak ovoga svijeta, stoji križ dok prolazi svijet sa svojom mudrošću i silom. A s njega trajno odzvanja Isusova riječ: „Tko želi ići za mnom, neka se odreče samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka me slijedi.“ (Mk 8, 34)

Današnji svijet je pun križeva, od najmanjih do najvećih. Pitanje je samo čuje li se dovoljno jasno glas Raspetoga: Dođi, slijedi me! Postoji križ kao umjetnički predmet na kome se može dobro zaraditi, a da se uopće ne živi logikom križa. Postoje križevi kao dio kućnog inventara ili kao ures o vratu, a da u životu dotičnog čovjeka ništa ne znači. Svijet je pun kršćana koji svaki dan na svojim čelima tko zna koliko puta naprave znak križa, a da se pritom ništa ne mijenja u njihovu ponašanje.

Ustvari, nije najvažnije kakav križ imam ili imam li ga uopće, nego ljubim li Raspetoga. Samo tako možemo odoljeti trajnoj napasti da se čak i u sjeni križa borimo za prevlast nad drugim, umjesto da u njegovo ime budemo spremni nesebično služiti, da očajujemo s mogućnicima ovoga svijeta, umjesto da pogledamo na nemoćne i ugrožene, s kojima se on izričito poistovjetio. Samo u našem jasnom stavu prema križu i Raspetomu moguće je razlikovati pravu vjeru od nebulozne religioznosti, istinsku pobožnost od praznovjerna i pravu molitvu od pokušaja trgovanja s Bogom.

S Marijom kroz Bibliju

Mama ili Abba?

Zvanje Međugorja u Crkvi nije biti otok nego kvasac. U Međugorju ne veličamo Gospu nego njezinog i našeg Stvoritelja. Sve upućuje na ono što je Marija rekla u Evanđelju: „Veliča duša moja Gospodina i klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju.“

LIDIJA PARIS

PONEKAD SE U MEĐUGORJU S OLTARA IZ USTA NEKIH GOSTUJUĆIH SVEĆENIKA STAROGA KOVA ČUJE DA POZDRAVLJAJU „GOSPINE ŠTOVATELJE“. U Međugorju ne širimo „marijanske pobožnosti“. U Međugorju idemo s Marijom Isusu, a Isus nas vodi Ocu.

PUPČANA VRPICA

Neki se ljudi previše usko vezuju uz svoju tjelesnu majku. U psihološkom smislu, tu pupčanu vrpicu treba prije ili kasnije prekinuti da bi čovjek postao odrasla i zrela osoba. U duhovnom smislu, neki se tijesno vezuju uz majku Mariju zato što Marija iscjeljuje rane koje su mogle nastati iz odnosa s tjelesnom majkom. Tu im tijesnu vezu treba dopustiti, no i to jednoga dana treba prestati da bi osoba postala odrastao kršćanin. Marija će ga postaviti na noge i osposobiti za zreo odnos s Isusom, Duhom Svetim i Bogom Ocem. Oni će od duhovne djece, koja se Mariji obraćaju s „mama“, u prenesenom smislu sjede u njezinu krilu i jedu dječju hranu, postati zreli, odrasli, uspravni kršćani koji su sposobni reći „Abba“ i hraniti druge. Ni majke se ne bi smjele previše vezivati uz svoju djecu, nego ih pustiti da izgrade svoj samostalan život. Iz Novog zavjeta vidimo da Marija Isusa nikada ne vezuje isključivo uz sebe. Kad je ostao u Hramu, umjesto da se vrati kući s njima, Marija kaže: „Otac tvoj i ja žalosni smo te tražili.“ (Lk 2, 48)

KAKO I ZAŠTO

Novi zavjet nam kazuje da je Marija postavila dva pitanja: *kako* i *zašto*. Kad joj je anđeo navijestio Isusovo začecje,

ona pita „Kako će to biti?“ (Lk 1, 26) i dobiva odgovor: „Duh Sveti sići će na te.“ Marijina reakcija je: „Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!“ (Lk 1, 38)

Kad je Isus ostao u Hramu među učiteljima, ona pita „Sinko, zašto si nam to učinio?“ (Lk 2, 48) i dobiva odgovor: „Niste li znali da mi je biti u onome što je Oca mojega?“ Marija nije znala, ali je naslućivala i zato je s vjerom „brižno čuvala sve ove uspomene u svom srcu.“ (Lk 2, 51)

Marija ne pita ni tko, ni što, ni kada, ni gdje. Ta su pitanja, mogli bismo reći, više vezana uz ljudsku znatiželju. Marija pita: „Kako?“ To pitanje postavlja osoba koja želi učiniti što joj se kaže, zato da bi to mogla bolje ostvariti. Marija pita i: „Zašto?“ To pitanje postavlja osoba koja želi razumjeti smisao da bi događaje mogla u svojoj dubini proživjeti.

MARIJA NE STOJI SAMO

U Novom se zavjetu Mariju spominje uvijek i samo u vezi s Isusom. Kad je Marija otišla Elizabeti, Elizabeta u njoj prepoznaje „majku svojega Gospodina“. (Lk 1, 43) Kad se anđeo u snu javio Josipu i rekao mu neka pobjegne u Egipat, dvaput je spomenuo „dijete i majku njegovu“. (Mt 2, 13-14) Nakon Herodova skončanja, opet mu se javio i opet dvaput spomenuo „dijete i njegovu majku“. (Mt 2, 19-21) Kad je Isus došao u svoj zavičaj i naučavao u sinagogi, ljudi su zapanjeno govorili: „Nije li mu majka Marija?“ (Mt 13, 55) Poslije Isusova uzašašća, apostoli bijahu „jednodušno postojani u molitvi s ... Marijom, majkom Isusovom“, njegovom braćom i još nekim ženama. (Dj 1, 14)

ISUSOVA RODBINA

Ivanovo nam evanđelje kaže da je Isus poslije čuda u Kani sa svojom majkom, svojom braćom, sestrama i učenicima otišao u Kafarnaum gdje su ostali nekoliko dana (Iv 2, 12), no Isus isto tako kaže: „Tko ljubi oca ili majku više nego mene, nije mene dostojan.“ (Mt 10, 37)

Jedan je događaj iz Isusova javnoga života često predmetom zabune. Jednoga dana, dok je Isus govorio mnoštvu, došla je njegova majka s drugom rodbinom. Željeli su s njime razgovarati. Isus na to pokazuje na mnoštvo i kaže: „Evo majke moje i braće moje! Doista, tko god vrši volju Oca mojega, koji je na nebesima, taj mi je brat i sestra i majka.“ (Mt 12, 46-49) Ovime Isus Marijino majčinstvo i krvne veze sa svojom rodbinom proširuje na sve one koji ga slušaju i koji vrše volju Božju.

SLUŠATI I ČINITI

Taj duh vršenja Božje volje pokazuje se u događajima u Kani Galilejskoj. Bila je svadba, na svadbu su bili pozvani Isus i njegovi učenici, tamo je bila i Isusova majka koja je primijetila da je ponestalo vina. Ona nije Isusu savjetovala što da čini, nije ga zamolila da nabavi vina, nije od njega tražila da učini čudo, jednostavno mu je rekla što vidi. „Vina nemaju.“ (Iv 2, 3) Misli li Isus u tom času na onu čašu vina koju će dati svojim učenicima na Posljednjoj večeri? Kaže li on zato: „Još nije došao moj čas?“ Nije li to znak da su Isus i Marija najprisnije povezani u Duhu Svetomu?

Marija je tada rekla i govori nam svakoga dana: „Što god vam rekne,

učinite!“ Svijet proživljava velike kušnje zato što je zaboravio i napustio Boga. „Odakle ratovi?“, pita Jakov. „Odakle borbe među vama? ... Žudite, a nemate; ubijate i hlepitate, a ne možete postići; borite se i ratujete. ... Ištete, a ne primete jer rđavo ištete. ... Oduprite se đavlu i pobjeći će od vas! Približite se Bogu i on će se približiti vama! ... Očistite srca, dvoličnjaci!“ (Jk 4, 1-10) Ne gledajmo što čine drugi, nego tražimo Boga. Molitva će nam dati krila za susret s njim. „Bog se oholima protivni, a poniznima daje milost.“

MAJKA ISUSOVA - MAJKA UČENIKA

Od trenutka Navještenja pa do Kalvarije, Marija je u potpunosti odgovorila na Božji poziv koji je prihvatila kada je rekla: „Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi.“ (Lk 1, 38) Isus je imao majku po Božjoj volji. Tu i takvu majku želi i svim svojim učenicima u svim vremenima koja će uslijediti. Kao što je bio rekao mnoštvu: „Evo majke moje i braće moje! Doista, tko god vrši volju Oca mojega, koji je na nebesima, taj mi je brat i sestra i majka“ (Mt 12, 46-49), tako sada kaže Mariji: „Ženo! Evo ti sina“ i Ivanu: „Evo ti majke!“ (Iv 19, 26) U trenutku svoje proslave, kako to kaže Ivanovo evanđelje, Isus Mariju ne naziva majkom nego ženom. Ona je nova Eva koja je zgazila zmijinu glavu. Takvu duhovnu majku trebaju njegovi učenici da bi nadvladali sve nedaće na koje će naići u svijetu.

SLOBODNA DJECA SLOBODNE MAJKE

Naš je konačni cilj Kraljevstvo nebesko koje Pavao, koji poznaje spise Staroga zavjeta, naziva i nebeski Jeruzalem i kaže: „Onaj pak Jeruzalem gore slobodan je; on je majka naša.“ (Gal 4, 26) „Braćo, nismo djeca ropkinje nego slobodne.“ (Gal 4, 31) Recimo Bogu DA kao što je rekla Marija. Učinimo to u slobodi djece Božje.

KONCIL O MARIJI

DOK SE MAJKA ČASTI, SIN SE PRAVO UPOZNAJE, LJUBI I SLAVI I VRŠE SE NJEGOVE ZAPOVIJEDI

Drugi vatikanski sabor Mariji nije posvetio poseban dogmatski dokument, nego je o njoj pisao u VIII. glavi dogmatske konstitucije o Crkvi. *Lumen Gentium* kaže: „Različni oblici pobožnosti prema Božjoj Majci, koje je Crkva odobrila ... čine to da se, dok se Majka časti, Sin ... pravo upozna, ljubi, slavi i da se vrše Njegove zapovijedi.“

Sabor „živo opominje bogoslove i propovjednike božanske riječi da se u promatranju posebnog dostojanstva Bogorodice brižljivo čuvaju i od svakog krivog pretjerivanja i od prevelike umne skučenosti“ i dodaje da „prava pobožnost nije u neplodnom i prolaznom osjećaju ni u nekoj ispraznoj lakovjernosti, nego da izlazi iz prave vjere, koja nas vodi do toga da priznajemo uzvišenost Majke Božje i da se potičemo na sinovsku ljubav prema svojoj Majci i na nasljedovanje njezinih kreposti.“ (*Lumen Gentium*, VIII glava, IV, 66-67)

MARIJA, ZAGOVORNICA JEDINSTVA

„Neka svi kršćani upravljaju vruće molitve Majci Božjoj i Majci ljudi, da ona koja je svojim molitvama pomagala Crkvu u početku i sada na nebu uzvišena nad sve blažene i anđele, u zajednici sa svim svetima posreduje kod svoga Sina, dok se sve obitelji naroda, bilo one koje nose kršćansko ime, bilo one koje još ne znaju za svoga Spasitelja, sretno ne sjedine u miru i slozi u jedan Božji Narod, na slavu presvetog i nerazdijelnog Trojstva.“ (*Lumen Gentium*, VIII glava, V, 69)

ČITAJTE BOŽJU RIJEČ SRCEM

gdje hranimo svoje tijelo. Gospa želi da isto tako načinimo i „blagovaonicu“, kutak gdje ćemo hraniti dušu.

MOLITVA SRCEM

Neki kršćani uopće ne čitaju Božju riječ. Neki je čitaju, ali misle da to nije molitva. Po njima, molitva je krunica, Anđeo Gospodnji ili neki drugi oblik pobožnosti, što je isto tako točno, no jednako važan molitveni način je i čitanje Božje riječi. Ne samo da je čitanje Božje riječi molitva nego nas ono uvodi u molitvu srcem. Kako se to događa?

Ne mora svako čitanje Božje riječi automatski biti i molitva, jer Božju riječ mogu čitati kao da je književno štivo ili kao da se ne odnosi na mene.

S fra Slavkom Barbarićem u Gospinoj školi

Obraćanje

Bog se neprestano obraća nama jer nas ljubi, i njegova ljubav postaje temeljem našega obraćenja. Da nas Bog ne ljubi, ne bi nam bilo moguće ni obraćenje. Pa i kad se mi ne obraćamo, Bog se obraća nama, jer je njegova ljubav neizmjerljiva.

Obraćanje ne znači samo boriti se protiv grijeha nego i neprestano Boga tražiti. Poziv na obraćenje je jednak pozivu na život. Tko se obraća, taj živi, a tko se ne obraća, taj je već umro.

Pravi smisao obraćenja ne sastoji se samo u tome da se oslobodimo grijeha nego da rastemo u dobru, i to do božanske punine. I ne rasti u dobru je već grijeh.

Obraćanje je put prema životu, prema svjetlu, prema miru i prema Bogu.

fra Slavko Barbarić

FRA MARINKO
ŠAKOTA

SVAKI DAN

Kršćanima koji ne mole u obitelji čudno je i pitaju se zašto svaki dan treba čitati Božju riječ. A zašto ne čitati Božju riječ? Zar smo samo tjelesna bića? Zar nismo i duhovna? Zar ne jedemo hranu za tijelo svaki dan? Zar isto tako ne bismo trebali hraniti dušu?

Istinu o sebi lako zaboravimo pa živimo jednostrano te se brinemo isključivo za tjelesnu hranu. Nije li upravo to razlog zbog kojega nas Isus ispravlja: „Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta.“ (Mt 4, 4)

U Isusa nema isključivosti (*samo* tijelo). Njegovo pravilo je: i – i. Tijelo i duša. Hrana tijelu i hrana duši.

VIDLJIVO MJESTO

Čovjek je biće zaborava. Zaboravimo sitnice i krupne stvari. Zanimljiv je naš odnos prema zaboravu. Ima stvari koje zaboravimo, ali ima onih koje ne zaboravljamo. Zaboravimo brigu oko duše, a imamo napretek vremena za brigu oko tijela. Boga i Božju riječ zaboravimo, a imamo vremena za čitanje nevažnih novinskih članaka.

Kako otrgnuti zaboravu čitanje Božje riječi? Stavimo Bibliju na vidljivo mjesto u kući.

Vidljivo mjesto – to je onaj prostor u kući koji odmah primijetimo čim uđemo u kuću. Kako lako uočimo televizor u kući! Zašto? Jer je na vidljivom i nama važnom mjestu u našem domu. Ako je Sveto pismo na vidljivom mjestu u kući, ne ćemo ga zaboraviti, što se može dogoditi ako je negdje u prostoru u koji ne ulazimo često. Tako ćemo se uvijek sjećati važnosti čitanja Božje riječi.

Svatko od nas u kući ima kuhinju i blagovaonicu. To su vidljiva mjesta

Čitanje postaje molitva kad riječ zapisanu u Svetom pismu uzmem kao *Božju riječ*. Ruho riječi je, doduše, ljudsko, ali je nutrina božanska.

Čitanje Božje riječi pretvara se u molitvu kad mi Božja riječ postane hrana od koje živim. Kad povjerujem da je Božja riječ zaista „istina“ (Iv 17, 17), ona za mene postaje korektorom koji me ispravlja i putokazom koji slijedim.

Rastem prema molitvi srcem kad povjerujem da je Božja riječ upućena *meni*, kad se uspostavi osobni odnos između mene i Božje riječi, kad dopustim da mi Bog govori preko riječi zapisane u Bibliji i kad me ta riječ dotiče u nutrinu.

26. MLADIFEST

NOSITE MIR

26. Mladifest počeo je kad su ga uz veselu graju otvorili mladi iz 75 zemalja poželjevši dobrodošlicu svojim sunarodnjacima. Dnevni se program sastojao od jutarnje molitve, kateheze, svjedočanstava i pjesme. Navečer se molila krunica, slavila sveta misa, izlagalo Presveto za tiho meditativno klanjanje. Navečer je mladima bio ponuđen i poseban molitveni program: meditacija pred križem sa svijećama, procesija s kipom Gospe koja vodi do Isusa, blagoslov svećenika među narodom, meditativna predstava zajednice Cenacolo i, posljednje večeri, poslanje: Idite i nosite mir!

PAULA TOMIĆ

TEMA OVOGA MLADIFESTA BILA JE MIR VAMA! (IV 20, 21)

Četiri predavača pristupila su temi mira na četiri različita načina, a prije svake kateheze prikazan je dvominutni dokumentarac u kojemu smo od mladih mogli čuti što je za njih **strah**, što je **ropstvo**, što je **molitva** i što je **praštanje**. Tema fra Stanka

Čosića bila je **Strahovi i kako ih se osloboditi**. Fra Damir Pavić je mlade pokušao povesti **Iz ropstva u slobodu**. Tema fra Ljube Kurtovića bila je

Molitva i život, a fra Marinka Šakote **Iskustvo rane i praštanja**.

Fra Slavko je običavao govoriti: Ako želiš biti zadovoljan trenutno – osveti se, a ako želiš biti zadovoljan za vječnost – oprosti. Ako ti kamen padne na nogu i ti zajaučeš – to je OK, no ako nekoliko godina poslije zajaučeš kad te netko dotakne na tom mjestu – to znači da nisi ozdravio. Bog je meni oprostio, zato ja opraštam drugima, no ako nisam iskusio Božju ljubav, teško je oprostiti.

Od vremena kad je Fra Slavko Barbarić pokrenuo međugorski Mladifest do danas ovo se okupljanje produbilo, proširilo, obogatilo, sazrelo. Počelo je pod šatorom na livadi preko puta vanjskog oltara, onda u nedostatku prostora prešlo u gaj, da bi brzo na-

kon toga završilo na vanjskom oltaru pod vrućim hercegovačkim suncem koje, čini se, mladima ne predstavlja nikakav problem. Međugorski se Mladifest pretvorio u duhovne vježbe za mlade.

SVJEDOČANSTVA GOVORNIKA

Calum i Mary Anne MacFarlane-Barrow iz Škotske u braku su 53 godine. Njihov susret s Međugorjem doveo je do toga da su svoj obiteljski hotel pretvorili u kuću za duhovne vježbe. Danas u tu kuću primaju mlade iz cijeloga svijeta koji žele provesti godinu dana u Gospinoj školi. Govorio je i njihov sin **Magnus MacFarlane-Barrow** koji je s Gospinim nadahnućem pokrenuo Mary's Meals, međunarodnu organizaciju koja u okviru škole u najsiriromašnijim

NAZOČNIH:
75 ZEMALJA
ZBOR I ORKESTAR:
95 MLADIH GLAZBENIKA
IZ 24 ZEMLJE
SIMULTANO
PREVOĐENJE:
NA 18 JEZIKA
MOLITVA VJERNIH I
MOLITVA KRUNICE:
NA 29 JEZIKA
U KONCELEBRACIJI:
DO 540 SVEĆENIKA
LIVESTREAMING:
NA 16 JEZIKA, DO
231 000 GLEDATELJA
DNEVNO
KOLIKO LJUDI?
NEKOLIKO DESETAKA
TISUĆA, ALI MOŽDA I
VIŠE!

zemljama svijeta svakoga dana djeci jamči jedan topli obrok. O djelovanju Marijinih obroka govorili su i **dr. Christian Stelzer** (Austrija) i **dr. Željka Markić** (Hrvatska). Predstavila se i **zajednica Milosrdni otac** koja djeluje u sklopu Majčina sela u Bijakovcima, u kojoj se mladići uz Božju i međusobnu pomoć oslobađaju ovisnosti. **Fra Šimun Šito Ćorić**, koji se ove godine spominje 30 godina misionarskog djelovanja u Švicarskoj i 40 godina svećeništva, održao je nagovor popraćen njegovim pjesmama.

Leticia Blanco Gordon iz Perua govorila je o nastanku zajednice **Apostoli Marije Kraljice Mira** u Peruu, koja je plod Međugorja. **Go-ttfried Prenner**, teolog laik iz Austrije, 1984. u Međugorju je doživio

obraćenje. Već trinaest godina djeluje kao misionar u Istočnoj Europi, Njemačkoj, na Kosovu, u Palestini, u Brazilu, u Ruandi i drugim zemljama. Drži predavanja i seminare o međugorskim događanjima i utemeljuje molitvene skupine.

Georg Mayr Melnhof iz Austrije u braku je već trinaest godina i ima četvero djece. Iskustvo Međugorja 1983. g. potaknulo ga je na osnivanje molitvene zajednice **Loretto** koja broji oko 400 angažiranih članova. **Sana Nassar** iz Libanona prvi je put bila u Međugorju 1986. kao tinejdžerica. Deset godina poslije utemeljila je udruhu „Friends of Mary Queen of Peace” (Priatelji Marije Kraljice Mira). Zahvaljujući toj udruzi, Libanonci u Libanonu i širom svijeta upoznaju Međugorje. **Giorgio i Mar-**

velikim teškoćama u razvoju koju su objeručke i s ljubavlju prihvatili.

Silvia Costa sa Sicilije, koja studira u Splitu, svjedočila je o tome kako je Međugorje utjecalo na njezinu vjeru. **Fra Marin Karačić**, mladomisnik Hercegovačke franjevačke provincije, svjedočio je riječju i pjesmom. I ove su se godine predstavili članovi zajednice **Cenacolo**.

Sestra **Rastislava Ralbovsky**, križarica iz Đakova, govorila je o svojoj povezanosti s Međugorjem. Zajedno s drugima pokrenula je Hodočašće za osobe s invaliditetom u Međugorje, koje je ove godine održano po četvrti put. Slovačinja **Terezija Gažiova** govorila je o nastanku i djelovanju molitvenog centra **Svjetlo Marijino** i o tome kako se Gospina poruka širi i u zemljama bivšeg Sovjetskog

ta Scarpioni su nakon obraćenja u Međugorju godinu dana života posvetili najsiromašnijoj djeci u Ugandi. **Gianluca i Anna Anselmi** iz Verone su profesionalni glazbenici koji su s mladima podijelili svoju životnu priču punu križeva, ali i radosti: njihovo prvo dijete bila je djevojčica s

saveza. Kruna svih svjedočanstava bilo je ono što nam je imala za reći **Immaculée Ilibagiza** iz Ruande. Za vrijeme genocida u Ruandi 1994. godine, kada je u stotinjak dana bilo ubijeno više od milijun ljudi, dok se zajedno s drugim ženama skrivala u kupaonici mjesnog pastora, ona je

Kao što su međugorska događanja počela na Podbrdu, tako su se na samom početku Festivala mladi uputili na to brdo da bi u ranu zoru zajedno molili krunicu. Budući da nas Marija vodi Isusu, Mladifest završava na Križevcu, u praskozorje, na dan Preobraženja Isusova na Taboru.

otkrila Boga. Opraštajući ubojicama svoje obitelji pronašla je mir. Njezino svjedočanstvo može se naći u knjizi *Preživjela da ispriča: Otkrivanje Boga usred holokausta u Ruandi*.

SVETE MISE

Osim prvog dana, kad je sv. misu predslavio i propovijed održao provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenko Šteko, euharistijska su slavlja predslavili mladomisnici fra Perica Ostojić, don Filip Pavlović, fra Ivan Marić i fra Marin Karačić. Propovijedi su držali oni koji su toga dana držali kateheze, osim u nedjelju kad je propovijed sa svjedočanstvom održao don Ivan Filipović, svećenik zajednice Cenacolo. U koncelebraciji je bilo do 540

svećenika. Za to su vrijeme mnogi drugi još ispovijedali. Kad se mlade upita što ih se najviše dojmilo, velika većina će odgovoriti: mise i klanjanja!

IDITE I NOSITE MIR!

Mladifest se ne svodi na kratkotrajno veselje, na duhovno iskustvo koje ishlapljuje sutradan. Mladi koji su u Međugorju doživjeli Boga ne mogu o tome šutjeti. Oni svoje iskustvo nose dalje. Ove godine dobili su i poslanje: Idite i nosite mir! Posljednje su večeri predstavnici svih zemalja u molitvi pristupali oltaru, gdje su iz ruke svećenika primili simboličan znak: štap i krunicu. Štap da bi se oslanjali na Isusa, a krunicu da bi držali Mariju za ruku.

KARDINAL SCHÖNBORN: PORUKA MLADIMA NA POČETKU MLADIFESTA 2015.

Kardinal Christoph Schönborn, bečki nadbiskup, i ove je godine uputio poruku mladima okupljenima na Mladifestu u Međugorju.

Dragi mladi koji ste opet u velikom broju došli u Međugorje! Ovih sam dana intenzivno srcem i u molitvi s vama! Danas je spomendan svetog Igancija Lojolskog. On je imao samo jednu želju: potpuno se staviti Bogu na raspolaganje za širenje njegova kraljevstva! Ta spremnost je donijela tako velike plodove. Naposljetku, našeg dragog papu Franju, prvog papu iz isusovačkog reda. Preporučimo njega i njegovu službu Gospi! A Isus kaže ono što je Ignacije činio: Evo me! U zajedništvu s tobom, s tobom želim ići svojim životnim putem! Gospodin neka blagoslovi vas i vaše dane koje provodite s Njim i Njegovom majkom u Međugorju! I molite za sinodu o obitelji!

Vaš Christoph Kardinal Schönborn

26. MLADIFEST

NAJVIŠE IH SE DOJMILO KLANJANJE

MLADI IZ SVIH KRAJEVA HRVATSKE

IZ ISTRE I S KVARNERA

Zaručnici Dunja i Andrija: „Ovdje nalazimo radost, mir i zajedništvo mladih iz cijeloga svijeta.“

Helena Buljan iz Novske: „Studiram u Rijeci pa sam došla s riječkom salezijanskom mladeži. Prvi put sam na Mladifestu. Oduševljena sam, program je raznolik i cijeli dan je ispunjen, od svjedočanstava, do svete mise, krunice. Bili smo na Križevcu i na Podbrđu. Popeti se gore, uza sve te divne ljude, predivno je iskustvo. Preporučila bih mladima da barem jednom dožive Mladifest i Međugorje, da vide gdje se Gospa ukazuje, da dožive to iskustvo.“

Edi Rot: „Već deset godina dolazim u Međugorje. Prvi put sam došao sasvim slučajno na susret mladih i jako mi se svidjelo. To je donijelo velike plodove u mom molitvenom i duhovnom životu. Festival mladih je mjesto molitve, pomirenja s Bogom, druženja mladih. Cjelokupni program je osmišljen vrlo kvalitetno, od kateheza, svjedočanstava i molitve do klanjanja. Sve je prilagođeno mladim ljudima i svatko može pronaći ono što mu treba. Ljudi su ovdje zaista osjetili Božju prisutnost i upravo zbog toga sam ovdje.“

Ana-Marija Ožanić: „Međugorje je moj drugi dom. Ovdje je uvijek lijepo i blagoslovljeno. Ako imate bilo kakvo pitanje, dobit ćete barem dio odgovora, dobit ćete mir. Shvatit ćete da vas Bog voli.“

Goran Brodarac: „Vlada zajedništvo svih ljudi, svi smo povezani u Bogu.“
S. Tatjana iz Pazina: „Prvi put sam došla u Međugorje kad sam imala 14 godina. Zahvalna sam Bogu jer sam u Međugorju 2001. osjetila duhovni poziv, tako da je za mene ovo posebno mjesto i uvijek se volim iznova vraćati da zahvalim za dar poziva.“

Mladi iz Rijeke

Ovdje mi se posebno sviđa molitva i iskustvo ispovijedi.“

Nikola Buneta iz Rijeke: „Mladi su stigli iz svih krajeva Istre. U Međugorje i na Festival mladih redovito dolazim sa suprugom Ljiljanom. Osjeća se radost i mir koji se ne može nigdje drugdje dobiti.“

Sanja Šegulja: „Ovome se veselim tijekom cijele godine. Ovdje nahranimo dušu i dobijemo snagu za sve ono što trebamo napraviti i sve ono što nas čeka.“

Josip Kosić s Krka: „Doživio sam mir, imao sam prilike posvetiti se sebi, skrušeno se moliti.“

Klara Cvitko iz Škropeta kod Motovuna: „Već sam četrnaesti put na Festivalu mladih. Mislim da sam 3. 8. 2001. ovdje nanovo rođena. Doživjela sam Kristovu ljubav izravno. Gospa me dovela ovamo i priredila mi susret sa živim Bogom. Od tada je moj život drugačiji. Dođite svi u Međugorje, posebice na Festival mladih, ovdje je silna radost, ovo je raj na zemlji!“

IZ RAVNE SLAVONIJE

Mirjana Ećimović iz Slavonskog Broda: „Došla sam sa skupinom od pedesetak mladih iz Slavonije. Gospa nas uvijek zove. Najviše mi se sviđa što smo ovdje kao jedna velika obitelj. Ljudi iz cijeloga svijeta su braća i sestre. Na euharistijskom klanjanju vidimo da smo pozvani biti svjetlo svijeta i sol zemlje, prenositi svoje iskustvo u zemlje iz kojih dolazimo. Ovdje se osjeća majčinska sigurnost, Gospin zagrljaj, njezin poziv u njezin naručaj.“

Antonija iz Vukovara: „Na Mladifestu sam prvi put. Došla sam jer sam od drugih čula lijepe dojmove. Oduševljava me koliko je ljudi došlo iz jako dalekih zemalja. Najviše me se dojmila sveta misa i klanjanje.“

Ana Mlinarić iz Vukovara: „Već deset godina organizirano dolazimo u Međugorje. Sa mnom je došao autobus pun mladih iz Vukovara, Vinkovaca, Osijeka, Slavonskog Broda, Požege, Pakraca. Što nas privlači? Svi znamo da je to Bog. Prvi put sam došla prije 18 godina i nakon toga nisam mogla provesti ljeto, a da ne dođem u Međugorje. Kad sam shvatila kakva je to radost, spontano sam počela pozivati i okupljati prijatelje i poznanike, i tako se dogodilo da smo desetu godinu zaredom organizirano ovdje. Euharistija je temelj svega, ali da bi čovjek mogao ući u dubinu toga otajstva dobro dođu kateheze, svjedočanstva i klanjanje, gdje se čovjek susreće sa živim Bogom. Sve to oplemenjuje. U svakom slučaju, molitva je onaj dio koji me najviše privlači.“

IZ ZAGREBA

Marija Pederin iz Zagreba: „Prvi put sam došla na Mladifest 2006. g. i tada sam doživjela obraćenje. Tu sam napravila i životnu ispovijed. Međugorje mi puno znači. Na Mladifestu se napojim molitvom, mirom i veseljem.“

MLADI SA SVIH STRANA SVIJETA

Annamaria iz Njemačke: „Već četvrtu godinu zaredom dolazim na Mladifest. Ovo je zajedništvo znakovito, kao i klanjanje u kojemu se čovjek može susresti sam sa sobom.“

Klodian iz Albanije: „Želio sam doći i doživjeti ovo. Iznenađila me ta neka ljepota i to me počelo mijenjati. Još nisam kršten, dolazim iz muslimanske obitelji. Danas vjerujem u Boga jer sam iskustvo Božansko milosrđe. On mi se smilovao i ja sam se počeo mijenjati i iznutra i izvana. Moji su prijatelji iznenađeni jer sam se u tako malo vremena već toliko promijenio. I oni to prihvaćaju jer vide kako je Bog dobar.“

Linda iz Libanona: „Ove je godine iz Libanona došlo oko 1 000 mladih. Dolazim svake godine i Mladifest postaje sve bolji i bolji. U Međugorju imam osjećaj da živim s Isusom i Gospom. Napose mi se sviđa večernji program: krunica, sveta misa, klanjanje. Na klanjanju se smirim i pitam Boga sve što želim i sve što sama sebe pitam. Ovdje sam naučila moliti. Kad se vratim kući, sjetim se kako sam molila u Međugorju. To mi daje snagu da s Isusom i Gospom molim svaki dan.“

Barbara Mlynarova iz Slovačke: „Već sam deveti put u Međugorju, peti put na Mladifestu, prvi put s obitelji. Tu su naši roditelji i nas petero djece. Predivno nam je ovdje zajedno. Za mene je ovo blagoslov. Ovo je mjesto mira i molitve. Svi tražimo ljubav. Naša obitelj je naša molitvena zajednica.“

Katia iz Pescare: „Došla sam sa skupinom od šezdesetak mladih. Prvi put sam ovdje. Lijepo je vidjeti kako se ovdje cijeli svijet sjedinjuje kako bi se molio jedinom Bogu. Danas nam Gospa pomaže u svladavanju naših slabosti, u našim poteškoćama, poziva nas da se molimo njezinom Sinu, čini što je potrebno kako bismo se osjećali voljeni.“

Edvige iz Italije: „Došla sam u Međugorje jer sam osjetila poziv nakon što sam se posvetila Isusu preko Marije po nauku svetog Ljudevita Marije Montforta. Gospina poruka nas nuka da se potpuno predamo u Marijine ruke koje nas sigurno vode Isusu. Mladi su zapravo u potrazi za ljubavlju, ali je često traže na mjestima na kojima ju ne nalaze. Ostaju prazni, a prazninu pokušavaju ispuniti prazninom. Kada dođemo ovamo, vjerujemo da smo na pravome putu. I to bismo trebali svjedočiti drugima bez riječi, svjetlom dobrote koje će drugi vidjeti u nama i milosrđem, jer je ovo ispovjedaonica svijeta i mnogi su dirnuti tim milosrđem pa tako mogu nositi milosrđe drugima.“

Sestra Amabile Maria iz Brazila: „Živim i radim u Italiji. U Međugorje sam došla sa skupinom mladih iz Pescare. U Međugorju sam treći put, a po drugi put na Mladifestu. O Međugorju razmišljam kao o mjestu gdje Bog danas djeluje u svijetu. Kako se Gospa po volji Božjoj ukazala u Lourdesu u jednom vremenu, u Fatimi

u jednom drugom vremenu, tako danas Bog želi da Gospa dolazi u ovo mjesto i obraća nam se, i zato je važno da je uistinu poslušamo i učimo iz Njezinih riječi. Brazil je marijanska zemlja, ali vrijeme u kojem živimo je iznimno teško i izazovno. Mladi su veoma rastreseni, ne mole, ne poznaju istinsku duhovnost, a to ih oslabljuje u potrazi za voljom Božjom u njihovu životu. Danas je mladima također teško prepoznati vlastito zvanje i možemo vidjeti koliko je ono što nam Gospa preporuča ovdje u Međugorju – molitva krunice, ispovijed, život u zajedništvu s Bogom – važno da mladi ponovno mogu pronaći mir, da nadu smisao života.“

Sestra Maria Giuliani iz Brazila: „Prvi put sam u Međugorju i veoma mi se sviđa. Pripadam jednoj brazilskoj marijanskoj kongregaciji. Doputovala sam s mladima iz Italije i sa svojim susestrama. Vjerujem da je ovo poseban trenutak u mome životu jer se osjeti snažna prisutnost mira. Osjećam Božju prisutnost i prilika je ovo da Mu predam svoje srce i svoj život, da ostane uvijek sa mnom i da me uvijek prati.“

Foto Dami

Sagradio crkvu i posvetio je Kraljici Mira

U župi Santa Lucia u Perugi, u Italiji, nalazi se crkva posvećena Kraljici Mira. Izgrađena je na inicijativu svećenika don Ignacija Zaganellija. Ovih je dana don Ignazio bio u Međugorju 113. put. Sve je počelo u listopadu 1984. kad je prvi put došao u Međugorje. Došao je iz radoznalosti i nije ništa posebno doživio, ali se kasnije toliko zaljubio u Međugorje da se vremenom čak rodila ideja o izgradnji župne crkve posvećene Kraljici Mira. „Međugorje je moj dom. U mojoj župi su silna obraćenja. Oni koji se vraćaju s hodočasničkim duhom mijenjaju svoj život. Dođite u Međugorje i uzmite živu vjeru Gospinu, donesite je svojim kućama. Mi, svećenici, dolazimo ovamo primiti duh Kraljice Mira. Ona je promijenila mene i moj život. Promijenila je moju župu“, rekao je don Ignazio.

Pješice iz Češke

Gabriela Balaštkova (35) i Erika Lorencova (25) došle su iz Češke pješice. Prvi put su u Međugorju. Putovanje je trajalo 28 dana. Svaki su dan prelazile po 25 do 30 km. Erika je prošle godine išla pješice u Rim, odlučila je pješice poći i u Albaniju, i jedan joj je prijatelj rekao neka ode i u Međugorje. „Znala sam samo da je to hodočasničko mjesto i da je ovdje bila moja baka. Rekli su nam da nas je Gospa ovamo pozvala.“

Svetkovina Velike Gospe

Svetkovina Velike Gospe ili Uznesenja Blažene Djevice Marije u Međugorju je proslavljena uz posebno velik broj domaćih i stranih hodočasnika. Hodočasnici, među kojima je najviše bilo mladih, cijele su noći i tijekom jutra pristizali pješice, ispovijedali se i sudjelovali na sv. misama. Sv. mise na hrvatskom jeziku bile su u 6, 7, 8, 9 i 11 h. Tijekom dana slavljene su mise i na jezicima inozemnih hodočasnika. Večernju svetu misu u 19 h predslavio je fra Ivan Ševo, vikar Hercegovačke franjevačke provincije, u koncelecijaciji s 80 svećenika. Na Veliku Gospu u Međugorju su bili hodočasnici iz Poljske, Slovačke, Češke, Ukrajine, Libanona, Koreje, Malezije, Izraela, Kanade, Italije, Meksika, Paname, Argentine, Belgije, Rumunjske i naravno iz BiH i Hrvatske.

Sestra i brat iz Vareša

Ljerka Zeljko živi u Austriji, a u Međugorje dolazi od samih početaka. „1995. sam imala sudar i zavjetovala sam se s bolesnom nogom otići na Križevac. Svi su me odvrćali od toga. Bilo mi je kao da me netko nosio. Znam da je to bio Isus. Od tada sam svake godine tu. Predivno

je to iskustvo. U Međugorju doživljam mir i uvijek se ovamo iznova vraćam.“

Miroslav Marošević je u Međugorje prvi put došao 1998. „U Međugorje mi je uvijek lijepo doći, nekako se drugačije diše.“

Pješice iz Travnika

Bračni par Jurišić iz Travnika stigao je u Međugorje pješice dva dana prije svetkovine Velike Gospe. Jelena i Marinko su se iz 200 km udaljenog Travnika zaputili u Međugorje iz čiste zahvalnosti. „Došli smo zahvaliti Kraljici Mira na svemu što nam je dala u životu. Hvala dragom Bogu i Gospi, koji nas vode. Ovo je za nas duhovna obnova.“

Marijanski zavjet za Domovinu

Prvo zavjetno hodočašće „Marijanski zavjet za Domovinu“, nakon više od dva mjeseca pješačenja kroz Hrvatsku i jednim dijelom kroz Hercegovinu, završilo je u petak, 28. kolovoza u Dubrovniku. Pokrenule su ga HVIDRA i studentske udruge SKAC Palma i MAGIS, a druge braniteljske i studentske udruge i zajednice su im pružale logističku podršku. Hodočašće je krenulo 21. lipnja iz Gunje, trajalo je 69 dana, a prijedeno je više od 1 500 km. Hodočastilo se kroz veća marijanska svetišta, od istoka do juga Hrvatske. Prošlo se kroz 11 (nad)biskupija, više od 200 župa, a sudjelovalo je oko 500 osoba. Svaki dan hodočasnici su u prosjeku molili 3 krunice za domovinu, a mise na kojima su sudjelovali prikazivane

su na istu nakanu. Molitvom su ih podržavali i oni koji im se nisu mogli fizički pridružiti. Najmlađi hodočasnici bio je mlađi od godinu dana, a najstariji je napunio 76 godina. Na putu su ih ljudi ugošćivali ili pozivali na svoja slavlja. Deveta etapa Marijanskog zavjeta dovela je petnaestak hodočasnika 21. kolovoza i do Međugorja, gdje su ostali do nedjelje 23. kolovoza, da bi put nastavili prema Slanom i Dubrovniku, gdje je hodočašće završilo. Smisao je ovoga hodočašća molitvom i u zajedništvu nastaviti borbu za mir, pravdu i istinsku slobodu Hrvatske. Hodočašću se moglo priključiti po etapama, na nekoliko dana ili na samo jedan dan, svaki je korak bio vrijedan za bolju Hrvatsku.

NIVES ROVIS

Club in Ri

U medijima se glasno, bučno, katkada i agresivno piše i govori o (ne)kulturnim događanjima u Rijeci, dok se upravo u tom gradu, u miru i skrovitosti odvijaju mnoge prelijepe stvari, što nas podsjeća na onu kinesku poslovicu: Dok se jedno stablo bučno ruši i privlači pozornost, cijela šuma u tišini i daleko od očiju neprimjetno raste...

FB: Club inRi
E-mail: club.inri@gmail.com
Zvonimirova 14, 51000 Rijeka

TIJEKOM GODIŠNJIH ODMORA KATKADA HODAMO BEZ PLANA, ONAKO, „ZA NOSOM“, I OTKRIVAMO MJESTA O KOJIMA NISMO NI SANJALI DA POSTOJE... Kad se neki turist u Rijeci nađe pred natpisom „inRi club“, uz koji stoji još i ribica, vjerojatno pomisli da je to neki ekskluzivni riblji restoran za „members only“... Ako je kršćanin, taj će ga INRI podsjetiti na natpis koji je visio na jednom križu u Jeruzalemu prije nekih 2000 godina... O čemu je zapravo riječ?

To je jedna lijepa riječka priča koja je počela prije devet godina kada je Milena Žitnić s patrom Matom Anićem prvi put došla na međugorski Mladifest. Oduševila se i sljedeće godine uspjela organizirati autobus mladih iz Rijeke, što do tada nije bio slučaj. Putovalo se samo individualno i o Mladifestu se u Rijeci znalo vrlo malo. Milena je shvatila da oni koji su možda najpotrebitiji Mladifesta baš i nemaju toliko novaca da bi proveli šest dana u međugorskim pansionima, pa je potražila besplatan smještaj. Glas se proćuo i smještaj su ponudili fratri u vjeronaučnoj dvorani samostana svetog Ante na Humcu. Tako je počela Milenina riječko-međugorska avantura života. Sljedeće godine tijekom Mladifesta dobili su smještaj u

dvorani sv. Josipa u Majčinu selu, gdje od tada redovito odsjedaju.

Milena je u međuvremenu rodila dvoje djece, a vjeroučitelj Goran Bijelić se pobrinuo za riječko-međugorski kontinuitet, tako da je već dosta mladih Riječana bilo na Mladifestu.

Među onima kojima je Mladifest promijenio srca i živote nalazi se i skupina onih koji su vođeni Milenom prije deset mjeseci u Rijeci otvorili prvi kršćanski klub u Hrvatskoj. Mjesto je to koje je zapravo *caffe bar* i izvana izgleda kao i svako drugo mjesto za izlazak, ali je sadržaj bitno drugačiji. Raznorazna događanja su prožeta kršćanskim duhom i pokrivaju široku lepezu: od predavanja, izložaba, radionica i predstava pa sve do nastupa raznih kršćanskih bendova. U svemu je najvažniji trenutak evangelizacija. Riječki nadbiskup Ivan

Devčić podržava taj projekt, a svratio je i na kavu u taj klub u kojemu nastupaju i svećenici i redovnice. Pjevaju, sviraju, svjedoče ili se jednostavno družu. Zanimljivo je to mjesto susreta jer se osjeća prisutnost Duha Božjega i sve prolazi u miru i radosti. Uspostavljena je i odlična suradnja s protestantima.

Inspiraciju je Milena dobila u Međugorju. Željela je da u Rijeci postoji mjesto koje nije u crkvenim prostorijama, ali na kojem će se pozdravljati s *Hvaljen Isus i Marija*, gdje će se slušati kršćanska glazba, slaviti Gospodina, gdje ne će biti čudno sjesti za stol i čitati duhovno štivo ili moliti krunicu. Klub „inRi“ ove godine namjerava ugostiti neke od govornika koji su svjedočili na Mladifestu 2015. kako bi i u njihovu gradu posijali sjeme mira i zajedništva.

Pokret Vjera i Svjetlo.
Predavanje Marie-Hélène Mathieu (3/3)

OSOBA S INVALIDITETOM NAS PODSJEĆA NA ONO BITNO

Marie-Hélène Mathieu, koja je zajedno s Jeanom Vanierom utemeljiteljica međunarodnog pokreta Vjera i Svjetlo, sa svojih se 86 godina odazvala pozivu da u Međugorju sa sudionicima Četvrtog međunarodnog hodočašća za osobe s invaliditetom podijeli svoje iskustvo.

U prvom dijelu predavanja govorila je o susretima koje je u djetinjstvu i mladosti imala s osobama s mentalnim teškoćama, u drugom je dijelu ispričala svoj susret s jednom obitelji kojoj je liječnik rekao da za njihove sinove koji su s teškoćama nema nade, ali i o nerazumijevanju na koje su roditelji s djecom s teškoćama nailazili u Crkvi. To je nerazumijevanje pokret Vjera i Svjetlo pretvorio u srdačno prihvaćanje na prvom hodočašću osoba s mentalnim teškoćama u Lourdes, koji se dogodio tijekom vazmenog trodnevlja 1971. U trećem dijelu predavanja otkriva nam dostojanstvo, ljepotu i dragocjenost osobe s invaliditetom.

MARIE-HÉLÈNE
MATHIEU

OTKRIVALI SMO SVE VIŠE I VIŠE JEDNOSTAVNOST VJERE ONIH NAJMANJIH. Oni ne prave intelektualne komplikacije. Njihovo srce traži samo jedno, kako sam vam već rekla: da budu ljubljani, da mogu uzvratiti tu ljubav i da se osjećaju korisnima.

Isus i Marija su nam za njih povjerali nešto izvanredno i posve jednostavno: to je zajednica, zajednica Vjera i Svjetlo. Ona se sastoji od petnaest do trideset ljudi koji su vrlo različiti: tu su osobe s teškoćama bez obzira na njihovu životnu dob, nji-

hovi roditelji, braća i sestre, prijatelji i jedan svećenik – njihov duhovnik. Saslušci se održavaju jednom mjesečno, a sastoje se od zajedničke mise u župi i nešto svečanijeg zajedničkog obroka. Četiri ključna koraka u zajednici su prijateljstvo, podjela, proslava i molitva. S tih nekoliko sitnih stvari cijeli je život preobražen. Više nismo sami. Tamo gdje je prijateljstvo, otvaraju se putevi. Mladi prijatelji koji dolaze pomagati primjećuju da se s tih nekoliko malih stvari njihovo srce mijenja. Otkrivaju neke bitne

ONI NE PRAVE INTELEKTUALNE KOMPLIKACIJE. NJIHOVO SRCE TRAŽI SAMO JEDNO: DA BUDU LJUBLJENI, DA MOGU UZVRATITI TU LJUBAV I DA SE OSJEĆAJU KORISNIMA.

vrijednosti, prije svega ljubav. Svi mi u dubini srca želimo isto: biti ljubljani, uzvratiti ljubav i biti korisni. Taj mali izvor u našem srcu često je zatrpan kamenjem i blatom, tako da voda ne može provrjeti. Osoba s teškoćama nas podsjeća na ono bitno.

Ispričat ću vam priču o Franji koja je znakovita. Franjo je imao prvu pričest. Bila je to vrlo lijepa misa. Njegova je mama pozvala obitelj i rodbinu na čašicu. Franjin kum prilazi njegovoj mami i šapne joj na uho: „Ceremonija je bila prekrasna, bilo je doista jako lijepo, ali kakva šteta što taj mali nije ništa razumio!“ Oči su joj se ispunile suzama. Franjo, koji je bio blizu, sve je čuo. Prišao je svojoj mami i rekao: „Mama, ne brini, Bog me voli takvog kakav jesam.“ Bog me voli takvog kakav jesam. To je ono najbitnije u našoj vjeri, a tako nam je teško u to povjerovati! U srcima imamo toliko osjećaja krivnje, a meni osobno jako pomaže kad Franjo kaže: Bog me ljubi takvog kakav jesam.

Zajednica je nešto posve jednostavno. To je škola ljubavi. Osobe s teškoćama imaju po prirodi dobrotan pogled. Oni ne kritiziraju. Imaju jednostavno srce i ne brinu previše o vanjstini. Za njih je bitna ljubav. Papa Ivan Pavao II. često je govorio, a papa Franjo to ponavlja: vrijedimo onoliko koliko nam vrijedi srce. Sveti Ivan od Križa kaže da ćemo na kraju života biti suđeni po ljubavi. Gdje ima ljubavi, ima i radosti, i kada to ljudi vide, žele doći k nama jer žele imati udjela u ljubavi i radosti. Zato je Vjera i Svjetlo tako brzo i lako rasla u najrazličitijim zemljama.

U afričkim zemljama ne postoje apsolutno nikakve strukture za osobe s teškoćama. Nema škola, nema radionica, nema lijekova, ali otkrili su ono bitno: kad sve nedostaje, život je ipak preobražen. Sjećam se onih majki koje su željele da im govorim o odgoju djece, no prije toga su mi rekly nešto jako važno:

Hvala Vjeri i Svjetlu, jer prije Vjere i Svjetla smo se stidjele svojega djeteta. Skrivale smo ga, bilo je u nekom uglu u dvorištu, katkada svezano za stablo, ili u nekom zakutku kuće. Imale smo osjećaj krivnje. Mislile smo da je to prokletstvo, Božja kazna za neki grijeh. Onda je došla Vjera i Svjetlo. Naučile smo ne samo da naše dijete nije prokletstvo, nego da ga Bog posebno ljubi. Bog mu se raduje. Otkrili smo da mnogi drugi roditelji prolaze kroz iste kušnje. Kad smo se našli, više nismo bile same. S djecom smo počele ići na misu, na tržnicu. Život je bio preobražen.

U naše se vrijeme mnogo govori o ljudskim pravima, o pravima bolesnika, ali je danas prijatnija veća nego ikada. Ukinuto je ono najtemeljnije pravo – pravo na život. U Francuskoj nikada nije bilo toliko pobačene djece s teškoćama. 96% osoba s Downovim sindromom biva ubijeno u majčinoj utrobi. Majka Terezija kaže da je to najveća prijatnija miru. Moramo učiniti sve da to djeteta koje Bog tako ljubi doista živi, jer nikada prije nije bilo nijednog poput njega i nikada poslije ne će biti nijednog poput njega. Moramo učiniti sve da mu spasimo život i da mu život bude lijep.

Osoba s teškoćama nas poziva na jedinstvo. Za tu osobu to je najdragocjenije. Jedinstvo. Sjećam se Jeronima i njegovih roditelja. Čim bi se njegovi roditelji počeli svađati, on bi postao nemiran i rekao bi: Tata, mama, prestanite!

Svaka osoba s teškoćama je dar koji nam je povjeren. Ne moramo nužno živjeti s njima, ali možemo staviti svoju ruku u ruku osobe s teškoćama i ići naprijed s njom.

Osoba s teškoćama nam pokazuje kako se kaže oprost. Mislim da je svaka osoba s teškoćama dar koji nam je povjeren. Ne moramo nužno živjeti s njima niti pristupiti zajednici Vjera i Svjetlo, ali možemo staviti svoju ruku u ruku osobe s teškoćama i ići naprijed s njom.

Mladi francuski svetac Frédéric Ozanam kaže: Ako želiš susresti Isusa, ne moraš biti dobročinitelj siromaha, dovoljno je staviti svoju ruku u ruku siromaha jer ćemo susresti Isusa. Što ste učinili njima, učinili ste meni. Susrest ćete me u toj osobi, kaže Isus.

Na kraju bih vam rekla da imam jednu želju: da se i ovdje rodi mala zajednica Vjera i Svjetlo, da bude posađena u Međugorju, da ju primimo iz ruku Djevice Marije, i da se unutar i izvan te zajednice ljudi mijenjaju. Molimo za to. Danas sam otkrila Međugorje, zahvaljujem Bogu što ste me pozvali i svima koji su me ovdje dočekali. Hvala svima.

MARIJINI OBROCI

Razgovor s Magnusom MacFarlane-Barrowom

Humanitarna organizacija Mary's Meals (Marijini obroci) je međunarodni projekt koji djeci u najsiromašnijim zemljama svijeta u prostorijama osnovne škole osigurava svakodnevni topli obrok. Marijini obroci trenutačno u svijetu hrane preko milijun djece u 12 zemalja. Mnoga od te djece nisu mogla ići u školu jer su morala tražiti posao ili naći neki drugi način da se prehrane. Topli obrok za njih znači da mogu ne samo preživjeti već i učiti, napredovati i zajedno sa svojim obiteljima imati nadu u bolju budućnost.

MARKO SUŠAC

POSEBNO DOJMLJIVO SVJEDOČANSTVO S OVOGODIŠNJEG MLADIFESTA BILO JE ONO MAGNUSA MACFARLANE-BARROWA, UTEMELJITELJA HUMANITARNE ORGANIZACIJE MARIJINI OBROCI. BILA JE TO PRIGODA ZA VRLO ZANIMLJIV RAZGOVOR.

Molim Vas, predstavite se ukratko našim čitateljima.

Zovem se Magnus MacFarlane-Barrow. Škot sam, katolik, oženjen, otac sedmero djece.

Zanimljivo, katolik ste, a niste Irac?

Da, to je uistinu neobično. Naime, moj je djed s očeve strane bio angli-

kanski svećenik. No, prepoznavši u katoličkoj euharistiji stvarnu prisutnost Isusa, prelazi na katoličku vjeru. Tim činom gubi gotovo sve: pravo na uzdržavanje, službu, dom i mnoge prijatelje. Ukupno su troje od četvero mojih djedova i baka obraćenici na katoličanstvo. U našem kraju nema puno katolika, a oni koji to jesu, podrijetlom su iz Irske.

Opišite nam svoj prvi susret s Međugorjem.

Kao katolička obitelj znali smo za ukazanja u Lurdu i Fatimi. Za Međugorje smo doznali iz jednog našeg glasila koje je donijelo reportažu o događajima u tom malenom selu negdje u Jugoslaviji. Bilo je to u samim počecima Gospinih ukazanja, točnije 1983. godine. Nagovorili smo roditelje da nam dopuste ići u Međugorje, a bilo nas je desetak, svi tinejdžeri, rođaci i prijatelji. Pošli smo bez ikakva plana i nismo znali što nas ondje očekuje. U Međugorje smo došli neposredno prije početka večernje mise. Prizor koji smo zatekli u crkvi nas je zaprepastio. Nije bila nedjelja, a crkva prepuna ljudi! Po završetku mise, primijetivši da smo stranci, prišao nam je svećenik upitavši nas odakle dolazimo. Bio je to fra Slavko Barbarić, svećenik kojeg ću kasnije mnogo puta susretati. Odgovorili smo da smo iz Škotske i da ne znamo gdje ćemo prespavati. Kako u mjestu tada još ne bijaše ni hotela ni pansiona, ponudio nam je da se smjestimo kod njegove sestre koja je živjela nedaleko od Međugorja. Kako smo već postali bliski s fra Slavkom, imali smo prigodu uz njega upoznati i vidioce, a osobita nam milost bijaše nazočiti Gospinim ukazanjima.

Što se to promijenilo u vašim životima nakon iskustva Međugorja?

Promijenilo se dosta toga. Uvjereni da se Gospa u Međugorju doista ukazuje i čvrsti u namjeri da slijedimo njezine poruke, vratili smo se svojim domovima u Škotsku. Jedna od poruka bijaše i poziv na molitvu krunice. U našim obiteljima se i do tada molilo, ali gotovo uvijek na inicijativu naših roditelja. Nakon iskustva Međugorja smo mi, djeca, bili ti koji su pozivali na redovitu molitvu, ali i na post. Vidjevši na nama pozitivne promjene, i oni odlaze u Međugorje. Nakon povratka odlučili su naš dom pretvoriti u centar za molitvu i duhovne vježbe, mjesto gdje ljudi mogu doći i provesti vrijeme u tišini i molitvi. Centar je danas poznat kao *Craig Lodge Family House of*

Pokret Marijini obroci (Mary's Meals) plod je Međugorja i ljudi koji su se ovdje obratili i počeli slijediti Gospine poruke. Njihovo otvoreno srce za čovjeka u potrebi je praktičan odgovor na Njezine poruke. Ja osobno nisam ni po čemu zaslužan za uspjeh ovoga pokreta jer nemam ni iskustvo ni potrebne vještine da bih mogao stvoriti ovako veliku organizaciju.

Prayer (Obiteljska kuća molitve Craig Lodge).

Postali ste promicatelji Međugorja i Gospinih poruka?

Da. Najprije je moja sestra Ruth počela pisati o Gospinim ukazanjima u Međugorju i vijest se ubrzo proširila Škotskom. Odjednom su na našu adresu počele pristizati stotine pisama, ne samo iz Škotske nego i iz cijelog svijeta, a moji roditelji su strpljivo odgovarali na svako od njih. Tih prvih dana pristiglo je pismo i jedne pilotkinje s juga Afrike, točnije iz Malavija. Zašto izdvajam ovo pismo? Mnogo godina poslije ono će zorno govoriti koliko je čudesna Božja providnost.

Na spomen imena Magnus MacFarlane-Barrow prva asocijacija su Marijini obroci i Vaš humanitarni angažman. Kada je sve počelo?

Nikada nisam niti pomišljao da bi moje životno poslanje mogao biti humanitarni rad. Sve je počelo ranih devedesetih i to sasvim slučajno, gledajući na televiziji reportažu o ratnim strahotama u Hrvatskoj i BiH. Vidjevši golemu tragediju i patnju koju su nesretni ljudi trpjeli, moj brat Fergus i ja osjetili smo snažnu potrebu pomoći. Uz pomoć prijatelja

Foto: Dani

NIKADA NISAM NITI POMIŠLJAO DA BI MOJE ŽIVOTNO POSLANJE MOGAO BITI HUMANITARNI RAD. SVE JE POČELO RANIH DEVEDESETIH I TO SASVIM SLUČAJNO, GLEDAJUĆI NA TELEVIZIJI REPORTAŽU O RATNIM STRAHOTAMA U HRVATSKOJ I BIH.

prikupili smo veću količinu pomoći koju smo posuđenim kamionom prevezli u Međugorje. Nakon te prve pošiljke planirali smo se vratiti doma i nastaviti uobičajenim životom. No, Bog je s nama izgleda imao drugačije planove. Vrativši se iz Međugorja, imali smo što vidjeti. Pred kućom nas je dočekalo brdo prikupljene hrane, odjeće, lijekova i medicinskih pomagala. Tada sam shvatio da je to ono što Bog od mene traži da budem. Pomagati ljudima. Odlučio sam ostaviti posao, prodati kuću i početi s humanitarnim radom. Netko mi je dao mali kamion kojim sam neprekidno vozio pomoć, ne samo u Međugorje već i u Bosnu i u Hrvatsku i gdje god je to bilo potrebno. Moj brat se nakon nekog vremena vratio svome poslu, a ja sam nastavio dalje s prikupljanjem i prevoženjem pomoći. No, nikada nisam bio sam. Uvijek su mi pri ruci bili moj otac, brat, zet ili prijatelji. Ta prva godina za mene je bila iznimno blagoslovljena jer sam kroz svoj humanitarni rad upoznao i svoju suprugu.

Kako se rad odvijao nakon rata u Hrvatskoj i BiH?

Još za vrijeme rata u BiH i Hrvatskoj svoje djelovanje proširili smo i na Rumunjsku, gdje smo pomagali napuštenoj i HIV pozitivnoj djeci. Tamo smo izgradili i nekoliko domova u kojima i dan-danas skrbimo o djeci sa sličnim problemima i potrebama. 1996. svoju djelatnost širimo i na afrički kontinent, točnije u ratom zahvaćenu Liberiju. Od 2002. godine prisutni smo i u Malaviju. Za početak našeg djelovanja u toj zemlji veže se i jedna čudesna anegdota. Naime, tražili smo načina kako pomoći najugroženijima u toj siromašnoj zemlji, a za to smo trebali osobu od povjerenja. Baš tada je u našoj kući molitve boravio engleski poslovni čovjek Tony Smith koji nam je rekao: „O, ja znam pravu osobu koja će vam pomoći. Radim s njom upravo u Malaviju. Gradimo tamo repliku Međugorja. Rado ću vas s njom upoznati.“ Odlazimo u Malavi susresti se s tom osobom „od povjerenja“ koju nam je g. Smith preporučio. Na naše veliko iznenađenje tamo nas je čekala Gay Russel, pilotkinja koju sam spominjao na početku našeg razgovora. Slučajnost ili Božja providnost, procijenite sami.

Tada nam je ispričala kako je nakon članka koji je napisala moja sestra i pisma koje je dobila od moje mame otišla u Međugorje i obratila se. U svom domu još uvijek čuva pismo i sliku nas, škotske djece, s vidiocima. Preko nje smo upoznali brojne ljude koji su nam pomagali suzbijati glad u toj siromašnoj zemlji. Djelujemo još i u Latinskoj Americi, u Kolumbiji i u Peruu. Cilj je i svrha udruge „Scottish International Relief“ da, uz Božju pomoć, bude u službi čovjeku u nevolji i djeluje tamo gdje je pomoć potrebna.

Kada ste i kako počeli s projektom Marijini obroci?

Kao i sve drugo i tu je, vjerujem, Božja providnost odradila svoje. Tijekom našeg boravka u Malaviju susreo sam jednu vrlo siromašnu obitelj. Otac je već bio umro, a majku koja je, shrvana od SIDE, okružena sa svoje šestero djece ležala na podu njihove slamnate kućice, čekala je ista sudbina. Jedina joj je briga bila tko će brinuti o djeci nakon njezine smrti. Promatrajući tu groznu sudbinu koja je zatekla ovu ubogu obitelj, upitao sam najstarije dijete, 14-godišnjeg

Edwarda, što bi on htio. Rekao mi je: „Želim imati samo dovoljno hrane da preživimo i da jednog dana mogu ići u školu.“ Imao je četrnaest godina, a to su mu bile sve životne ambicije i želje. Skroman zahtjev ovoga djeteta na mene je ostavio dubok dojam i od tada sam tražio način kako pomoći. Domalo, do mene dolazi Tony Smith i prepričava mi dokumentarac o američkom senatoru Georgeu McGovernu. Iznio mi je jednu zanimljivu tezu koju je taj senator zastupao, a ta je bila: Kad bi Amerika odlučila dati svakom djetetu u zemljama u razvoju jedan obrok na dan, to bi zasigurno izvelo te zemlje iz siromaštva. Kako sam i sam bio na tragu sličnog koncepta koji sam, da bi bio ostvarljiv, htio posvetiti Kraljici Mira, sve se najednput poklopilo. Osobno iskustvo Međugorja, mali Edward, prijatelj Tony Smith, senator McGovern... To je bilo to! U Chilimoniju, malenom mjestu u podnožju brda na kojem se gradila replika Križevca, pokrenuli smo novi, vrlo jednostavan, a tako učinkovit projekt pod nazivom *Marijini obroci*.

Objasnite nam koncept rada projekta Marijini obroci?

Formula je vrlo jednostavna: Svako dijete treba dobiti barem jedan obrok na dan uz uvjet da pohađa školu! Takav princip rješava dvije stvari: Odgovara na onu prvu potrebu gladnog djeteta da bude nahranjeno i omogućuje djetetu da dolazi u školu, gdje će dobiti obrazovanje. Mi doista vjerujemo da je to, uz Božju pomoć i zagovor Kraljice Mira, moguće i ostvariti. Počeli smo s oko 200 djece i, korak po korak, danas hranimo preko milijun djece u dvanaest zemalja, većinom u Africi, ali i na Haitiju i u Indiji. Točan podatak je da trenutno skrbimo o 1.035.637 djece, od čega preko 750.000 samo u Malaviju, što čini 27% tamošnjih školaraca. I ono što je najbitnije, svugdje vidimo iste rezultate: povećan upis djece u škole, bolju posjećenost, bolji učinak u obrazovanju i, naravno, poboljšano zdravlje djece.

Kako uspijevate prikupiti hranu za toliki broj djece?

Dio hrane kupujemo od seljaka i na taj način pomažemo lokalnu ekonomiju. Ako zemlja ne proizvodi sama dovoljno hrane ili je u kriznoj situaciji, kao što je to slučaj na Hai-

tiju, tada hranu uvozimo. U Liberiji čak i same škole na malim poljoprivrednim površinama proizvode dio hrane za potrebe školske kuhinje. Praksa je da u školskim kuhinjama hranu dobrovoljno pripremaju roditelji čija djeca pohađaju nastavu.

Koliki novčani iznos je potreban za jednogodišnje uzdržavanje djeteta?

Prosječni trošak za jednogodišnje uzdržavanje djeteta je trenutno 14,50 €. Kažem prosječno, jer imate različite cijene hrane u zemljama gdje smo aktivni. Želim još naglasiti da je naš cilj uvijek imati iskoristivost donacija od 93%, što znači da se na samu organizaciju troši maksimalno 7%. Oni koji se bave poslovanjem sličnih institucija znaju o kakvom iznimnom dometu se radi. Mi znamo da kad nam ljudi povjere donacije, to rade da bi djeca dobivala obroke, a ne da mi sebi dajemo visoke plaće ili gradimo luksuzne urede. Naše sjedište je još uvijek šupa koju mi je otac dao kad smo započeli prikupljati pomoć za Hrvatsku i BiH.

Projekt Marijini obroci globalno djeluje kroz brojne podružnice.

Da, imamo podružnice u Velikoj Britaniji, Hrvatskoj, Italiji, Njemačkoj, Austriji, SAD-u, Kanadi. To su zasebne cjeline u skladu sa zakonskim regulativama tih zemalja, no svi smo povezani jednom sjedinjujućom vizijom. *Marijini obroci* su masovni pokret u kojem mnogo ljudi radi puno malih stvari. Nitko ne radi ništa spektakularno, ali puno nas radi ono što možemo. Vjerujem da ne postoji osoba koja ne može biti dio ove misije ako to stvarno želi.

Kako se zainteresirani mogu uključiti u ovaj projekt?

Postoje tri načina. Kao prvo, ljudi mogu moliti i postit za naš rad. Drugo, mogu se aktivno pridružiti ili naći načina da podignu svijest ljudi o problemu gladi u svijetu. Treće, mogu donirati sredstva. Oni koji se žele uključiti u ovaj projekt o svemu se mogu informirati na našoj web stranici www.marysmeals.org.

Koji su ciljevi i planovi Marijini obroci u budućnosti?

Postoji veliki broj zemalja s popisom škola koje čekaju na *Marijine obroke*. Već mislimo na zajednice u

Malaviju, Liberiji, na Haitiju i u Indiji, na djecu koja su na čekanju. To je ono što nas motivira svaki dan. Ne želimo postavljati ciljeve da u 2017. godini moramo hraniti toliko i toliko djece ili skupiti toliko i toliko sredstava. Uspjeh djelovanja ovoga pokreta isključivo pripisujemo Božjoj providnosti po zagovoru Kraljice Mira. Ali, naravno da moramo planirati, to je velika organizacija. Moramo osigurati mogućnost ljudima izvan organizacije da sudjeluju u ovoj misiji i da postanu dio nje.

Možemo li reći da su *Marijini obroci* plod međugorske duhovnosti i odziv na Gospine pozive?

Apsolutno. Pokret *Marijini obroci* plod je Međugorja i ljudi koji su se ovdje obratili i počeli slijediti Gospine poruke. Njihovo otvoreno srce za čovjeka u potrebi je praktičan odgovor na Njezine poruke. Ja osobno nisam ni po čemu zaslužan za uspjeh ovoga pokreta jer nemam ni iskustvo ni potrebne vještine da bih mogao stvoriti ovako veliku organizaciju.

Magazin Time vas je uvrstio među 100 najutjecajnijih osoba na svijetu ove godine.

Meni to zvuči smiješno. Ja to nisam ni u svojoj obitelji, a kamoli među 100 u svijetu.

Želite li nešto poručiti čitateljima *Glasnika mira*?

Siguran sam da mnogi od vaših čitatelja već podržavaju *Marijine obroke*. Želim se svim srcem zahvaliti svim tim ljudima koji su već dio naše misije i neka znaju da njihovi naponi, njihove žrtve doista čine razliku, stvarno mijenjaju živote ljudi. Ja bih također želio pozvati one ljude koji još nisu dio ovoga pokreta da nam se pridruže.

G. MacFarlane-Barrow, zahvaljujem na razgovoru.
Hvala Bogu i Kraljici Mira!

Ne morate biti moćan političar, bogataš ili rock zvijezda da biste mogli nešto učiniti protiv gladi u svijetu. I vaša mala djela ljubavi i dobrovoljni prilozi mogu spasiti i promijeniti mnoge živote na bolje.

mary's
meals

Budite dio ovog jednostavnog rješenja za glad u svijetu. Uplatom donacije na priloženoj uplatnici.

Mary's Meals
Bijakovići bb
88260 Čitluk, BiH

tel.: +387 (0)63 890 121
e-mail: bojana.miletic@marysmeals.org
Info.Međugorje@marysmeals.org
web: www.marysmeals.ba

Za uplate iz inostranstva: SWIFT: UNICRBA 22, IBAN: BA 39338 120 77 000 22778, Core broj: 35000128 za sve valute

Uplatio je (ime, adresa i telefon) _____

Svrha doznake: **DONACIJA ZA MARY'S MEALS**

Račun pošilaoce/ pošilatelja
Račun primaoca/ primatelja **3381207700022778**

Primalac/Primatelj: **MARY'S MEALS**
BIJAKOVIĆI BB, 88260 ČITLUK
ID BR: 4227521110006

KM HITNO

Mjesto i datum uplate: _____

samo za uplate javnih prihoda
Broj poreznog obveznika _____ Vrsta uplate
Vrsta prihoda _____ Porezni period:
Od: _____
Do: _____

Potpis i pečat nalagodavca

Pečat Banke

Općina _____ Budžetska organizacija _____
Poziv na broj _____

Potpis ovlaštenog lica: _____

HVALA VAM, PROMIJENILI STE NJIHOV ŽIVOT!

ISUSE, BUDI MI RADOST!

„I evo, ja sam s vama u sve dane
sve do svršetka svijeta!”

Dok ti se večeras ovdje klanjamo, Isuse,
neka te riječi odzvanjaju u svakom srcu
s uvijek novom snagom,
kao što to tvoja riječ čini.

Ti si ovdje, a gdje smo mi?

Gdje su naša srca, naše misli?

U tolikim stvarnostima ovoga života:
tebe zaboravljamo, a sebe predajemo
problemima, poteškoćama i radostima
koji su negdje drugdje. Oprosti nam.
Privuci nas k sebi, Gospodine!

Isuse, pomози mi shvatiti

kako jedino u tebi imam svako dobro.

Jedino u tebi je lijek koji me potpuno ozdravlja,

blago koje me istinski obogaćuje

i srce, jedino srce koje istinski ljubi.

Htio bih u ovom klanjanju, Isuse,

odstraniti sve radosti,

da mi ti budeš jedina radost.

Klanjam ti se čitavim bićem, svom dušom!

Klanjam ti se, Isuse, večeras, zajedno s Marijom,

Majkom tvojom i Majkom našom,

koja nas je ovamo k tebi dovela,

ovdje nas sabrala.

Kad povjerujemo da si ti, Marijo, s nama ovdje,

sve nam je lijepo!

Kad smo s tobom,

u našim srcima vlada blagdansko ozračje.

Ti si naša velika utjeha.

Blago onome koji osjeti tvoju majčinsku ljubav!

Pomozi nam svima u tome sada,

u ovom klanjanju.

Isuse, ti koji si sigurnost,

zadrži me u svom srcu!

M.

MARCO
ZAPPELLA

VEĆ GODINAMA ŽIVIM S MEĐUGORSKIM MLADIFESTOM, SUDJELUJEM U NJEMU I SJEĆAM SE KAKO NAM JE FRA SLAVKO JEDNOM REKAO: – RAGAZZI (UVIJEK NAS JE TAKO ZVAO), NE BISTE LI VI IZ CENACOLA NA FESTIVALU MOGLI NAPRAVITI NEKAKVU PREDSTAVU ZA MLADE? – KAKO DA NEI ZOVE SE IZ TAME U SVJETLO! – DOBRO, ODGOVORIO JE FRA SLAVKO, IDEMO S TIME NA FESTIVAL. JE LI TO MOGUĆE?

uskrslg Isusa!? Vi, koji ste bili mrtvi, izgubljeni na putevima ovoga svijeta, nasilni, sebični, upravo vi nam možete govoriti o ŽIVOTU jer ste hodali ruku pod ruku sa smrću, možete nam govoriti o SVJETLU jer ste poznali tamu.“

To je razlog zašto u zajednici pravimo evangelizacijske „predstave“. Želimo svjedočiti da je život dragocjeni Božji dar! Prvi koje treba evangelizirati smo mi, koji se penjemo na pozornicu. Na to se podsjećamo stalno tijekom proba. Kad nekome od nas bude teško plesati ili recitirati, mi mu pomažemo i podržavamo ga, no dogodi se i da se posvađamo, da tražimo nešto što netko još nije sposoban učiniti. Katkada na pozornici vlada mučno ozračje, teško se ide naprijed. Katkada zbog umora na probama izgubimo radost, i onda kažemo: Kako svjedočiti radost uskrslg Isusa, kako ju pokazati svima, kako dobivati aplauze, a nemati tu radost u sebi?! Upravo zato smo mi, koji pripremamo predstavu, oni koje prve treba „evangelizirati“, a ne oni koji će nas gledati i koji će nam pljeskati. Za njih će se pobrinuti Isus, on će dirnuti njihova srca. Mi Isusu moramo dopustiti da dirne, pomiluje, zagrlji naša srca. To je jedino istinsko iskustvo pripremanja naših „predstava“.

Sjećam se jednog događaja koji se odvijao ove godine na posljednjim probama, koje ovdje u Međugorju imamo u pet

sam ga trenutku zamolio: – Daruj mi mir, molim te daj nam svoj mir! Sjeo sam i upitao momke što se događa. Zašto te pogriješke? Jeste li se svađali? Odgovor je bio: DA!

Mislim da sam im rekao da ćemo početi iznova, da ne ćemo dati prostora svađama, pomirit ćemo se, nije važno tko je u pravu, a tko u krivu, nije važno je li on taj koji uvijek griješi ili ti. Važan je mir! Važna je radost! Hajdemo dalje, idemo ispočetka. I tako smo svi zajedno krenuli iznova.

Od tog je trenutka sve išlo dobro! Majka Elvira nam uvijek kaže da mir treba osvojiti. Mir ne znači da nema borbe, da nema poteškoća ili križeva. Mir je dragocjen dar koji treba njegovati. Svojoj obitelji, svojoj ženi i djeci često kući ne donosim mir nego svoj umor i kažem: – Tata je umoran, tata je radio, tata se mora odmoriti, ili

I tako smo počeli s velikim entuzijazmom koji nas je nadilazio... u Italiji smo imali svu opremu: pozornicu, osvjetljenje, ozvučenje, kostime, a u Međugorju ništa, no imali smo ono što je najpotrebnije: VOLJU I ODUŠEVLENJE.

Prvu smo pozornicu napravili od oskudnih materijala, scenografija je bila jednostavna, osvjetljenje slabo... Na tu se pozornicu tada kao i danas ne penju glumci, plesači niti profesionalni zabavljači, nego oni „uskršli“, da uskršli. Tako nas naziva majka Elvira i kaže: „Tko se bolje od vas, ragazzi, može popeti na pozornicu i naviještati

sati ujutro zato što poslije počinje program Festivala. Bile su to samo opće probe. Predstavu smo već bili radili zajedno. U promjenama kulisa ništa nije išlo kako treba. Trebalo je na kotačima pomicati neke dijelove scenografije koji teže sve skupa više od dvije tone. Svaki komad zahtijeva dvije do tri osobe i traži se koordinacija. Ako samo jedan pogriješi, sve je blokirano. Moramo surađivati i slagati se, a ne svađati se. To je lako reći, ali ne i učiniti. Toga je jutro par momaka stalno griješilo i blokiralo sve druge. Stalno smo počinjali iznova, sve dok nakon ne znam koje po redu pogriješke nisam odjurio izvikati se na tu dvojicu. Bio sam ljut! Nije pravedno da zbog te dvojice svi moraju nastavljati s probama! Kad sam stigao i otvorio vrata komada scenografije koji su oni pomicali, sjetio sam se teme festivala: MIR VAMA! Htio sam urlati, vikati na njih... ali sam se sjetio da je Isus poslije uskrslg Isusa rekao: Mir vama! U tom

se pravim da je sa mnom sve u redu pa počnem svima govoriti da ovo nije u redu, da ono nije na mjestu, da ono nije ispravno! Vidim sve ono što ne valja i to im kažem! Baš sam naporan! Želim učiti od Isusa koji nam je rekao: Mir vama! Kao što je Otac poslao mene, i ja šaljem vas!

NEVJEROJATNO! Isus nas šalje! Baš nas! Čak i mene. Izabrao nas je da nosimo mir. Molimo Mariju, Isusovu mamu, da nas učini oruđem MIRA! Počnimo kod kuće, sa ženom, djecom, rodbinom, susjedima, na poslu, s onima koji nam daju posla... i sa svima, čak i s neprijateljima!

FRA MARIO
KNEŽEVIĆ

SVETI PAVAO U POSLANICI EFEŽANIMA UPUĆUJE SLJEDEĆI POZIV: „RAZMOTRITE POMNO KAKO ŽIVITE!“ (EF 5, 15) Ova riječ *pomno* u sebi sadrži najozbiljniji pogled u vlastiti život, mogli bismo reći propitivanje života u najdublje potankosti. Same sebe prošetati! Taj poziv je Pavao uputio dok je bio okružen mnoštvom ljudi koji su svoje utjehe, svoje ideale i smisao života vidjeli samo u zemaljskome ili, kako Pismo kaže, u ludostima ovoga svijeta. I dok uglavnom poznajemo svrhu i bit svakoga hodočašća, ovdje smo pozvani na jedno drugačije hodočašće: na hodočašće u vlastiti život, srce, svoju smislenost.

To je naporan, mukotrpan i vrlo težak zadatak. Možda je najduže i najvažnije hodočašće koje možemo poduzeti upravo hodočašće u vlastiti život. Doći do sebe i doći k sebi je ono na što Pavao smjera. Svako bdijenje nad životom, nad samim sobom, nosi potrebu predanosti i poniznosti. Nije rijedak slučaj da se u čovjeku nešto buni dok nas drugi pokušavaju mijenjati, savjetovati, popravljati. Dok slušamo tuđe „prodike“ o našoj krivoj životnoj putanji, u nama se pojavi potreba odagnati od sebe takve osobe. Kao da im želimo poručiti da puste naš život na miru i da se zabave sami sobom.

Pavao ima i odgovor na takve stavove. On želi reći da budemo mudri, a ne ludi. Ova ludost je vezana uz odbijanje bilo kakva zaokreta u našem životu. Mudrost je pak prihvaćanje potrebe obraćenja koja je nužna kako bismo svoj život mogli uskladiti s Božjim zapovijedima. Biti nerazuman za Pavla znači izravno odbijati volju Gospodnju. Zsigurno su teške riječi kad bismo nekome rekli da je lud. Rijetki će se požaliti da im nedostaje pameti ili životne razboritosti. No,

očito se ovaj izraz o ludosti odnosi na ludost svijeta, opijenost i zadojenost prolaznim vrijednostima. Poznato nam je da je Isus onome bogatašu koji je mislio samo na zemaljsko rekao da je luđak jer će se još noćas od njega zaiskati duša.

Omamljenost zemaljskim čovjeku nikada nije daleka ni strana. Od samih biblijskih početaka, od Evina i Adamova ugriza „jabuke“, pohlepa za zemaljskim je na snazi. Kainovo ubojstvo Abela, Ezavova prijevara brata Jakova, Lotova borba za zemlju i posjed samo su prototip brojnih nastojanja da se ovdje na zemlji osigura egzistencija, bez misli na vječni život. Rijetko čovjeku odzvoni u ušima poziv da nam ne vrijedi cijeli svijet zadobiti ako duši svojoj naudimo.

Kako svoj život razmatrati *pomno*? Ispit savjesti, još kad bi mogao biti svakodnevan, put je kojim možemo krenuti. Ispit savjesti nije sjedanje na vlastitu optuženičku klupu uz priznanje krivice i izricanje osude. Ispit savjesti je dopuštanje Bogu da uđe u hram naše nutrine i pospremi stvari koje smo uneredili vlastitim grijehom. Ispit savjesti nije uranjanje u očaj vlastitoga jada, nego pročišćenje uz buđenje nade da već sutra možemo biti bolji i savršeniji. Ispit savjesti ne smije biti psihoanaliza života, nego pogled na život kroz Božje zapovijedi, Božju riječ, moralne zakone i učiteljstvo Crkve. Preko ispita savjesti se ide naprijed, ne ostaje se uronjen u prošlost, ma kakva ona bila.

I dok Pavao u Poslanici Timoteju piše neka se ne pije samo voda, nego da je dobro i malo vina piti, u Poslanici Efežanima kaže neka se ne opijamo vinom u kojem je razuzdanost. Naći mjeru je uvijek bila odlika mudrih. Oni koji rade s ovisnicima o alkoholu uvijek će reći da početak liječenja počinje priznanjem ovisno-

sti. Put popravka i oporavka ide od vlastite svjesnosti da smo u problemu. Jasno je zašto ovisnici teško priznaju svoju navezanost na alkohol. U njima je strah da više ne će moći piti i da će morati promijeniti svoje dotadašnje navike. Morat će svoju razuzdanost staviti pod kontrolu. Takvo je stanje i s drugim ljudskim grješnim i zlim navikama. Ako se želimo mijenjati i usavršavati, onda moramo pokopati svoje dotadašnje navike i ostaviti zao put, sanirati razuzdanost.

Razmatranje vlastitoga života sve nam teže ide. I dok drugi sve više promatraju i analiziraju naše postupke, mi se u to sve rjeđe upuštamo. O nama i našem možebitnom problemu i grijehu svi sve znaju, samo ne mi. Čovjek se onda počne skrivati pod plaštem opravdanja i životnih okolnosti. Pavao nam i tu daje savjet da iskupljujemo vrijeme jer su dani zli. Iskupljivati vrijeme znači živjeti milost sadašnjega trenutka i okajavati, činiti pokoru za svoje grijehove. Oblaćenje u kostrijet nam može vratiti izgubljeno dostojanstvo djeteta Božjega. Dani su zli, ili bolje rečeno, ponude zla svuda su oko nas. Svako vrijeme je šansa za vječnost ili osuda na propast. Boriti se za ovo prvo je izazov. Jedna priča kaže da se u Africi svakoga jutra budi jedna gazela. Ona točno zna da taj dan mora tako trčati da je ne može dostići ni jedan lav koji je želi pojesti. Međutim, u Africi se svakoga jutra budi i lav koji je svjestan da mora tako brzo trčati da bi dostigao gazelu jer u protivnom ne će imati što jesti. Na kraju krajeva, priča kaže, nije najvažnije jesi li gazela ili lav. Najvažnije je da svako jutro, kad svane zora, trčiš i daš sve od sebe. Trčimo tako da zadobijemo vijenac vječne slave.

SLOBODNI ČINITI DOBRO

Razgovor s dr. Željkom Markić

Bitka za vrijednost obiteljskog života te obitelji kao zajednice muškarca i žene, za njihovu različitost koja se u ljubavi pretvara u kompatibilnost, za dostojanstvo ljudskog života i za prirodne metode planiranja obitelji zapravo nije ništa novo na društvenoj pozornici. Sjećam se obiteljskih susreta na kojima su sudjelovali i moji roditelji u organizaciji Obiteljskog centra čiji je utemeljitelj i voditelj bio dr. Marijo Živković, otac dr. Željke Markić, koja je na ovogodišnjem Mladifestu govorila u svojstvu utemeljiteljice hrvatske podružnice međunarodne udruge Marijini obroci (Mary's Meals).

**RAZGOVARALA
PAULA TOMIĆ**

DR. ŽELJKA MARKIĆ U HRVATSKOJ SE JAVNOSTI ISKAZALA SVOJIM DRUŠTVENIM I POLITIČKIM ANGAŽMANOM. Bila je prva predsjednica stranke *Hrvatski rast* (Hrast) te dopredsjednica udruge *Glas roditelja za djecu* (Grozd). Zajedno sa suprugom koordinatorka je međunarodne udruge *Obiteljsko obogaćivanje* (IFFD – *International Federation for Family Development*). Članica je Organizacijskoga odbora građanske inicijative *U ime obitelji* koja okuplja pojedince, obitelji, građanske i vjerske udruge, zajednice i pokrete koji promiču općeljudske vrijednosti braka i obitelji. Uspješno su organizirali izjašnjavanje za pokretanje referenduma o ustavnoj zaštiti braka, na kojem je 1. prosinca 2013. 946 433 građana (66%) odlučilo da u Ustav RH uđe odredba po kojoj je brak životna zajednica žene i muškarca. Skupljali su potpise i za referendum *Birajmo zastupnike imenom i prezimenom* na kojem bi se građani RH mogli izjasniti žele li da se u Ustav RH unesu načela glasanja koja potiču demokratizaciju izbornog sustava i političkih stranaka u Republici Hrvatskoj.

Poznamo Vas iz svijeta politike, udruge *U ime obitelji*, referenduma za brak, skupljanja potpisa o izbornom zakonu o biranju zastupnika u Hrvatski Sabor..., ali tko je Željka Markić u privatnom životu? Možete li nam ukratko prikazati svoj put?

Rodila sam se u Zagrebu i odrasla u obitelji sa šestoro djece. Imam tri brata i dvije sestre, a moji mama i tata za sada imaju 23 unučadi i 1 praunuče. U Zagrebu sam završila klasičnu gimnaziju i studij medicine. Tijekom Domovinskog rata radila sam prvo kao ratni reporter za HRT, zatim kao prevoditelj i producent na terenu za američke, talijanske i britanske TV kuće. To je iskustvo duboko obilježilo moj život i produbilo moju ljubav i poštovanje prema Hercegovcima i Hrvatima koji žive izvan Hrvatske. Neću se umoriti ponavljati kako sam tijekom 1991. godine izvještavala s većine hrvatskih ratišta i da sam na svakom od njih susretala muškarce i mladiće koji su iz Bosne i Hercegovine došli braniti Hrvatsku. U to vrijeme, 1991., vjerojatnije je bilo da će Hrvatska rat izgubiti nego dobiti. To je bilo vrijeme kad su Hrvatsku branili oni koji je doista vole. Nitko tko drži do sebe ne zaboravlja prijatelja koji mu je pritekao u pomoć u smrtnoj opasnosti. Tijekom rata sam se udala. Moj suprug je kirurg, urolog, i s njim imam četiri sina – Antu, Frana, Šimuna i Petra. Prije deset godina pokrenula sam privatnu tvrtku, tako da dobro poznajem i sve poteškoće s kojima se poduzetnici susreću u Hrvatskoj.

Gdje ste primili načela za koja se zalažete, koje je Vaše iskustvo vjere i Boga?

Prvo od mojih roditelja koji su duboko pouzdanje u Boga svjedočili u svakodnevnom životu, uza sve ostalo i time

da su djecu prihvaćali s radošću i zahvalnošću. Moj tata je uvijek ponavljao da smo mi, djeca, najveća vrijednost koju on i mama imaju. Moje iskustvo obiteljskog života, velike obitelji, djedova i baka koji su aktivno uključeni u brigu o djeci, mojih sestara i braće, to iskustvo ljubavi i potpore, svađa koje ne prolaze bez mirenja, duboko je isprepleteno s iskustvom Božje ljubavi i osobnog poziva koji Bog upućuje svakom čovjeku. Svatko ga može slobodno odabrati i živjeti život na koji je pozvan. Moj su život isto tako od malih nogu pratili susreti sa svećenicima, časnim sestrama i laicima koji su autentično živjeli svoj poziv. Imam i nekoliko bliskih prijateljica koje trajno obogaćuju moj život podupirući me u dobru i koreći me u pogrješicama... Uvijek sam se imala prema kome orijentirati te naučiti, ispraviti što sam krivo napravila. I, naravno, moj muž. On me potiče na dobro, utvrđuje u vjeri i hrani svojom ljubavlju.

Borite se na puno polja, aktivni ste, kako to uspijevate kao žena, majka, poduzetnica...?

Imam nesebičnu podršku obitelji, prijatelja, suradnika, i stalno tražim ravnotežu između raznih vrsta odgovornosti – prema mužu i djeci, poslu, društvu... Mislim da tu muku poznaje većina žena. Nikad ne mogu reći: Evo, sve sam super posložila... Uvijek se nečeg treba odreći. U posljednje vrijeme imam premalo vremena za druženje sa sestrama, mamom i prijateljicama. To mi jako nedostaje. Istovremeno, jako mi je važno da kroz udrugu *U ime obitelji* doprinosim promjenama na bolje koje su hrvatskom društvu toliko potrebne.

Kako Vas prihvaćaju kao ženu u politici?

Većinom odlično. Najveći dio Hrvata prihvaća angažman žena kao nešto prirodno i poželjno na svakom području života, pa i u politici koja zapravo predstavlja, ili bi trebala predstavljati, zalaganje za opće dobro. No istina je i da sam stalno izložena osobnim napadima i vrijeđanjima od onih koji se ne slažu s mojim stavovima i vrijednostima. Moram reći da me najviše iznenadila činjenica da su žene, koje se u Hrvatskoj profesionalno bave feminizmom i puna su im usta ženskih prava, bile prve koje su me napadale, vrijeđale i nijekale mi pravo društvenog djelovanja samo zato što mislim drugačije od njih. Isto vrijedi i za kvaziliberalne medije koji stalno govore o toleranciji, a pokazalo se da to vrijedi samo za njihove istomišljenike.

Koliko prostora ima katolički laik u svijetu politike? Imate li podršku u vjernicima, Crkvi?

Svi smo mi članovi društva u kojem živimo i svi imamo obvezu to društvo izgrađivati kako bi ono bilo pravednije, osjetljivije, solidarnije, poštenije. Svoj društveni

angažman doživljam kao obvezu da svoje vrijednosti podijelim i s drugima, pomažući da zakoni, Ustav, obrazovni sustav, državne institucije odražavaju, štite i promiču vrijednosti koje, očito, dijeli puno ljudi u Hrvatskoj. Zašto bismo u obitelji i Crkvi živjeli jedne vrijednosti, a prihvaćali da nam u društvu nameću anti-vrijednosti? Mi smo suodgovornici za to kako izgleda Hrvatska. Ako se javno i aktivno ne zalažemo za ono u što vjerujemo, za što su onda ginuli toliki ljudi u Domovinskom ratu? Koji je smisao slobode ako je ne koristiš za dobro? Što se tiče podrške, moji prijatelji iz *U ime obitelji*, kao i ja osobno, stalno doživljavamo izraze ljubavi, poštovanja i potpore. To me uvijek gane i duboko sam zahvalna, osobito svima onima koji mi prilaze govoreći da mole za mene i *U ime obitelji*. Osjećamo te molitve.

Koji su Vaši sljedeći projekti i ideje?

Posljednjih smo mjeseci u Hrvatskoj i u inozemstvu organizirali radionice o nastupima u javnosti, sustavno smo ukazivali na problem korupcije i na ograničene političke slobode u Hrvatskoj. Za jesen smo pripremili kampanju o važnosti aktivnog sudjelovanja roditelja u radu škola, a za listopad smo u Zagrebu organizirali međunarodnu konferenciju „Obitelj kao temelj gospodarskog i demografskog oporavka“. Potičemo članove i podupiratelje *U ime obitelji* na politički angažman na parlamentarnim izborima u Hrvatskoj... Evo, pune ruke posla. Preporučamo se u vaše molitve.

Malo je poznato da ste utemeljili hrvatsku podružnicu *Mary's Meals*. Kako se to dogodilo?

Magnusa MacFarlane-Barrowa, utemeljitelja *Marijinih obroka*, upoznala sam još 1992. kad je dopremao humanitarnu pomoć u ratom zahvaćenu Bosnu i Hercegovinu i Hrvatsku. Nakon što je rat završio putovi su nam se razišli, a onda smo Magnusa posjetili prije pet godina dok smo bili na obiteljskom odmoru u Škotskoj. Kad sam doznala da je pokrenuo organizaciju koja osigurava da gladna djeca u najsiriromašnijim zemljama svijeta dobiju barem jedan obrok dnevno u školi, odmah sam mu predložila da osnujemo ogranak udruge u Hrvatskoj. Danas mala Hrvatska svaki dan hrani oko 11 000 djece, a otvorili smo deset novih kuhinja. Marijini obroci su prije pet godina hranili svaki dan 350 000 djece, a danas hrane više od milijun djece zahvaljujući malim djelima ljubavi i velikom broju dobrih ljudi koji žele konkretno pomoći. To je velika radost i nama ljudima i Bogu Stvoritelju i njegovoj Majci.

Kakvu ulogu igra Međugorje u Vašem životu i Vašim aktivnostima?

Međugorje sam prvi put posjetila osamdesetih godina kao studentica. Dopusovala sam vlakom iz Zagreba, još je bio komunizam. Došla sam s prijateljicom koja se tada, sasvim neočekivano, nakon mnogo godina ispovjedia. Za mene je Međugorje mjesto usredotočenosti na Božju ljubav koja je toliko velika da nam je podario još jednu Majku, koja je toliko bezuvjetna da nam se trajno daruje u euharistiji. To je ljubav koja nam kroz sakrament ispovjedi oprašta i najveće pogriješke i omogućuje da svaki dan krenemo ispočetka. Ovdje uvijek „napunim baterije“.

Na Mladifestu smo. Okupili su se deseci tisuća mladih iz cijeloga svijeta. Vi imate četiri sina. Kako ih odgajate? Imate li savjet ili prijedlog za roditelje koji žele kreativno i vjerski organizirati praznike za svoju djecu?

Uvijek mi je divno na Mladifestu. Svi ti predivni mladići i djevojke, fenomenalan zbor i orkestar, nadahnuti propovjednici... Baš je super. Ove smo godine došli samo s najmlađim sinom jer su ostala trojica u ljetnom kampu na Modravama. Vratili su se oduševljeni. Kamp na Modravama jako dobro poznajemo jer smo suprug i ja sudjelovali u njegovom pokretanju prije deset godina. Danas ima raznih ljetnih kampova koji kombiniraju zabavu, druženje i duhovni rast kroz aktivan odmor. Dobro je djecu i mlade poticati na sudjelovanje. Baš kao i ovdje na Mladifestu – oduševljeni su kad otkriju koliko ima cool mladih ljudi koji dijele njihove vrijednosti. Mislim da je najvažnije da kao roditelji svojoj djeci postavljamo čvrsti okvir koji razdjeljuje dobro od zla, da im ponudimo jasnoću koja traži da živimo najviše što možemo u skladu s tim okvirom, s tim vrijednostima. To djeci ulijeva sigurnost, baš kao i naša ničim uvjetovana ljubav. Ta kombinacija jasnog razlikovanja dobra i zla, i ljubavi koja potiče da se čini dobro i krene iznova kad se pogriješi, najslabija je ljubavi kojom Bog doziva nas, i velike i male, nikad ne odustajući od nas. Trebamo stalno učiti, priznavati vlastite pogriješke, ispričati se kad pogriješimo, pri čemu i mama i tata govore istim, usklađenim glasom. I prihvatiti da je odgoj djece najuzbudljivija avantura u koju smo ušli. I uživati u njemu. Uživati u životu sa svojom djecom ispunjeni dubokom zahvalnošću prema Onome koji nam ih je podario i koji se, u konačnici, brine o njima bolje nego mi.

ROBERT RUKAVINA

ODGAJAMO LI DJECU ILI TERORISTE?

KUHINJA – UJEDNO I BLAGOVAONICA – ODUVIJEK JE BILA MJESTO OKUPLJANJA MOJE OBITELJI. Tu se kuhalo, blagovalo, raspredalo o mnogočemu... Većina je tih događaja „isparila“, ali ono što je ostalo u trajnom sjećanju su dvije ljeskove šibe. Sad, kad ih se sjetim, nazivam ih „stražarice“. Na kuhinjskom ormaru, tako da se vide, ležale su kao opomena. Zanimljivo mi je da na njima nije nikad bilo prašine ili paučine. Ni dan-danas ne znam jesu li namjerno bile postavljene tako da se vide i opominju, ili je to bila samo slučajnost koju sam ja kao dijete i te kako uočavao. Bile su za me opomena: kad prevršim mjeru, u rukama roditelja vrlo lako mogu početi fjukati zrakom i naći određite na stražnjici.

Jednoga dana posjetio sam svog prijatelja iz razreda i ostao nemalo iznenađen opazivši na zidu njegovog dnevnog boravka dvije samurajske sablje. Čovječe, mislio sam, kad on napravi neku glupost, ode glava!

MOJI DRAGI MAMA I TATA!

Tek kasnije, kad se moj prijatelj usudivao raditi stvari koje su bile mnogo više od dječjih gluposti, shvatio sam da su sablje bile samo uspomena na putovanje njegovih roditelja, a ne

opomena i stvarna prijetnja poput „mojih“ ljeskovih šiba.

Nije puno prošlo od tih događaja, samo nekih tridesetak godina, a postalo je nezamislivo da roditelj kao odgojnu mjeru upotrijebi šibu. Pitam se kako je to moguće, a zapravo je vrlo lako: Dozvoli djetetu da tebi i drugima „skače po glavi“, dozvoli mu da govori što hoće, da radi što hoće, da gleda TV dokle i koliko hoće, da igra igrice po cijele dane i noći, da ne radi ništa, da ne odgovara za ništa, da se ne ustane kada nema dovoljno stolica za sve prisutne i ne pozdravlja s poštovanjem starije od sebe, da živi doma kao u hotelu, da mu kupiš što god hoće, da jede što i kad hoće i po mogućnosti da trčiš sa žlicom za njim, da ne poštuje autoritet učitelja... i zaista, čestitam, odgojio si terorista koji maltretira sve i svakoga oko sebe, a ti budi ponosan jer si održao riječ koju si zadao sam sebi i nisi udario dijete po stražnjici kada je svojim ponašanjem upravo željelo da to učiniš, jer je samo ispitivalo granice.

S odmakom od tridesetak godina, s punom odgovornošću i potpunom iskrenošću pred svima vama, čitateljima *Glasnika mira*, izjavljujem da nikada nisam dobio batina od mojih mame i tate: šiba ili njihova ruka na mojoj stražnjici bili su samo razgovor, jezik koji sam ja tada kao dijete jedino mogao razumjeti.

Pa što, bih li trebao zamjeriti tati što mi je „isprašio tur“ kad sam se u prodavaonici valjao po podu jer mi nije kupio što sam želio, ili kad sam kamenom pogodio prabaku u glavu, ili kad sam kamenom djedu razbio staklo na ulaznim vratima kuće, usred ličke zime, ili kad mi je prva psovka pred tatom izišla na usta, ili kad sam uništavao školski inventar... Da tada nije „porazgovarao“ sa mnom, ja bih bio mislio da je to normalno i da to treba ponoviti.

Nevjerojatno, ali zatekao sam se u situacijama kad su neki roditelji uživali kako im dijete psuje, svi su se

smijali; ili kako je tata s ponosom prepričavao kako mu dijete gleda „gole babe“. Strašno!

MOJI BLAŽENI MAMA I TATA!

Djeca nisu bogovi, a često se roditelji odnose prema njima upravo tako. I sve te udruge koje se navodno bore za prava djeteta reći će povodom moga primjera da su me roditelji krivo odgajali... a da me je moja majka željela pobaciti, sve bi joj takve udruge dale to za pravo i pomogle joj da to učini. Koje licemjerstvo! Zar je udarac po stražnjici zlodjelo veće od ubojstva?!

GDJE MI TO ŽIVIMO?

Da danas moram birati, radije bih odabrao sto udaraca po stražnjici od onoga za koga znam da me voli, nego „poljupce“ onih kojima ne značim ništa!

U mladosti sve ono nevaljalo što sam želio učiniti zbog sebe ili društva u kojem sam se želio dokazati povlačilo bi posljedice za sobom; znao sam, napravim li nešto krivo, za to dobivam kaznu. Ma koja policija, koji zatvor, pedagozi, pa tko se njih boji, ja sam se bojao 120 kilograma sirove ličke snage moga tate!

MOJI SVETI MAMA I TATA!

Samo Bog zna od čega me je takav odgoj sačuval!

Upravo ovih dana naletjeh na Siraha pa rekoh, Sirače, što ti kažeš o odgoju djece?

Savij mu šiju dok je mlad

I nagnječi mu rebra dok je malen, Da ti ne bude buntovan i neposlušan I ne ožalosti te duboko. (Sirah 30, 12)

Razmišljamo... pa tko to može napraviti svome djetetu?!

Da, nitko normalan to ne može i ne će napraviti, ali ti, Sirače, o tome ni ne govoriš; ti govoriš o osjećajima, govoriš o tome kako par djetetovih suza ne smije utjecati na to da mi ne dajemo kazne ili ograničenja. Ili da postupimo pred svim njegovim zahtjevima, ili ako se dere, da mu ispunimo sve želje, iako su one u suprotnosti sa zdravim razumom? Govoriš nam da, iako je to naše dijete, ono nije iznad druge djece, i da se svemir ne okreće oko njega jer je nešto posebno. Tražiš od nas da budemo postojani i da odgojimo poslušnu i razumnu djecu.

Vrijeme je roditelji, probudimo se, uzmimo krunicu u ruke i promišljajmo događaje oko nas!

Svačije,
pa i tvoje
roditeljstvo, na
neki se način sastoji
od metode pokušaja
i pogrješaka

DJECU ODGAJAMO AUTORITETOM LJUBAVI — BAŠ POPUT MARIJE

U posljednjih nekoliko tjedana u nas se pavela prilično žustra rasprava o načinima na koje je najbolje odgajati djecu. Povod je bio izjava jedne hrvatske glumice kako je disciplinirala svog neposlušnog mališana udarcem „po guzi“. I to je otvoreno javno priznala. To je pak izazvalo javnu raspravu, oglašavanje dječje pravobraniteljice koja je stvari postavila na izuzetno crno-bijeli način istaknuvši da za takvo nešto roditelji danas prema hrvatskim zakonima mogu ići i u zatvor.

MNOGI SU SMATRALI TAKAV STAV PRETJERANIM, POGOTOVO AKO UZMEMO U OBZIR DRUŠTVENE TRENDOVE KOJI NEDVOJBENO ISTIČU PAD AUTORITETA, KAKO RODITELJA, TAKO I ODGAJATELJA I UČITELJA. Bez obzira na metode koje koriste u odgajanju svoje djece, javnost je bila konsensualna u jednom: opći je dojam da je današnjoj djeci dopušteno sve više, a roditeljima i odgajateljima – sve manje.

I sama sam majka četvero djece i jako su mi dobro poznate sve dvojbe, dileme i problemi s kojima se suočavaju roditelji danas. Kako se ne rađaš kao savršen roditelj i učiš u hod, tako se svačije, pa nedvojbeno i tvoje roditeljstvo, na neki način sastoji od metode pokušaja i pogrješaka. Na nama je da tih pogrješaka bude što manje i da na taj način što uspješnije

NIKOLINA NAKIĆ

KAKO UVAŽAVATI SVOJE DIJETE I ISTOVREMENO MU POKAZATI I DOKAZATI DA JE NEKAD U RODITELJSKOM „NE“ SADRŽANO VIŠE LJUBAVI NEGO U ONOME „DA“?

plovimo u roditeljstvu ljubavi koje će naše male ljude pretvoriti baš u to: u ljude.

Više puta sam bila dovedena u situaciju kad sam satima premetala po glavi kako postupiti, kako reagirati? Kako uvažavati svoje dijete i istovremeno mu pokazati i dokazati da je nekad u roditeljskom „ne“ sadržano više ljubavi nego u onome „da“? Jedno sam pitanje – pitanje svih pitanja – postavila kao nit vodilju, smjerkaz i svjetionik u labirintu roditeljskih nedoumica. Svaki put kad bih se dakle našla pred zidom, postavila sam si jedno jednostavno pitanje:

Kako bi Marija postupila prema Isusu?

Prokušano i u praksi dokazano, ovo pitanje brzinski otrjeznjava od suvišnog bijesa i nemoći s kojima se znaju suočavati roditelji te vraća stvari na pravi kolosijek. Poslije njega možda

nismo puno pametniji i ne dobivamo automatski gotovo rješenje i odgovor na naš problem, ali smo mu svakako bliže.

Svaki, baš svaki put kad se nađem u takvoj situaciji, shvatim da želim biti baš poput Marije, da želim biti majka kakva je ona bila. Da je jednostavno, nije. Ne mogu ovdje ne spomenuti humorističnu anegdotu koju sam jednom čula od međugorske vidjelice Mirjane, koja me nasmijala, ali sam se istodobno u njoj bome i prepoznala. Pripovijedala je, dakle, Mirjana kako je u odnosu prema svojoj djeci nastojala biti baš onakva kakva je Gospa kad se obraća nama. Bez vikanja, strpljivo i majčinski blago, upozorila ih je dva-tri puta da pospreme svoje sobu. Nakon nekoliko pokušaja pomislila je: „Jedna je Gospa!“ i podvignula.

Jest, jedna je Gospa, ideal gotovo pa nedostižan nama drugim majkama, baš kao i dragi sveti Josip očevima, no i oni bijahu ljudi i Sveta obitelj upravo je onaj ideal prema kojem bismo svi trebali stremiti. Biti u tome što manje neuspješni. Treba imati na umu da je svaki odnos, pa i onaj roditelja prema djetetu, dvosmjerna ulica. Ako si ja, kao majka, postavljam pitanje što bi učinila Marija i kako je ona odgajala Isusa, tada treba postaviti pitanje i djeci:

Što bi Isus učinio kad bi ga majka opomenula ili nešto zamolila?

Vjerujte: kao što pitanje o Mariji ili svetom Josipu djeluje na majke i očeve, tako ovo pitanje djeluje na našu djecu. Nema razlike.

Kad se maknemo od kulturoloških razlika staroga vijeka i modernog

Opći je dojam da je današnjoj djeci dopušteno sve više, a roditeljima i odgajateljima – sve manje.

doba (budite spremni na lukave odgovore svojih mališana koji stvar shvate prilično doslovno pa odgovore: *Ne možemo znati! Pa Isus nikad nije igrao Minecraft!*), suština ostaje ista: ljubav i poslušnost, tada i sada.

Mi, roditelji, često pogriješimo pa svoje roditeljstvo i način na koji odgajamo svoju djecu promatramo isključivo na dva načina: autoritativno ili permisivno. Despotski ili popustljivo. Ili – ili.

To je pogrješka. Oba načina vode u pogrješnom smjeru: prvi ih tjera da se udaljuju od nas, da se povlače u sebe i na kraju odmaknu i rade upravo ono što smo im zabranjivali, a drugi, još pogubniji, stvara od njih nekontrolirane i neodgojene egoiste. Toliko je zamki u koje danas djeca mogu upasti, čini se više nego ikad. Kako postupiti?

Podsjećam vas – vi ste katolici. Mi na raspolaganju imamo cijelo općinstvo svetih, impozantan zbor ljudi najvećih vrлина kojima se utječemo i koji nam mogu poslužiti za najbolji primjer. Kad sam posegnula za tom riznicom mudrosti, dobila sam odgovore na mnoga pitanja, kako u životu općenito, tako i u roditeljskim dvojama. U ovom konkretnom slučaju moj najvjerniji pomagač bio je sveti Don Bosco. Njegov odgojni sustav bio je moj put ka idealu majke, majčinstvu Marije.

Cijela filozofija odgoja prema Don Boscu počiva na postupcima koji su utemeljeni na uvjerenjima koja proizlaze iz tročlanog sustava: razuma, vjere i ljubaznosti. Ako vaši postupci potječu iz te tri sfere, možete biti sigurni da kao roditelji dajete sve od sebe, najbolje što možete. Jedno ne može bez drugoga: razum naglašava vrijednost osobe, njezine slobode, ali i društvene uvjetovanosti. Vjera nam

nalaže da je najvažniji odgojni cilj koji kao roditelji stavljamo pred sebe taj, da odgajamo vjernike. Ljubaznost je pak poveznica između razuma i vjere i njihova konačna primjena u praksi. Jedno i drugo stopljeno u konkretno življenje.

Stvar je vrlo jednostavna. Kad se sljedeći put nađete u situaciji da se pitate kako postupiti, provedite moguće rješenje kroz filter ovih triju sustava. Ako rješenje prođe filter pitanja koja nam ti sustavi nameću, ono jest pravo rješenje. Kako za dijete, tako i za vas. Izgradit ćete jednu posebnu vrstu ljubavi koja nije ni samo obična ljudska ljubav ni nadnaravna ljubav. Ona uključuje istinsku predanost. Dugotrajan je to put koji uključuje strpljivo vodstvo, kombinaciju dubokog unutarnjeg života i genijalne odgojne prakse. No i rezultati su blistavi: u konačnici ćete odgovoriti ljude koji su u stanju prepoznati ljubav i pružiti je roditeljima, partnerima i jednog dana svojoj vlastitoj djeci.

I ono najvažnije: zateći ćete sami sebe kako djecu odgajate autoritetom ljubavi. Zašto to tako i ne reći – baš poput Marije.

TRPLJENJE

KAO ŠANSA ZA ZRELU I POTPUNU LJUBAV

Svatko u svome životu proživljava trenutke trpljenja. Bolest, odbačenost, neuspjeh, progonstvo, izranjenost u međusobnim odnosima... Trpljenje razotkriva naše granice, pokazuje nam tko smo zapravo iznutra, u srcu. Trpljenje nas poziva da napravimo mnoge unutarnje napore kako bi umjesto gorčine, žalosti, sebičnosti ili malodušja zasjala ljubav. A priznat ćemo, to bez Gospodina nije moguće postići. Zato je trpljenje prilika za susret s Gospodinom, onakvi kakvi smo, osobito kad iskusimo nemoć u nadilaženju naših granica ili u pokušajima da sami riješimo poteškoće. Jer često tek tada, kad se uruše naše sigurnosti, naši lažni temelji, postajemo svjesni svoje malenosti.

OVO SAM LJETO IMAO MILOST S OBITELJI PROVESTI TJEDAN DANA U RODNOJ KUĆI O. DANIJELA HEKIĆA U SVETOM PETRU U ŠUMI. O.

Danijel Hekić rođen je 22. lipnja 1926. od oca Franje i majke Anđele, koji su imali devetero djece. Godine 1945. stupio je u novicijat u franjevačkom samostanu u Veneciji, za svećenika je bio zaređen 1952. godine. Tri godine nakon ređenja obolio je od multiple skleroze. No, to ga nije spriječilo da ostane blizak ljudima i ubrzo je postao traženi ispovjednik i duhovnik. Godine 1981. seli u franjevačku Kuću Presvetog Srca u mjestu Saccolongo. K njemu se slijevaju rijeke hodočasnika, on ih prima, tješi, blagoslivlja, ispovijeda, liječi duševne rane. I kada s vremenom, zbog napredovanja bolesti, više ne može ni govoriti, ljudi nastavljaju dolaziti jer osjećaju da ih sama njegova prisutnost ohrabruje. A on, onako bespomoćan u svojoj patnji, poput Krista na križu, upravo po tom životnom svjedočanstvu ljudima naj snažnije donosi Krista. Preminuo je na glasu svetosti 26. rujna 2009. Zato i ova rujanska kolumna na poseban način zaslužuje progovoriti o ovom divnom svećeniku koji je gotovo nevjerovatne 54 godine strpljivo trpio i s ljubavlju nosio svoju bolest za sve nas.

O. Danijel Hekić je dugu i duboku patnju prikazao kao žrtvu za posvećenje svećenika i obraćenje grješnika, za spasenje njihovih duša. Bolest je prihvatio kao način života, poput svijeće koja izgara, ali svijetli i grije mnoge duše. I upravo u tom našem unutarnjem odnosu prema trpljenju zrcali se prostor naše vjere, a ljubav postaje doslovno opipljivom. Kako se ponašamo, što proživlja-

KREŠIMIR
MILETIĆ

TRPLJENJE JE NEIZMJERAN RUDNIK, ŠANSA ZA LJUBAV, ZA SUSRET SA ŽIVIM KRISTOM. I SVE SE NA KRAJU SVODI NA NAŠU SVJESNOST O ZAPRAVO BESKRAJNIM MOGUĆNOSTIMA ISKAZIVANJA, VJEŽBANJA, UČVRŠĆIVANJA LJUBAVI U SVIM ŽIVOTNIM SITUACIJAMA.

vamo kada u našu obitelj ili naš život dođe bolest? O. Danijel je jednu hodočasničku grupu, koja je namjeravala upravo u Međugorju moliti za njegovo ozdravljenje, zamolio da to ne čine. Rekao im je da želi strpljivo nositi ovaj križ i s ljubavlju prikazati trpljenje za Isusa. To je toliko drugačije od mnoštva bolesnika koji traže ozdravljenje. Kaže jedna narodna izreka da zdrav čovjek ima mnogo želja, a bolestan samo jednu – da ozdravi. O. Danijel je dopustio da sam Gospodin progovori kroz njegovo trpljenje i pokaže kako je trpljenje zapravo nevjerovatna šansa za čistu ljubav, za prikazanje, za žrtvu.

Ovo je toliko drugačije od potpuno pogrešnog uvjerenja, čak i kod dijela vjernika, da je bolest znak nekakve kazne ili prokletstva. Upoznao sam tolike ljude koji se preispituju i u svojoj prošlosti traže odgovore (krivnju) za bolest koja je pogodila njih ili njihove bližnje. Kao da zaboravljamo da nosimo život u krhkim glinenim posudama, da je naše tijelo podložno propadljivosti, da u konačnici svi trebamo (od nečega) umrijeti. No, iako je tijelo propadljivo, upravo u tom tijelu i po tom tijelu možemo činiti velika djela ljubavi. I zdravlje i bolest nam gotovo podjednako nude obilje mogućnosti za iskazivanje zrele i čiste ljubavi. A tu se upravo vidi koliko je zrela i duboka naša vjera, odnosno kolike su margine naše ljubavi.

Susret svakog pojedinog čovjeka s trpljenjem ili bolešću je šansa za susret s Gospodinom, ali i šansa za živu evangelizaciju, za susret drugih s Gospodinom kroz naše trpljenje. Sveti se Pavao, pišući Filipljanima, žarko nada da će se Krist uzveličati u njegovom tijelu, bilo

životom, bilo smrću (usp. *Fil* 1, 20-22). U Poslanici Rimljanima (usp. *Rim* 12, 1) čitamo: „Zaklinjem vas, braćo, milosrdem Božjim: prikazite svoja tijela za žrtvu živu, svetu, Bogu milu – kao svoje duhovno bogoslužje.“ Poziv na „prikazivanje tijela“ odnosi se na čitavu osobu, a izričito spominjanje tjelesne dimenzije kršćanina koincidira s pozivom „proslavite dakle Boga u tijelu svojem“ (*1 Kor* 6, 20). Riječ je, naime, o čašćenju Boga u najkonkretnijem svakodnevnom životu, satkanom od vidljivih i opipljivih odnosa. Takvo je vladanje opisano kao „žrtva živa, sveta, Bogu mila“. Pavao definira taj novi način života kao „duhovno bogoslužje“. Benedikt XVI. je u jednoj katezezi naglasio da u zajedništvu s

Kristom, ostvarenom u vjeri i u sakramentima, unatoč svim svojim nedostacima postajemo živa žrtva: zbiva se „duhovno bogoslužje“. Sveti Augustin je to divno istaknuo u 10. knjizi svoga djela *O državi Božjoj*: „Prave žrtve su djela ljubavi.“ (10,6: CCL 47, 27 sl.)

Iz svega ovoga vidimo da je trpljenje neizmjeran rudnik, šansa za ljubav, za susret sa živim Kristom. I sve se na kraju svodi na našu svjesnost o zapravo beskrajnim mogućnostima iskazivanja, vježbanja, učvršćivanja ljubavi u svim životnim situacijama. U našim obiteljima ili redovničkim zajednicama imamo zaista mnoge prigode za „duhovno bogoslužje“. Mala Terezija od Djeteta Isusa je tolikom ljubavlju obasipala jednu svoju sestru koja joj je bila posebno teška, da je ne samo ta sestra bila uvjerenja već su i druge sestre iz zajednice vjerovala da joj je ta sestra bila najdraža. Tek su u njezinom dnevniku, nakon njezine smrti, otkrili kako joj je ta sestra bila zapravo posebno teška.

Sveci su tu upravo da nam pokazuju smjer. Oni su svjedočanstvo da je, između ostalog, moguće zrelo i potpuno ljubiti. No, njihovo svjedočanstvo upućuje na va-

žan preduvjet – jedinstvo s Kristom. Neka nas na našem putu i svim našim putevima prati zagovor i o. Danijela Hekića, za kojeg se iskreno nadam da će jednoga dana biti proglašen svetim. Njemu to vjerojatno nije potrebno, ali nama jest. Jer naša ljubav je često tek ljudska, ograničena, zarobljena u tjesnacima naših egoizama i sebičnosti. A čeznemo da postane velikodušna. Zato sam ovo ljeto od Danijela naučio da ne trebam moliti za zdravlje tijela, već za ozdravljenje srca. I da ne ću pronaći stvarni mir dok mi Gospodin ne izliječi srce i osposobi ga za pravu i potpunu ljubav. Na tome putu molimo jedni za druge, za dar ljubavi, i neka nas i naše obitelji prati zagovor Kraljice Mira!

Societas Sancti Francisci Salesii (SDB = Salezijanci Don Bosca)

Salezijanci su redovnička družba papinskog prava koju je u Torinu (Italija) 18. prosinca 1859. utemeljio sv. Ivan Bosco (Giovanni Bosco, 1815. – 1888.). Dekret pohvale Svete Stolice (privremeno odobrenje) salezijanci su dobili 1864., konačno odobrenje 1869., a konačno odobrenje konstitucija 1874. Članovi Družbe se nazivaju salezijancima, a bave se kršćanskim odgojem adolescenata i mladih, posebice „najsiromašnijih i napuštenih“, no njihovo apostolsko djelovanje, osobito u misijama, prošireno je na sve slojeve društva.

DRUŽBA KOJA ĆE SE BRINUTI O SIROMAŠNOJ I ZAPUŠTENJOJ DJECI I MLADEŽI

Don Bosco je 1854. predložio četvorici mladića, svojih prvih suradnika koje je sam odgojio u svom duhu i po svojim idealima, da osnuju družbu koja će se brinuti o siromašnoj i zapuštenoj djeci i mladeži. 18. prosinca 1859. – to je službeni datum osnutka Družbe – u Don Boscovoj se sobi

okupilo 17 njegovih najbližih suradnika koji su odlučili postati salezijanci. Ime su izabrali zbog privrženosti sv. Franji Saleškom, kojega su uzeli za svog zaštitnika, želeći nasljedovati njegovu blagost i dobrotu. Tako je nastala Družba sv. Franje Saleškoga (1947. usvojena je kratica SDB = Salezijanci Don Bosca).

Već od 1863. zajednica se proširila po Italiji, a 1875. zaživjela je u Francuskoj i Južnoj Americi. U godini smrti utemeljitelja (1888.) Družba je imala 773 člana i 276 novaka te 57 zajednica u 10 država: Argentini, Austriji,

Brazilu, Čileu, Ekvadoru, Španjolskoj, Francuskoj, Engleskoj, Italiji i Urugvaju, s misijskim pokrajinama u argentinskim Pampama i Patagoniji.

Članovi Družbe su svećenici i laici (braća pomoćnici) s redovničkim zavjetima koji žive zajedničkim životom. Uz njih postoje i vanjski članovi, tj. salezijanci suradnici (svjetovni svećenici i vjernici laici bez obveza

zajedničkog života) koji svojim duhom podržavaju salezijanski program i sudjeluju u njemu, a kanonski ih je 9. svibnja 1876. priznao blaženi papa Pio IX., koji je i sam bio salezijanski suradnik.

Konstitucije Družbe sv. Franje Saleškoga obnovljene su 1922. i usklađene s novim Kodeksom kanonskog prava (proglašenim 1917.), a takve su ostale na snazi do 20. općeg sabora Družbe, koji je održan 1971.–1972. Tada dolazi do nove obnove usklađene sa zahtjevima II. vatikanskog koncila. Sjedište Družbe preseljeno je iz Torina u Rim.

(Španjolska), Benediktbeuern (Njemačka), Cremsan (Izrael), Gvatemala, Manila (Filipini), Sao Paulo (Brazil); Viši institut obrazovnih znanosti u Bahii Blanci (Argentina) te institute za filozofiju u Benediktbeurnu (Njemačka), Gvatemali, Los Tequesu (Venezuela), Nave-Brescii (Italija), Nasiku i Yercaudu (Indija), La Floridi-Santiagou (Čile).

Salezijanci rade u raznim ustanovama: vode 1 044 župe, 1 211 misijskih središta (župa, postaja, svetišta, javnih crkava), 1 587 oratorija (svagdanjih i blagdanskih) i omladinskih centara, 1 207 škola (osnovnih, srednjih, tehničkih, visokih), 592 strukovne i poljoprivredne škole, 527 konvikata i internata za srednjoškolce i studente, 272 savjetovaništa za izbor zvanja, 169 odgojno-obrazovnih centara za odgoj vlastitih kandidata i članova, 774 ustanove društvenog promaknuća za ugrožene, margi-

grane u okviru Salezijanske obitelji. Sam Don Bosco je osnovao četiri:

- 1. Družbu Sv. Franje Saleškoga (SDB)**
- 2. Družbu sestara Kćeri Marije Pomoćnice (KMP, zajedno s Marijom Mazzarello) koja posebnu skrb posvećuje odgoju i obrazovanju ženske mladeži**
- 3. Udruženje salezijanskih suradnika (USS), „vanjskih salezijanaca“ koji u vlastitoj društveno-kulturnoj, profesionalnoj, obiteljskoj i životnoj sredini žive i rade u salezijanskom duhu (Salezijanci suradnici)**

KŠC sv. Ivan Bosco, Žepče

ODGOJ I ODGOJNE ZNANOSTI

Od samih početaka Družbe salezijanci su veliku pozornost pridavali vlastitim centrima za odgoj i obrazovanje, a stvarali su i centre za potencijalne kandidate, novake, studente filozofije i teologije te centre za profesionalno usavršavanje braće pomoćnika. Don Boscov nasljednik don Rua osnovao je 1904. međunarodni teološki studentat u Foglizzu, kojemu je od 1923. sjedište u Torinu. Ondje je 1941. utemeljen Pedagoški institut, koji je 1956. postao Viši pedagoški institut, a 1973. prerastao u prvi Fakultet odgojnih znanosti i djeluje u sastavu Salezijanskoga papinskog sveučilišta. Osim Fakulteta odgojnih znanosti, djeluju sljedeći fakulteti: Teološki, Filozofski, Pravni, Fakultet klasičnih jezika i kršćanske književnosti te Fakultet komunikacijskih znanosti.

Salezijanci su pokrenuli i brojne teološke institute diljem svijeta: Torino i Messina (Italija), Bangalore i Shillong (Indija), Barcelona i Madrid

nalizirane, bolesne, 314 centara društvenog komuniciranja (izdavaštvo, knjižare, radio, TV i drugi mediji), 452 katehetska, pastoralna, duhovna i rekreativna centra (za osmišljavanje slobodnog vremena).

Salezijanci rade širom svijeta u najrazličitijim uvjetima i sredinama: u zabačenim kolibama prašuma i velegradskih slamova, u krajnjoj bijedi među afričkom sirotinjom, s nepismenom djecom i neizlječivim bolesnicima, pod teškim teretom društvene nepravde i nepodnošljivog pritiska neprijateljskih režima u nekim muslimanskim zemljama i u totalitarnim komunističkim režimima Kine, Vijetnama i Dalekog istoka, u zemljama neosjetljivog divljeg kapitalizma „raskršćanjenog“ Zapada.

Nemjerljiv je doprinos salezijanaca na kulturnom, odgojnom-obrazovnom, znanstvenom, humanitarnom, socijalnom i društveno-političkom području, u skrbi za najugroženije, u zaštiti čovjekova dostojanstva i ljudskih prava, u promicanju društvene pravde, poboljšanju ekonomskih i proizvodnih odnosa i materijalnog blagostanja.

Ukupan broj salezijanaca (2008.) je 16 234; od toga 15 632 redovnika, 118 biskupa, kardinala i crkvenih velikodostojnika, 484 novaka. Salezijanci imaju 2 030 kuća, djeluju na svim kontinentima, u 129 zemalja organizirani u 96 provincija, u 8 svjetskih regija.

Osim salezijanaca, u Don Boscovu duhu djeluju i druge

4. Udruženje štovatelja Marije Pomoćnice (ADMA) koje molitvom i radom prati i pomaže salezijansko djelo.

Iz Don Boscovih škola niklo je i Udruženje Don Boscovih bivših učenika (DBBU) koji su dio Salezijanske obitelji zbog primljena odgoja, a to svjedoče i drugima prenose. Unutar Salezijanske obitelji tijekom povijesti je nastalo još 27 službeno priznatih grana, a isto toliko ih čeka službeno priznanje.

Salezijanci suradnici imaju 26 615 članova i 1 339 centara. Don Boscovi bivši učenici imaju 97 357 članova i 532 centra, a brojne su i druge grane Salezijanske obitelji. Sve one žive u različitim društveno-kulturnim uvjetima i rade u raznim institucijama za dobrobit djece i mladih te siromašnih i ugroženih društvenih slojeva.

Preuzeto s: zupa-duhasvetoga-jarun.hr/tko-su-salezijanci/

MAXIME EGGER

Sveti Silvan – mistik našega vremena i univerzalan svetac (3/4)

Silvan je svetac za naše vrijeme. Jasan znak njegove aktualnosti je riječ koju je primio od Krista otprilike u isto vrijeme kada je Einstein otkrio teoriju relativnosti: „**Drži duh svoj u paklu i ne očajavaj.**“ To je riječ koju nam je ostavio na prijelazu tisućljeća. To je riječ koja je nebrojenim osobama pomogla na duhovnom putu.

„DRŽI DUH SVOJ U PAKLU I NE OČAJAVAJ.“

Zaustavimo se načas na ovoj rečenici koja pokazuje aktualnost starca Silvana. To je sinteza njegova učenja, njegova puta prema svetosti i spasenju, i jedan od ključnih razloga što je postao tako omiljen. Ove su riječi upečatljive i izazovne, tajanstvene i problematične. Može ih se razumjeti na različite načine, na duhovnoj i na psihološkoj razini. Ove riječi mogu biti šokantne. Neki ih smatraju mazohističkima i morbidnima te ih odbacuju.

O njima, dakle, treba govoriti s poniznošću, znajući da je ne samo teško nego skoro nemoguće razumjeti ih i izraziti puninu njihova duhovnoga smisla. Da bi se to moglo, čovjek bi morao osobno iskusiti ono što je iskusio Silvan, biti u njegovu duševnom stanju. Budući da je to rijedak slučaj, ovim se riječima treba približiti kao što se Mojsije približio gorućem grmu: s mnogo razboritosti i poštovanja. Za ove riječi, kao i za svaku Božju riječ, vrijedi pravilo da problemi počinju kad ih ne razmatramo u božanskom svjetlu Duha Svetoga, nego u kategorijama ljudskoga razuma koje su previše ovozemne, u kojima vladaju logika i mudrost ovoga svijeta. Vjerujem da s ovim riječima ulazimo u duboke unutarnje prostore, u tako tajanstvene vode da ljudski duh jednostavno gubi tlo pod nogama.

„DRŽI DUH SVOJ U PAKLU I NE OČAJAVAJ“

Kako, dakle, razumjeti tu rečenicu: „**Drži duh svoj u paklu i ne očajavaj**“? Ponudio bih tri moguća tumačenja.

Tu je najprije **psihološko** značenje koje je zasigurno najudaljenije od njezina izvornoga dometa: to je riječ utjehe. Tako ju se najčešće shvaća u svijetu. To je utješan odgovor na ljudsku patnju. To je viatik, pomoć za sve one koji se muče pod teretom svijeta i egzistencije, koji se suočavaju s nesrećom, bolešću, samoćom itd. Drugim riječima: Moj je život pakao, ali mi Bog preko Silvana kaže da čak ni u takvim teškim okolnostima ne treba očajavati.

Drugo tumačenje je **analoško**, nešto bliže jedinstvenom iskustvu svetoga Silvana, ali na nešto općenitijoj razini: ova je rečenica jedinstven izraz temeljnog duhovnog zakona kršćanstva koji se iskazuje na Križu (smrt i pobjeda nad smrću) i u Blaženstvima (blago onima koji plaču, koji su gladni, proganjani, jer će upoznati Božju slavu). U ovom tumačenju nisu toliko važne riječi, koliko paradoksalna i proturječna dinamika koja ih povezuje: s jedne strane patnja, pakao, smrt (drži duh svoj u paklu), a s druge blaženstvo, nada, uskrsnuće (ali ne očajavaj). To je dinamika našega krštenja – smrt staroga čovjeka i uskrsnuće novoga čovjeka u Kristu – ali i dinamika askeze po kojoj aktualiziramo i oplodujemo milost tog istog krštenja. Askeza je u pravom smislu

riječi način nasljedovanja Krista koji nam je pokazao da put prema uskrsnuću i kraljevstvu vječnoga života ide preko križa i pakla.

U tom smislu ova rečenica znači put kajanja: *Do kraljevstva, u koje ne može ući ništa nečisto, može se doći samo uz velike patnje, preko slomljena duha i obilnih suza*, piše Silvan. Drugim riječima, do uskrsnuća dolazimo samo preko smrti, do istinske svjetlosti samo prolazeći kroz tamu (odnosno odbijanje lažne svjetlosti), do radosti preko patnje. Kao što se Krist ispraznio od svojega božanstva i spustio sve do razine roba, mi se moramo isprazniti od sebe, očistiti se od svojih strasti i u svom srcu stvoriti prostor u kojemu milost Duha Svetoga može djelovati, živjeti, iskazivati svoju nazočnost. Krist je rekao Silvanu da smo zbog oholosti puni sebe i da to preprečuje put milosti. Oholost: ni više ni manje nego korijen svih zala, izvor svih muka, zbog koje Adam i Eva padaju jer su poželjeli biti kao bogovi.

Kako se boriti protiv oholosti, kako se izliječiti od te bolesti? Postoji samo jedno sredstvo koje je, uostalom, i cilj svake askeze: postajati ponizan. Za Silvana, poniznost je vrata spasenja, ključ duhovne borbe, izvor slobode, svjetlost u kojoj možemo vidjeti Svjetlost. Model te poniznosti je Krist, ali i Blažena Djevica Marija koja se znala odreći vlastite volje da bi živjela po Božjoj volji.

Iz ovoga proizlazi jedno novo pitanje: Kako postati ponizan? Upravo na to pitanje odgovara Krist svojom rečenicom koju nudi Silvanu kao terapijsko sredstvo. Tu dolazimo do trećega tumačenja koje je **specifično**: *Gospodin me naučio držati duh u paklu i ne očajavati, i tako je duh moj naučio poniznost [...] Tako se dolazi do pobjede nad neprijateljima*, piše sveti Silvan.

Terapijsko sredstvo koje nam omogućuje ozdraviti od bolesti oholosti, duhovno oružje za borbu protiv strasti ima svoje ime: to je samo-osuđivanje. Sveti Silvan, koji bez ikakva oklijevanja samoga sebe naziva „bijednim psetom“, piše ovako: *Trebamo se smatrati gorima od svih i sami sebe osuđivati na pakao. Nisam dostojan ni Boga ni Raja. Zavrijedio sam paklene muke i da zauvijek gorim u vatri. Kada duh svoj držim u paklu, duša mi je u miru. Kad, naprotiv, pustim duh da izade iz vatre, opet jačaju one misli koje Bogu nisu drage.*

PAKAO KOD SV. SILVANA

Pozor, treba dobro razumjeti smisao ovih riječi, napose značenje riječi *pakao*. Zato se najprije moramo osloboditi predodžaba vezanih uz srednjovjekovnu ikonografiju.

Kraljevstvo smrti ili pakao nije zemljopisno mjesto, na primjer mjesto gdje nema Boga, nego duševno stanje, stanje duše koja je odvojena od Boga zbog svojih grijeha. U ovom kontekstu to je stanje duše koja je uronjena u

SPASOŠOSNE RIJEČI:

„DRŽI DUH
SVOJU U PAKLU
I NE OČAJAVAJ“

Božju ljubav, ali je još previše mutna, previše zatvorena, previše ispunjena strastima da bi mogla primiti svjetlo i na njega odgovoriti. Sveti Izak Sirijac kaže da su paklene muke ljubavne muke. U toj perspektivi, rečenica koju je Krist uputio Silvanu izražava najviši mogući stupanj izražavanja pokajanja. Paklena vatra je vatra ljubavi Božje, pakao je djelovanje vatre milosti u duši koja još nije očišćena od strasti.

Ne možemo dovoljno naglasiti važnost kajanja za svetoga Silvana. Kajanje sve popravlja, kaže nam on. Griješni su nam oprošteni. Darovan nam je Duh Sveti. Sveci su ljudi kao i svi drugi, slični su nama. Mnogi su veliki grješnici. Zahvaljujući kajanju, oni dolaze do Kraljevstva nebeskoga. Oholica se može spasiti samo kajanjem. Onome tko se pokaje Bog daje svoj mir, vječno Kraljevstvo, Raj, slobodu ljubiti Ga. Sveti Silvan stalno ponavlja da bi na zemlji vladao raj kad bi se svi ljudi pokajali, kad bi se svi držali Božjih zapovijedi. Jer kraljevstvo nebesko je u nama.

Dakle, je li ova Kristova rečenica upućena Silvanu mazohistička, doloristička, strašna? Ništa više od bilo koje rečenice iz Evanđelja. Napose zato jer je otvorena milosrđu. Drugi dio rečenice – „i ne očajavaj“ – je apsolutno nedjeljiv od prvoga – „drži duh svoj u paklu“.

Kako ga ne bih tražio? Kad sam bio s njim, duša mi je bila radosna i vedra i Neprijatelj mi se nije mogao približiti. A sada me se dočepao zao duh koji mi uznemiruje i pati dušu. Zato moja duša do smrti žudi za Gospodinom. Duh mi se uzdiže prema Bogu i ništa zemaljsko ne može me obradovati. Ništa mi ne može utješiti dušu jer ona ponovno želi vidjeti Gospodina i u njemu naći puninu. Ne mogu ga zaboraviti ni na tren i moja duša čezne za njim. Moja je bol tako velika da plačem i jaučem: „Smiluj mi se, o Bože, smiluj se svom palom stvorenju!“ Moja duša žudi za Gospodinom i tražim ga u suzama. (Starac Silvan)

NE OČAJAVAJ!

„Ne očajavaj“ znači nemoj zapadati u strahovitu strast beznađa koja je tek drugi, izvanredno suptilan oblik oholosti, sebeljublja, ega koji se vrti u zatvorenom krugu oko samoga sebe. Sveti Silvan kaže: *Već bih se odavno bio slomio pod teretom svojih grijeha,*

bio bih u paklu da mi se Gospodin i Presveta Bogorodica nisu smilovali... Izgubio bih nadu u spasenje da mi Bog nije bio dao milost Duha Svetoga. Čovjek treba sam sebe osuđivati i ne gubiti nadu u milosrđe i Božju ljubav.

Drugim riječima, treba se čvrsto ufati u Boga jer Bog – koji nas ljubi više od svega – želi naše spasenje. Nije Bog stvorio pakao. Stvorio ga je sam grješnik. Ako nam je Krist po svojoj mucu na zemlji dao Duha Svetoga, ako je prikazao svoje tijelo i krv kao žrtvu za cijelo čovječanstvo, ako je molio za oprostjenje za one koji su ga razapeli, kako bi nama mogao odbiti ono što ga molimo? Ne, ne će nam ništa odbiti. U pravo vrijeme dat će nam sve što nam treba, čak i ono što ne očekujemo, ali pod jednim uvjetom: da se iskreno pokajemo, da se pred njim ponizimo, da oprostimo drugima, da molimo s više odvažnosti i više nade. Sve to nije samo po sebi razumljivo, budući da to ide protiv svega onoga na što nas svijet poziva i tjera.

Moja te duša upoznala, Gospodine, i tvom narodu objavljujem tvoje milosrđe. Narodi zemlje, ne dajte da vas težina života slomi. Samo se borite protiv grijeha i tražite Božju pomoć; on će vam je dati jer je milosrdan i jer nas ljubi. (Starac Silvan)

RAVNOTEŽA

To se vidi. Teolog Jean-Claude Larchet kaže da savjet koji je Krist dao Silvanu posjeduje veliku ravnotežu. Omogućuje pobjedu nad onim dvjema mislima koje čovjeka obično vode u propast: „Ja sam svetac“ i „Ne ću biti spašen“. Nada koja bi čovjeku oduzela svijest o vlastitu grijehu (pa time i spoznaju što je zapravo poniznost), bila bi jednako štetna kao i svijest o grijehu koja bi čovjeku oduzela ufanje i svaku nadu da će biti spašen.

O ovoj rečenici dodao bih još dvije točke: ona je, najprije, posve u skladu s tradicijom. U svojoj novosti, udarnoj snazi i modernoj formulaciji, ona se savršeno uklapa u

naučavanje i tradiciju crkvenih Otaca. Jean-Claude Larchet napominje da u otačkim tekstovima nalazimo mnoge predšasnike ove rečenice. Sveti Antun pustinjač cijeloga dana ponavlja: „Svi će biti spašeni, samo ću ja propasti“. Ova rečenica, zatim, zahtijeva razboritost u primjeni. Kao i u zapovijedima iz Evanđelja, u njoj su dvije dimenzije: partikularna i univerzalna. Partikularna, u smislu da je bila upućena jednoj osobi u točno određenom kontekstu. Univerzalna, u onoj mjeri u kojoj svojim božansko-ljudskim podrijetlom vrijedi za sve ljude svih vremena i prostora. Svatko je, dakle, može primijeniti u svome životu, ali neka to bude trezveno i s razlučivanjem. Sveti Silvan sam kaže: *Treba poznavati svoje granice da ne bismo zgazili svoju dušu. Upoznaj samoga sebe i ne opterećuj svoju dušu preko njezinih snaga.*

Sveti je Silvan bio duhovni gorostas sposoban podnijeti ekstremnu askezu, a da ne zapadne u beznađe ili ludilo. Nemaju sve duše takvu snagu. Rečenica „**drži duh svoj u paklu i ne očajavaj**“ je vatra, čisti 90% alkohol. Ako je uzmemo zdravo za gotovo, možemo se opeći. Ima ljudi koji su se razboljeli kad su pokušali mentalno i duhovno izdržati u takvom paklu. Ovu rečenicu treba, dakle, prilagoditi vlastitoj situaciji, vlastitim duhovnim i psihičkim sposobnostima.

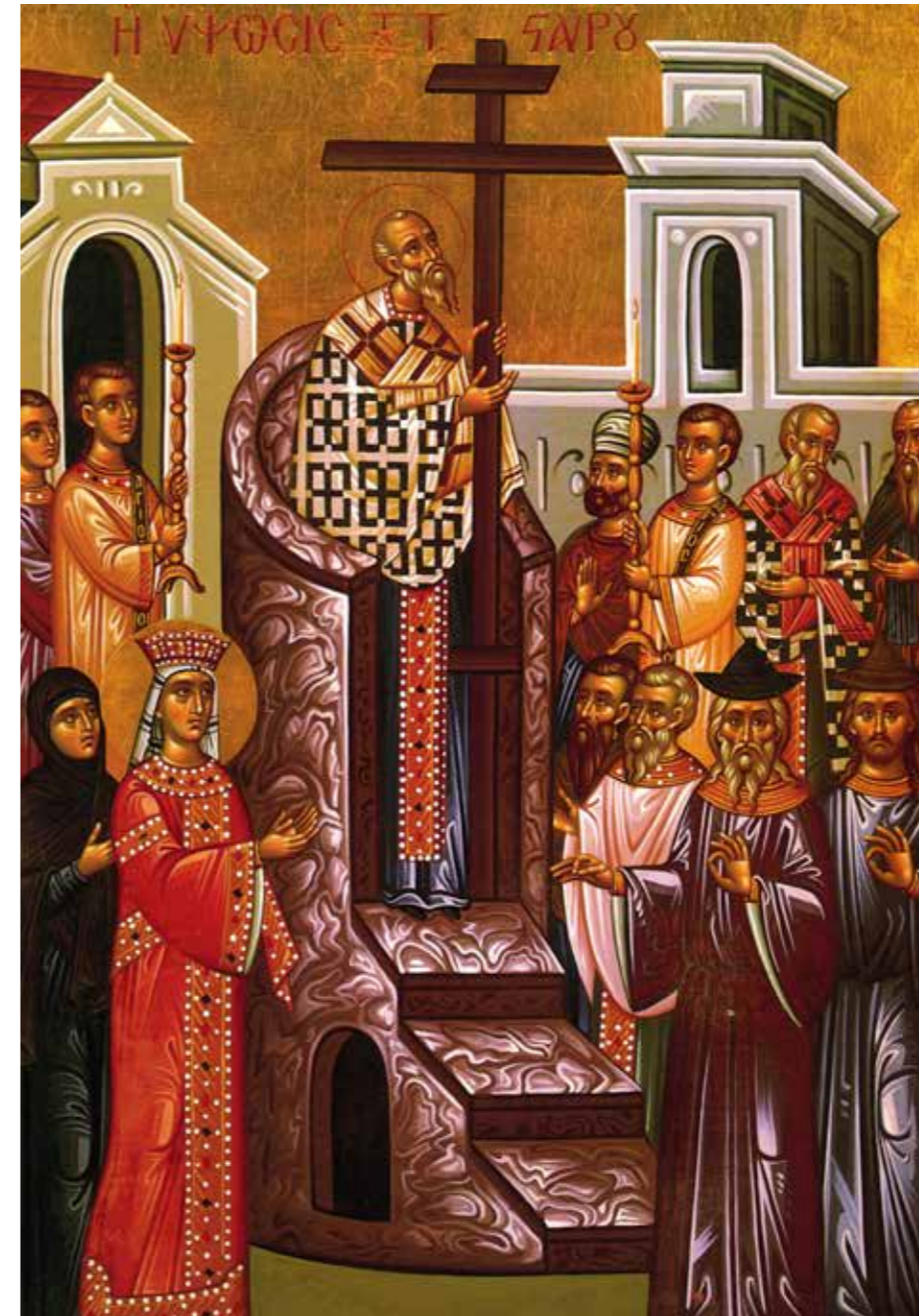
Ova formula načelno vrijedi za sve, ali nije svakome dosežna. Umjesto da je doslovno primjenjujemo, treba shvatiti njezin duh i po analogiji naći svoj vlastiti put do poniznosti. Za većinu od nas to će prije svega značiti kajanje, samo-optimiziranje zbog vlastitih grijeha i ne-osuđivanje svojih bližnjih. To znači i strpljivo učiti prihvaćati i koristiti patnje i neuspjeh svakodnevnoga života kao kušnje koje nam šalje Gospodin da bi nas odgajao na putu poniznosti.

Adam je izgubio zemaljski raj i tražio ga je u suzama: „Moj raju, moja Raju, moj predivni Raju!“ Gospodin mu je po svojoj ljubavi na Križu otvorio jedan drugi Raj, bolji od prvoga, nebeski Raj u kojemu sja Svjetlost Presvetoga Trojstva. Što ćemo dati Gospodinu za toliku ljubav prema nama? (Starac Silvan)

Obradila i prevela Lidija Paris
U sljedećem broju: *Univerzalna sućut – ljubav prema neprijateljima*

SV. KRIŽ U JERUZALEMU

Mjesec rujan mnoge vjernike asocira na Križevac i sv. misu koja se slavi na blagdan Uzvišenja sv. Križa. Budući da se radi o Gospodnjem blagdanu, vezanom uz Njegov ovozemaljski život, valja nam ponovno krenuti na Istok, u zemlju našega otkupljenja. Prije nekih 1700 godina onamo se zaputila i jedna gospođa, carica, majka jednoga od najvećih, a ako ne najvećih onda barem najpoznatijih rimskih careva – sv. Konstantina. Naravno, riječ je o sv. Jeleni. Njezina uloga u povijesti bazilike Kristova groba, a samim time i Kristova križa ogromna je, te je stoga i vrijedna spomena u redcima koji slijede.

FRA ANTONIO
ŠAKOTA

LEGENDA O NAŠAŠĆU SV. KRIŽA

Sv. Jelena je rođena sredinom III. st. Bila je žena Konstantinova oca Konstancija Klora, koji ju je otpustio nakon što se popeo na carsko prijestolje. No, kad Konstantin postaje car, vraća majku na dvor, proglašivši ju i caricom. Vjerojatno je najznačajnija činjenica vezana uz njezin život, barem što se tiče kršćanskoga svijeta, hodočašće u Svetu zemlju u posljednjem životnome stadiju. Za njezina boravka u Svetoj zemlji, te uz pomoć tadašnjeg jeruzalemskog biskupa Makarija, Konstantin daje podići tri bazilike: baziliku Kristova groba u Jeruzalemu, baziliku Kristova rođenja u Betlehemu i *Eleonu* na Maslinskoj gori koja je komemorirala Isusov česti boravak i njegove molitve na tom mjestu. Svakako je najvažnija 327. g. kada izgradnja bazilike Kristova groba dobiva svoju temeljnu motivaciju – legendarno našašće sv. Križa. Prema istoj legendi ili pobožnoj predaji, sv. Jelena tada nalazi i čavle, od kojih se jedan danas čuva u Monzi, jedan u Milanu, a jedan u Rimu. A Pilatov trojezični natpis, koji je također tada isplivao na površinu, nalazi se fragmentarno u bazilici sv. Križa u Rimu.

No, vratimo se legendi o našašću sv. Križa. Treba reći da ona postoji u svojem znatno dužem obliku punom pučkoga dodavanja koje priču čini pomalo nestvarnom. U svojoj biti, legenda se sastoji u našašću triju križeva, čavala i trojezičnoga natpisa godine 327. u

jednom spremištu za vodu na Golgoti u koje se bacilo križeva na kojima su Isus i dvojica razbojnika bili razapeti. Dakako, u prvi mah nije se znalo koji bi od triju križeva bio Isusov. Da bi to doznali, jednog su umrlog mladića doticali trima križevima, i kada ga se dotaklo trećim drvetom, mladić je oživio pa su znatiželjnici doznali koji bi od tih triju križeva bio Isusov.

Pučkoga dodavanja i natruha legendarnoga ne manjka ni u opisi-ma onodobnih svetačkih likova. U autentičnost gore opisanoga događaja

biskup uvidio opasnost praznovjerja, ili bolje lakovjerja, vjere bez muke, neosobnoga odnosa s Bogom. Danas postoje i tečajevi stranih jezika bez muke. Nisam siguran da su od neke pomoći. Neki mudar čovjek reče na ovu temu: *Neka i njih, ali ne stvaraj od njih idola.* Drugim riječima, drži se bitnoga, a nebitno ostavi otvorenim!

Neka čitatelj ovih redaka ne pomisli kako (ne)autentičnost ove legende utječe i na pitanje mjesta na kojemu se danas slave svetkovine (u Jeruzalemu se uvijek radi o svetkovinama!) Našašća i Uzvišenja sv. Križa kao takvoga. Bazilika Isusova groba, u koju su uključeni i križ i grob, i muka i smrt i uskrnuće Gospodinovo, posjeduje dostatan dokazni materijal kojoj nikakva apologija nije potrebna.

Zasad preporučujem pažljivo čitanje opisa Vazmenoga trodnevlja po Ivanu, koje nam je od najveće pomoći pri rekonstrukciji Golgote. Dakako, uz povijesno-arheološka blaga o kojima ću drugom prilikom.

POVIJEST BLAGDANA

Već sam gore, govoreći o blagdanu posvećenu Kristovu križu, upotrijebio množinski oblik. I uistinu, povijest nas uči da se dva liturgijska datuma vežu uz slavlje sv. Križa. U V. st., na dan 13. rujna, u Jeruzalemu se sla-

pred sobom te su danak tog uništenja platile mnoge kršćanske bazilike, a kršćanski puk ostao je bez najvrjednije relikvije koju bizantski car Heraklije vraća oko 630. i, radi sigurnosti, odnosi u Carigrad.

Od VI. st. blagdan Našašća sv. Križa slavio se 3. svibnja, a nešto kasnije pa do svoga ukinuća 7. svibnja. Međutim, otkako je koncem VII. st. relikvija sv. Križa završila u Rimu, blagdan se svečanije slavio i 14. rujna. Taj je datum zadržan i danas, dok je onaj u svibnju dokinut 1960. Istu sudbinu doživjele su i tematike slavlja. Dok je samo našašće pomalo i zaboravljeno, blagdanom Uzvišenja sv. Križa dominira slavni aspekt Kristova križa koje je istinsko Uzvišenje, unatoč prividnoj sramoti poniženja. Kristov silazak je Kristova slava!

Bazilika Kristova groba

Puno je vjerojatnije da se kod Jeruzalemskog križa radi o evoluciji jednoga grčkoga križa koji je u početku umjesto ona četiri manja križa imao točkice, te su ga kao takva koristile prve kršćanske zajednice Srednjega istoka već u rimskome razdoblju, dakle tisuću godina prije križara. Uistinu, mnogi znakovi nađeni na lokalitetima Svete zemlje neodoljivo podsjećaju na ovaj križ, kao i neki mozaici na kojima se Križ Svete zemlje pojavljuje u jednakom obliku kao i današnji.

Temeljno značenje ovoga križa, zbog kojega ga je Kustodija Svete zemlje i uzela kao svoj znak, pet su Isusovih rana i njegova univerzalna vlast. Pet križeva simbolizirali bi, dakle, pet Isusovih rana, dok bi kozmičko značenje Križa Svete zemlje bilo izvedeno od četiriju malih križeva koji bi označavali četiri strane svijeta jer njegova vlast svemir obuhvaća! Svojom smrću na križu i slavnim uskrnućem njegova se vladavina proteže na čitavo čovječanstvo, što je dar, ali i zadatak onih koji su mu povjerovali, kako bi Kristovo kraljevstvo pronosili i na istok i na zapad, i na sjever i na jug. Isto tako valja reći da je ovo univerzalno, kozmičko značenje bilo prvo, prisutno već od bizantinskoga vremena, dok bi ovo drugo koje obuhvaća pet Isusovih rana prevladalo za križarskoga razdoblja, što se podudara i sa samom poviješću duhovnosti. Krist sveltadar, *pantokrator*, slavni Krist na križu, plod je bizantinske duhovnosti, dok je naglasak na Kristovo čovječstvo, na njegove rane, više plod srednjovjekovne duhovnosti. Bogu hvala, u Križu Svete zemlje oba ova značenja potpuno su usklađena, pokazujući krajnji ishod Kristove pashe, kao i načina na koji do nje dolazi. Preko križa do slavnog uskrnuća.

Kapela našašća Kristova križa

Blagdan Našašća sv. Križa je, kako spomenuh, dokinut. Ali ne i u Jeruzalemu. I danas ga kršćani u bazilici Isusova groba slave ni manje ni više nego kao svetkovinu. Ona počinje već večer prije, kada se kroz čitavu baziliku moli svečana procesija predvođena slavnom relikvijom Križa. Procesija se zaustavlja u kapeli Našašća Križa, gdje se moli Prva večernja od svetkovine. Kapela Našašća Kristova križa najniža je točka današnje bazilike sv. Groba. Silazi se oko 40 stuba, nekih desetak metara ispod razine poda bazilike. I sad se mogu vidjeti ostaci živih litica koje podsjećaju da je čitavo ovo područje bio nekoć kamenolom, a u rimsko vrijeme služio kao spremište za vodu, što je isto važan detalj vrijedan pažnje u rekonstrukciji mjesta Golgote. Liturgijski program nastavlja se u ponoć kada se u istoj kapeli moli služba bdijenja, dok se na samu svetkovinu slavi svečana pontifikalna sv. misa koja završava isto tako svečanom procesijom kroz čitavu baziliku. Zapravo, ako me sjećanje dobro služi, u Jeruzalemu se svečanije slavi Našašće sv. Križa nego Uzvišenje, koje se slavi na samom mjestu raspeća Kristova i ne sadrži sve nabrojene procesije na uočnicu i noćno bdijenje.

KRIŽ SVETE ZEMLJE

Kad se već spominjemo križa, ovdje bih iskoristio priliku i napisao po koje slovo o Križu Svete zemlje ili Jeruzalemskom križu koji je vjericima i te kako poznat. Križ Svete zemlje, ili točnije grčki križ crvene boje na bijeloj pozadini, sastoji se od četiriju malih križeva uz onaj veliki u sredini. Poznat je i kao Jeruzalemski križ, te je i simbol Kustodije Svete zemlje. Što se tiče njegova nastanka, ne postoje stopostotne informacije. Ovaj znak, koji su mnogi povezivali sa križarima, ustvari je vidljiv i na novčićima, pečatima i zastavama koje s križarima nemaju nikakve veze. Istina je, dakako, da s križarima ovaj Jeruzalemski križ uz one duhovne poprima i određene političke i teritorijalne konotacije.

Proslava svetkovine Uzvišenja sv. Križa u Kapeli našašća sv. Križa

ne ulazim. Suvremenim racionalistima on zasigurno ne će biti posebice privlačan. Stoviše, neke bi i udaljio od vjere. Nadam se da vjernici ne žive svoju vjeru nadahnjujući se ovim pričama i relikvijama razasutima po čitavom svijetu, koliko god mogle biti autentične. Već se Ćiril Jeruzalemski žalio kako ostatci Kristova križa završise po čitavom svijetu, posebice po Rimu i Carigradu. Očito je veliki

Nadam se da ću mjestu Golgoti posvetiti čitav jedan prilog. Sada ću samo kratko spomenuti kako hodočasnike najviše zbnjuje činjenica što posjećujući Kalvariju ne vide nikakvo brdo. Zapravo, evanđelja uopće ne kažu da je u pitanju brdo nego mjesto. Drugi problem im predstavlja činjenica što se bazilika danas nalazi unutar gradskih zidina. Sadašnje zidine su iz 16. st., dok su arheološka iskapanja uistinu pokazala da je mjesto Golgota u Isusovu vremenu bilo izvan grada. Zbnjujućih elemenata ima još, ali ću čitatelja koji još nije imao priliku upoznati se s poviješću svetih mjesta svjesno ostaviti u neizvjesnosti.

vila posveta Konstantinove bazilike *Martyrium* (335.), što je uključivalo i obljetnicu Našašća sv. Križa, koji je nađen koju godinu prije (327.). U povijesti Svete zemlje postoji jedno za kršćane posebno bolno razdoblje. Bili su to perzijanski osvajački pohodi 614. g. Nije se tu, nažalost, radilo o bezbolnom osvajanju određenoga područja. Perzijanci su, predvođeni vladarom Kosroem II., uništavali sve

GOSPA OLOVSKA

O vjerna
Gospo Olovska,
Ti koja stoljećima
znadeš čekati
i s mirom u duši
dočekivati
i dobre i zle dane,
izmoli i nama
milost od Boga
da s pouzdanjem
prihvaćamo
i otpraćamo
sve dane
života svoga.

Bdij i nada mnom,
vjerna Čuvarice,
kao što bdiješ
pod stijenama
drevnoga
grada Olova.

Neka moj život,
uz Tvoju pomoć,
tiho izgara
pred licem Božjim
poput tisuća svijeća
koje stoljećima gore
oko Crnog kamena
u Tvome
olovskom svetištu.

Zbog raznoraznih okolnosti Olovo više nije što je nekad bilo, pa ni čašćenje Gospe Olovske više nije kao nekada, ali neka čitatelji *Glasnika Mira* saznaju kako je bilo nekada, a kako je sada. Olovo je jedno od najstarijih Gospinih svetišta u Hrvata općenito, a ne samo u Bosni.

PRVI PODATAK KOJI UPUĆUJE NA TO DA JE OLOVSKA CRKVA NARODNO SVETIŠTE JE ZABI- LJEŠKA U DUBROVAČKOM LJETOPIŠU ZA 10. TRA- VANJ 1454.:

„...Izmiri se Herceg Stjepan s Dubrovnikom, sa ženom Jelenom, sinom Vladislavom te sa svojim zetom, bosanskim kraljem. Ovom se izmirenju obradovaše oba zeta, a obje njegove kćeri, Katarina i Marija, poslaše darove Gospinoj crkvi u Olovo.“ Ovaj je tekst uklesan na jednom od tornjeva današnje, nove crkve.

Zapis koji je sačinio Franjo Varadinac u djelu „Pastor bonus“ iz 1679. godine kaže: „Olovskoj Gospi hodočaste ne samo katolici iz Bosne i Dalmacije, nego i inovjerci iz Bugarske, Srbije i Albanije, i to radi čudesnih ozdravljenja. Tri mjeseca traje sezona za hodočasnike, a vrhunac je svečanosti na Veliku Gospu. Uoči blagdana, na sam blagdan, pred podne i navečer propovijedaju po dva pro-

FRA KARLO
LOVRIĆ

povjednika, jedan u crkvi, a drugi pred crkvom. Redovito dolazi bosanski biskup i osobno propovijeda. Svi se katolici-hodočasnici ispovjedi i pričeste, i to javno pred crkvom naočigled Turaka. Osmanlijske vlasti znadu za svečanost i uvažavaju je: propisano je da gvardijan službeno najavi svečanost civilnoj vlasti i zatraži janjičarsku stražu koja će čuvati red.“ Običaj je da se u noći između 13. i 14. kolovoza formira procesija sa svijećama i baklja-ma i da se u toj procesiji nosi Gospina čudotvorna slika do crkve u Donjim Bakićima, sve uz molitvu i pjesme, te da se svečanosti nastavljaju u tom selu. Sljedećeg dana slika se vraćala u olovsku crkvu opet u procesiji hodočasnika. Svečanosti se ponavljaju i o Maloj Gospi.

PREDAJA O ČUDOTVORNOJ SLICI GOSPE OLOVSKE

Predaja kaže da je slika nađena u selu Donji Bakići kod Olova. Dobri fra Gabrijel Tomić, čuvar samostana i crkve Gospine u Olovu, navodi priču: Jednog je jutro domaćin u Donjim Bakićima, dakle, vidio na imanju sliku, pokušao je podignuti, ali nije mogao – bila je teška. Zvao je seljane – ni oni nisu mogli. Zvali gvardijana iz Olova, koji je s nevjericom došao u selo gdje se uvjerio da je sve onako kako su mu ispričali. Zaključio je: Gospa traži da joj se oduže. I tako na tom mjestu nikne crkva.

SVETIŠTE GOSPE OLOVSKE

Na mjestu današnje crkve u XIV. su stoljeću podignuti crkva i franjevački samostan koji spominje fra Bartol Pizanski u svojim zapisima iz godine 1385. - 1390. Ondašnja crkva je bila mala – dimenzija 12,60 x 9,50 metara – sa zidovima od tesanog kamena, oslikane unutrašnjosti. Dio zida se danas čuva u Zemaljskom muzeju u Sarajevu. U istom se muzeju nalazi i ključ crkve koji je istovremeno bio i samokres. Samostan i crkva srušeni su, ali je godine 1866. na istom mjestu podignuta drvena crkva koja se srušila 1913. Akcija podizanja Gospina svetišta poduzeta je 1923. godine, kada je izrada projekta povjerenarhitektu Karlu Paražiku. Pravi zamah na obnovi započinje 1929. godine kada se toga posla prihvatio fra Luj Zloušić. Završetak radova označen je podizanjem križa 1. listopada 1936. godine. Na crkvi su predviđene četiri kule, ali su izgrađene samo dvije. Jedna kula posvećena je fra Matiji Divkoviću, a druga fra Ljudevitu Zloušiću.

ČUDOTVORNA SLIKA GOSPE OLOVSKE

Svetište je postalo čuveno po slici Gospe kojoj je pripisivana čudotvorna snaga. Pretpostavlja se da je originalna slika uništena u požaru. Danas se u zdanju nalaze dvije Gospine slike. Jedna je iz XVIII. stoljeća s natpisom „S. Maria Plumbensis“. Ona je 1920. godine u Bosnu donesena iz Iloka. Bila je na Petrićevcu, pa u Sarajevu, a 1964. godine prenesena je u Olovo. Trgovci iz obitelji Brnjakovića godine 1732. godine naložili su da se slika izradi prema njihovom opisu i takva je i danas na glavnom oltaru olovске crkve.

Arhiv Svjetlo riječi

Crni kamen

Crni kamen je posebno mjesto za katolike. Taj kamen, naime, predstavlja dio vrata u požaru uništene crkve. Crne je boje zbog običaja paljenja svijeća oko kamena kada toplina novih plamenova istopi vosak svijeća, nakon čega se formira jedan veliki plamen, uslijed čega kamen postaje sve crniji. Kamen je četvrtastog oblika, visine oko pola metra. Smatra se da je ovaj kamen povezan sa zidom i kamenim pragom i da mu je visina bila oko 190 cm. Na njemu se nalaze tri okrugla udubljenja za baglame pa se zaključuje da kamen predstavlja lijevi dovratnik glavnog ulaza u crkvu sa istočne strane. Kako godinama vjernici nisu imali ni slike ni kipa pred kojim bi kleknuli i upalili svijeću, oni su to počeli činiti uz ovaj kamen. Ta je praksa zadržana do danas.

O Gospo olovka, bezgrješna, blaga, ti si nam utjeha, pomoć i snaga. Zdravo Marijo!

Druga slika sv. Marije posebno se poštovala, prije svega zbog čudesnih ozdravljenja koja su se pred njom zbivala. Bila je smještena u jednoj udubini zida i bila je osigurana željeznim okvirom i mrežom, kako je bolesnici koju su dovođeni pred nju ne bi oštetili. Pred slikom je gorjelo svjetlo, pa i onda kada su fratri crkvu bili napustili. Priča kaže da je neki starac redovno palio svjetiljku pred slikom. Za ovu sliku dokumenti daju podroban opis: omorikova daska dimenzija 70 x 50 cm joj je bila podloga, u samoj slici ispisane su riječi „Ave Maria“, a prikazuje Mariju koja sjedi držeći Isusa u krilu.

Izvor: www.bosnasrebrena.ba
Bernardin Matić: „Gospa Olovka – Mala monografija i hodočasnički vodič“

Olovo

Gradić Olovo se nalazi 50 km sjeveroistočno od Sarajeva, na magistralnoj cesti što vodi od Sarajeva prema Tuzli. Prvi put se spominje u pisanim dokumentima 1382. g. Upravo tada u Bosni započinje intenzivnije iskorištavanje i trgovina olovnom rudom. Dakako, samo je mjesto dobilo ime po rudnicima i trgovini olovom. U 14. i 15. st. trgovina olovom bila je razvijena osobito preko Dubrovnika. Olovo je simbol idiličnog života u pitomoj dolini okruženoj mirisom četinarske šume, plavetnilom neba i hukom bistrih i brzih voda. Dolazeći do Olova, možete proći kroz prekrasni kanjon rijeke Stupčanice koji plijeni svojom ljepotom i izdvojenosti od ostatka svijeta. Ova se rijeka u središtu grada, pored samog banjско-rekreativnog centra „Aquaterra“, spaja s rijekom Biošticom, te zajedno s njom formira Krivaju koja teče dalje prema Zavidovićima. Danas se općina Olovo prostire na površini od 408 km² i ima oko 14 000 stanovnika. Dao Bog da Olovo opet bude ono što je nekada bilo!

MILE MAMIĆ

GOSPINI BLAGDANI, MJESECI I DANI

Nedavno fra Antonio Šakota napisa da kolovoz možemo slobodno nazvati Gospinim mjesecom. Promatrajući rijeke ljudi kako se slijevaju u marijanska svetišta diljem svijeta na blagdan Uznesenja Marijina, lako možemo dobiti takav dojam. To me je potaklo na razmišljanje o Marijinim blagdanima i nazivima za njih, pogotovo što i u rujnu slavimo Gospin rođendan – Mala Gospa.

CRKVA NASTOJI CIJELU POVIJEST SPASENJA NEKAKO UKLOPITI U LITURGIJSKU GODINU. Onda je posve naravno da razmak između pojedinih zbivanja (blagdani) ne odgovara stvarnom vremenu. Usprkos tomu neki blagdani čuvaju svoj prirodni tijek i razmak. Najprije ćemo se osvrnuti na četiri temeljna blagdani koja jasno čuvaju naravni vremenski slijed: *Bezgrješno začeće* (8. prosinca), *Rođenje BDM ili Mala Gospa* (8. rujna), *Blagovijest ili Navještenje Gospodinovo* (25. ožujka) i *Rođenje Isusovo ili Božić* (25. prosinca).

Od 8. prosinca do 8. rujna je točno devet mjeseci, koliko žena nosi od začeća do rođenja. Radi se dakle o Marijinu začeću i rođenju. Jednako je tako i od 25. ožujka do 25. prosinca, od Isusova začeća do rođenja. Mnogi mijesaju *Bezgrješno začeće* i *Navještenje Gospodinovo*. Jedno i drugo je bezgrješno, jedno je i drugo u vezi s Marijom. U prvom – Marija je *začeta*, u drugom – Marija je *začela*. U oba blagoslovljena trenutka posrijedi je *začeće*, najprije Marijino, zatim Isusovo, zapravo i Marijino: Isus je *začet*, Marija ga je *začela*. Pojmovnoj zbruci pridonosi i to što se na blagdan *Bezgrješno-ga začeća* čita evanđeoski odlomak o navještenju. Osim toga taj je blagdan uvijek u došašću, vremenu radosti iščekivanja Spasitelja. *Božić* je blizu! Sve to utječe na takav dojam. Kad vjerujemo da je Marija predodređena, odabrana da bude Isusova majka, čini nam se sasvim razumljivo da je ona bila bezgrješna, da je posebnom Božjom milošću pošteđena istočnoga grijeha i njegovih posljedica, i to unaprijed, zbog Isusovih budućih zasluga. Oštromni naučitelj blaženi Ivan Duns Scot sažeo je to u glasovitom zaključku „Potuit, decuit, ergo fecit“, što bismo mogli slobodno ovako prevesti: Bog je to mogao učiniti, to se je dolikovalo, dakle, Bog je to učinio.

Isusova bezgrješnost na neki je način uvjetovala Marijinu bezgrješnost. Isus je i Marijin Spasitelj (ne samo Elizabetin i naš). Ipak na *Bezgrješno začeće* slavimo trenutak kad je Marija bezgrješno začeta. Možda nije s jezičnoga gledišta posve dobra formulacija: *Ja sam bezgrješno začeće*, kako se je Marija predstavila u Lurdu. *Začeće* je čin, zbivanje, događaj. A Marija je *bezgrješno začeta i rođena, začela i rodila*. Kao da se jedna i druga *bezgrješnost* čudesno stapaju, združuju u *začeću* kao što su Marija i Isus bili i u životu čudesno povezani, isprepleteni.

Blagdan *Marijina rođenja* ili *Mala Gospa* (8. rujna) posve je jasan. Budući da je ona i naša majka, recimo joj slobodno: Majko, sretan ti rođendan!

Blagovijest ili *Navještenje Gospodinovo* temeljni je događaj u povijesti spasenja. Marijinim pristankom Riječ je Tijelom postala. Vječni Sin Božji u krilu Marijinu začet je po Duhu Svetom, postao je čovjekom. Jedinствена osoba u povijesti svijeta: Bog i čovjek, Bogo-čovjek, Bogočovjek – Isus Krist. Kad je postao čovjek? U trenutku začeća. Nema dvojbe. To je prvi spasenjski korak Sina Božjega. On osobno ulazi u ljudsku povijest, uzima ljudsku narav, utjelovljuje se, postaje čovjek, naš brat, jedan od nas. To je Blaga vijest (Blagovijest), Radosna vijest – navještaj spasenja ljudskoga roda.

Devet mjeseci nakon toga u betlehemskejštalici rodio se Isus Krist. Zemlja je postala središtem svemira. Anđeli razglašavaju Radosnu vijest. Blagdan *Rođenja Isusova* obično nazivamo *Božić*, što je umanjeno od *Bog*, tj. *mali Bog*. Doduše, u tom blagdanu Isus je u središtu. Bez Marijina pristanka, ne bi bilo ni Gospodinova utjelovljenja ni rođenja. Ne možemo zamisliti Božić bez Marije. Ona je svakako tu. Ipak se posebnim blagdanom (1. siječnja) ističe da je *Marija Bogorodica*.

Marija, ponizna službenica Gospodnja, zauzima istaknuto mjesto u Božjem planu spasenja: Puna neizvjesnosti, spremno je prihvatila Božji plan. Usprkos svim nevoljama veličala je Gospodina i radovala se u Bogu, Spasitelju svojemu. Pratila je Isusa sve do križa njegova, doživjela radost Kristova uskrsnuća i njegovu slavnog uzašašća na nebo. S apostolima je čekala silazak obećanoga tješitelja – Duha Svetoga. Proživljavala je porođajne muke prve Crkve i čekala susret s proslavljenim Sinom. Isus je Bog i čovjek. On je slavno *uzašao* na nebo naočigled mnoštva. O tom imamo biblijska izvješća. Marija je najveća među ženama. Ona je dušom i tijelom *uznesena* na nebo. To je potvrđena vjera Crkve. Odatle blagdan *Uzašašće Isusovo, Uznesenje Marijino*.

Blagdan *Uznesenja Marijina* (15. kolovoza) zove se još i *Velika Gospa*. *Gospa* je inače skraćeno od *gospođa*. Kad se misli na Mariju, onda i *Gospođa* i *Gospa* pišemo velikim slovom. Netko napisa: *Povijest je naša prepuna golgota*. A gdje je Golgota, tu je Isus, tu je Marija. Stoga je i cijela naša povijest sudbinski povezana s Isusom i Marijom. Hrvatska duša je isusovska i marijanska. Marija je duša duše hrvatske, kako reče Domjanić.

Zahvatili smo samo nekoliko važnijih Gospinim blagdanima i razmotrili njihovo značenje. Tek smo na početku jer ih je mnogo. A o Gospinim mjesecima i danima drugi put.

DUHOVNOST PRIRODE
PAPE FRANJE„HVALJEN BUDI, GOSPODINE MOJ,
SA SVIM STVORENJIJIMA SVOJIM“

18. lipnja ove godine objavljena je okružnica ili enciklika pape Franje „Hvaljen budi („Laudato si“), o skrbi za naš zajednički dom“. Naslov enciklike je vrlo prepoznatljiv. Papa ga je uzeo iz dobro poznatoga *Hvalospjeva stvorenja* sv. Franje Asiškoga. Enciklika je u crkvenoj i društvenoj javnosti s nestrpljenjem očekivana, a njezino objavljivanje naišlo je na iznimno velik odjek. U Italiji je najprodavanija knjiga s područja esejistike.

FRA BOŽE
VULETA**ENCIKLIKA JE OPSEŽNA, PODIJELJENA JE U ŠEST POGLAVLJA I 246 BROJEVA.**

Netko je encikliku nazvao „najambicioznijom“ s obzirom na to da joj izravni adresati nisu samo katolici i kršćani, već svi ljudi na svijetu. Tu svoju odluku Papa zasniva na uvjerenju da su svi ljudi svjesni međusobne upućenosti jednih na druge te da imaju i sposobnost i potrebu udivljenja i strahopoštovanja prema prirodi. Osim toga, briga za čovjeka i briga za prirodu proizlaze iz iste etičke norme. Ovdje je želimo predstaviti izborom pojedinih njezinih naglasaka. Naravno, to nije moguće učiniti u jednom prilogu. Stoga ćemo to učiniti u nastavcima.

„EKOLOŠKA DUHOVNOST“

Papa svojom enciklikom otklanja kolebanje u uporabi pojma duhovnosti prirode. On tu duhovnost izričito naziva „ekološkom duhovnošću“. Toj kršćanskoj duhovnosti Papa stavlja čvrstu potku kako biblijske mudrosti, tako i teološko-duhovne tradicije Crkve. No, Papina se „ekološka duhovnost“ ne iscrpljuje u njezinoj, inače snažno naglašenoj, biblijsko-teološko-mističnoj dimenziji. Kroz cijelu encikliku Papa svoju „ekološku duhovnost“ usmjerava na zauzetu brigu i predani rad na očuvanju Božjega djela u prirodi. Drugim riječima: ekološka duhovnost na djelu. Duhovnost je to koja njeguje savez čovjeka

i prirode. Papa u toj duhovnosti vidi obostranu korist dovodeći izravno u vezu širenje pustinja na našoj planeti s proširenim pustinjama ljudskih duša (217). Sužavanje tih dviju pustinja je recipročno: što se više smanjuje duhovna pustinja, uspješnije će se suzbijati širenje geografskih pustinja; što veća razina čovjekove duhovnosti, to manja opasnost izumiranja biljnih i životinjskih vrsta. I što je najvažnije, o čemu ćemo posebno u sljedećem prilogu, i jedno i drugo izravno utječe na poboljšanje života siromašnih ljudi širom naše Sestre majke zemlje, kako je sv. Franjo nazvao naš planet u svom *Hvalospjevu stvorenja* prema kojem je enciklika dobila ime.

Ekološku skrb Papa stavlja u vezu s najsvetijim kršćanskim činima: „Sakramenti su privilegirani način na koji Bog uzdiže prirodu da bi je učinio sredstvom za meditaciju nadnaravnoga života (235). Stvoreno se najviše uzvišuje u sakramentu euharistije (236), a nedjelja, dan na koji se slavi euharistija, „prvi dan“ novoga stvorenja (237), nije samo vrijeme slavljenja, odmora, rekreacije ljudskih stvaralačkih moći i njegovanja obiteljskoga i društveno-kulturnoga života, već i vrijeme putovanja prema „vječnoj suboti“ (243), tj. prema posvemašnjem ujedinjenju stvorenoga sa svojim Stvoriteljem i, parafrazirano, prema „sedmom danu“ slavlja *vječnoga odmora*.

„EKOLOŠKO OBRAĆENJE“

Izražavajući se na plastičan, njemu svojstven način, Papa kaže da zemlja sve više sliči „ogromnoj hrpi smeća“ (21) te poziva na „odvažnu kulturnu revoluciju“ (114). Tu bismo revoluciju mogli nazvati revolucijom nade kojom je, unatoč dramatičnom stanju okoliša, prožeta enciklika. Nada se oslanja na vjeru da je Bog s nama i da se možemo dati nagovoriti na promjenu smjera, na obraćenje, na ekološko obraćenje koje počiva na spoznaji međusobne povezanosti svega i na vjeri u povezanost svega s Bogom te u ogromne ljudske kreativne potencijale i sposobnost prilagodbe (148). Ekološko obraćenje treba rezultirati „pomirenjem s prirodom“ (218), čemu treba prethoditi više spremnosti da slušamo „plač zemlje i zapostavljanje siromašnih“ (49). Ekološko obraćenje može pokrenuti veću kreativnost i entuzijazam u zaštiti prirode (220) i obogatiti i pojam obraćenja kao opće vrijednosti (221). Da bi ekološko obraćenje imalo svoje trajne učinke, ono treba prerasti u društveno obraćenje (219) koje uključuje i politički establišment (181). No, integralna ekologija iziskuje svakodnevna djela očuvanja okoliša, pa i ona najmanja, jer se tako slama logika nasilja, konzumerizma, egoizma (230) i malodušnosti. Time Papa zapravo uskraćuje „dispensu“, tj. pravo na oslobađanje od ekološke obveze i odgovornosti bilo kome. Kako kršćanska ispovijed, koja je sastavni dio obraćenja, ne upire prstom u drugoga govoreći „tvoj grijeh“, već opetuje priznanje – udarajući se u vlastita prsa – „moj grijeh“, ispravno se može zaključiti da Papa na ekološko obraćenje najprije poziva vjernike.

(Nastavlja se)

Marijino ime upisano u biljkama

FRA MARIO
CRVENKAROSA
GOSPINA*Sempervivum tectorum (Sempervivum alpinum)***NAŠ NAROD, KOJI JE NA POSEBAN NAČIN POVEZAN S OKOLIŠEM, MARIJINIM IMENOM NAZIVA NE SAMO BILJKE NEGO I ŽIVOTINJE I MINERALE.**

Nazivajući u ovom slučaju biljke njezinim imenom, želi upozoriti na nju kao najveći putokaz na našem putu s Kristom prema Ocu u snazi Duha Svetoga. Stoga, opisujući biljke koje nose Marijino ime, želim doprijeti da, obraćajući se Kristovoj Majci, što više spoznamo i upoznamo koju nam je ljubav Otac iskazao – upravo po prirodi.

NARODNA IMENA

hrvatski: rosa Gospina, čuvarkuća, gromovna trava

OPIS BILJKE

To je trajna biljka s debelom lisnom rozetom. Listovi su debeli, mesnati i naglo suženi u bodljast šiljak. Izvana imaju žljezdaste dlačice, dok su oni uz stabljiku, koja izraste ljeti do 30 cm visine, lancetasti, na obodu trepavičasti. Cvjetovi su zvjezdastog oblika, svjetlocrvene boje, kod nekih podvrsta žute pa sve do ljubičaste boje. Spada u porodicu Crassulaceae. Kao ljekoviti dio služi svježi

sok (*Sempervivi tectori succus*) koji se dobiva tiještenjem listova. Sadrži mravlje i jabučne kiseline i neke ljekovite tvari koje još nisu dovoljno istražene. Ova biljka nije u službenoj uporabi, no ona je uživala u povijesti veliki ugled kod upale grla, proljeva i protiv kukaca (*Gučogoranska likaruša*). Iz devetog stoljeća su sačuvane takozvane *odredbe o seljačkim gospodarstvima* „Capitulare de villis“ gdje stoji: „I seljak treba čuvarkuću imati na svojoj kući.“

ZANIMLJIVO

Čuvarkuću su prije držali na krovovima seoskih kuća jer je narod vjerovao (a i danas vjeruje) da ova biljka čuva kuću od groma i kiše. Naš narod, koji je vjekovima odan Gospi, dobro zna da je ona najbolja čuvarica ne samo svakog od nas nego i naših obitelji i naših ognjišta, a to nam vrlo lijepo govori marijanska pjesma *Iz mnogih krajeva*:

*Čuvaj nam kuću, obitelji naše,
ne daj da nevjera uđe u njih.
Ti si nam Majka, sve boli znaš naše,
čuvaj puk vjerni svoj od zala svih.*

SVEMOĆ MEDIJA I NEMOĆ OBICNIH LJUDI

BOŽO SKOKO

Moć masovnih medija u suvremenom društvu je neupitna. Mediji prožimaju naše živote i okupiraju našu svakodnevicu te im posvećujemo više vremena nego obitelji ili prijateljima. Svake sekunde nas zasipaju različitim porukama i sadržajima – koristeći sve veći broj komunikacijskih kanala – od televizije, preko interneta do tiska i jumbo plakata.

USMJERAVAJU NAS NA TO ŠTO JE VAŽNO A ŠTO NE, ŠTO JE U TRENDU A ŠTO NIJE, ŠTO JE DOBRO A ŠTO LOŠE...

Određuju što se dogodilo a što nije, jer ono o čemu ljudi nisu čuli kao da se nije ni dogodilo. U samo nekoliko dana od nekoga mogu stvoriti općepoznatu i popularnu osobu, a nekoga mogu kroz samo nekoliko novinskih naslova doslovce uništiti. Još ih je Napoleon nazvao sedmom silom tadašnjeg svijeta, a već desetljećima ih smatramo četvrtom vlasti, aludirajući na trodobi vlasti u demokratskim društvima.

MEDIJI MORAJU SLUŽITI JAVNOM INTERESU I OPĆEM DOBRU

Ray Eldon Hiebert i suradnici kažu kako masovni mediji predstavljaju središnji živčani sustav društva, presudan informacijski kanal koji treperi bez stanke i omogućava neprekidnu socijalizaciju – širi informacije, vrijednosti i mišljenja. Izreka *tko ima medije, ima i vlast*, činila se posve neupitnom, samorazumljivom, a stajalište prema kojem što nije u medijima, nije se ni dogodilo, medijskoj moći pridaje ontološko značenje – piše hrvatski teoretičar javnosti Tomo Jantol. O iznimno važnoj ulozi medija za funkcio-

niranje demokratskih društava, te nužnosti da služe isključivo javnom interesu i općem dobru, a ne nekim parcijalnim grupnim ili osobnim interesima, napisane su knjige i knjige. Mnogobrojni autori smatraju kako baš mediji mogu ostvariti višestruko pozitivnu ulogu u razvoju nekog društva i pridonositi njegovoj dobrobiti. Međutim, svi mi koji barem letimično pratimo domaće medije već na prvi pogled vidimo da to i nije baš tako. Zapravo svjedočimo koliko su naši pojedini mediji proteklih godina i desetljeća napravili i još prave štetu, ne samo pojedincima već i cijelom hrvatskom društvu. A od posljedica takvog načina izvještavanja sigurno ćemo se dugo oporavljati.

MEDIJI MORAJU IZVJEŠTAVATI ISTINITO I TOČNO, NEPRISTRANO I POŠTENO

Naime, kako bi ostvarivali svoju društvenu ulogu, mediji moraju izvještavati istinito i točno, nepristrano i pošteno. Trebali bi poštovati osobnost i privatnost, biti neovisni o nečijim interesima, odgovorni prema društvu i društvenim dobrima. Trebali bi pritom poštovati zakon te moral, pristojnost i dobar ukus. A iskreno govoreći, svemu tome svjedočimo sve manje. Poštenje u izvještavanju podrazumijeva da će novinar pokušati doći do svakog mogućeg gledišta na događaj o kojem izvještava, odnosno omogućiti svima koji su povezani s događajem da odgovore i iznesu svoju stranu priče, pri čemu novinar mora učiniti sve kako na njegovo izvještavanje ne bi utjecale vlastite predrasude, stajališta ili uvjerenja. Događaj se mora prikazati što dosljednije i ni jedan se aspekt ne bi smio naglasiti, a drugi zanemariti. Uravnoteženost podrazumijeva ravnomjerno prikazivanje svih strana koje su upletene u temu o kojoj se izvje-

štava. Pod nepristranošću se smatra odsustvo bilo kakvog svrstavanja novinara na bilo koju stranu, bez obzira na osobne sklonosti novinara. A da su domaći standardi daleko od svega toga, najbolje svjedoči primjer iz radne svakodnevice jednog novog urednika, inače mog dobrog poznanika, u jednom hrvatskom listu. Kad je zamolio jednu novinarku da „pokrije“ neki događaj, ona mu je odgovorila: „Ovo bi mogla biti pozitivna priča, a vi znate da oni moraju biti negativci. Što ćemo?“ Urednik je bio zgrožen takvim načinom razmišljanja, s pravom se pitajući kako „preodgojiti“ tako nastrojene „kreatore javnog mnijenja“?

„Proizvedeni nož može jednako biti upotrijebljen za rezanje kruha gladnu čovjeku kao i za ubojstvo. Može služiti životu ili smrti. Je li upotrijebljen za dobro ili za zlo, ne zavisi od njega već od čovjeka.“ To je zapisao Jerzy W. Gałkowski pojašnjavajući kako dobro i zlo ne postoje u materijalnim, prirodnim ili tehničkim predmetima, već u čovjeku koji ih proizvodi ili koristi. Ista je stvar i s medijima, koji sami po sebi ne mogu biti negativni. Međutim, ako ih se zlorabi mogu postati opasno oruđe usmjereno protiv čovjeka i njegova dostojanstva, odnosno protiv njegove privatnosti, časti i ugleda. „Neistina

koja se objavi u novinama s nakladom od stotinu tisuća primjeraka može promijeniti nečiji život. S tog aspekta gledajući etiku, novinari se mogu doimati kao gospodari života i smrti. Njihovo je oruđe i oružje – riječ“, napisala je hrvatska teoretičarka medija Gordana Vilović. Njezino mišljenje dijele i drugi autori koji posljednjih godina sve kritičnije analiziraju hrvatski medijski sustav. Naime, većina autora se slaže kako se hrvatski mediji posljednjih dvadeset godina nalaze u svojevrsnoj krizi profesionalizma i odgovornosti. Veliki je hrvatski novinarski bard Ante Gavranović još 2006. pisao kako je došlo do erozije profesije i profesionalnosti, zapostavljanja ili potpunog gubitka etičke dimenzije, te da je sloboda izražavanja pretvorena u zlouporabu medija.

Trendove, koji su obilježili devedesete prošlog stoljeća i početak 21. stoljeća u Hrvatskoj, možemo obilježiti sljedećim pojavama: *tabloidizacija, komercijalizacija, senzacionalizam, objavljivanje neistina i manipuliranje*

činjenicama, nepridržavanje profesionalnih standarda, narušavanje etičkih normi i gubitak vjerodostojnosti.

Osim siromaštva, ratnih okolnosti i prilično skromne obrazovne strukture stanovništva, na izgled hrvatskih novina snažno je utjecao proces *tabloidizacije* medija koji se dogodio u cijelome svijetu, a munjevito je osvojio i sve zemlje koje su izašle iz socijalističkog sustava. Hrvatska je uvijek bila otvorena prema svemu novome što se zbivalo u razvijenim zemljama pa je trend tabloidizacije novina – koje trebaju istodobno i informirati i zabaviti svoju publiku – i u nas našao plodno tlo (Vilović, 2004.).

(Nastavlja se)

IVICA MUSIĆ

PUČKE UMOVORINE, BILO DA JE RIJEČ O IZRIČAJNO I ZNAČENJSKI ZGUSNUTIM MUDROSLOVICAMA ILI PAK O SIMBOLIČKIM ILI ASOCIJATIVNIM PRIČAMA, IZVRSNA SU PODLOGA I NEISCERPNO IZVORIŠTE INSPIRACIJE ZA TUMAČENJE RAZNORODNIH POJAVA I ZBIVANJA OKO NAS I U NAMA, JER PONAJČEŠĆE PRODIRU U SAMO SRCE ONOGA ŠTO IM JE U ŽARIŠTU PROMATRANJA I NA SEBI SVOJSTVEN NAČIN PREDOČUJU ISTINU O SVIJETU I ČOVJE-

KU. Poglavito su uspješne pri detektiranju i definiranju međuljudskih odnosa, najčešćih čovjekovih želja i stremljenja, skrivenih pobuda i podsvjesno aficiranih postupaka. Svima onima koji su u neprestanu pokretu za nepatvorenom spoznajom ta metaforična plovila mogu biti od neizmjerne koristi.

Jedna takva osebujna alegorijska splav jest i starogrčka priča o zloglasnome antičkom razbojniku Damastu, zvanome Prokrust. Nadi-mak ovoga divovskog napasnika na hrvatski se može prevesti kao Rastezač. Predaja kaže da je živio u dolini između Eleuzije i Atene vrebajući putnike i pozivajući ih u svoje konačište. Tu bi svakomu svom gostu ponudio postelju da se na njoj odmori. Potom bi slijedila stravična tortura demonskih razmjera. Naime osobi koja bi u ležećemu položaju bila duža od postelje odsijecao bi dio nogu kako bi se dužina tijela i postelje potpuno izjednačile. Ako bi pak osoba bila kraća od ležaja, njezino bi tijelo rastezao sve do željene veličine.

Druga opet tradicija spominje dvije postelje. Rastezač bi navodno u manju smještao rastom više, a u veću niže putnike. Sirotim namjericima sudbina bi bila ista bez obzira je li okrutni div rabio jedan ili dva ležaja. I jedni i drugi završavali bi na gore opisan način. A teško je reći što je strašnije!

Kao i mnogi drugi starogrčki likovi i motivi, Prokrust i njegova postelja u zapadnoj su literarnoj i uopće intelektualnoj tradiciji pustili čvrste korijene te u različitim varijacijama žive do dana današnjega. Kako i ne bi kada u sebi nose tako bremenitu univerzalnu po(r)uku! Prokrustova je postelja naime inoslov za svaki pokušaj da se nekoga ili nešto na silu ugura u neodgovarajuće okvire ili kalupe mimo svake mogućnosti i podnošljivosti, a Prokrust je svatko tko je sklon takvim nagnućima i nastoji ih pošto-poto odjelo-

tvoriti. U kojemu to čovjeku ne čuči barem mali Damast, odnosno tko to nije u manjoj ili većoj mjeri rob svojih predrasuda i „aršina“ po kojima vrjednuje sve oko sebe? Koliko li je pak onih koji su svoga „sadističkoga podstanara“ nahranili do tih razmjera da više nad njime nemaju nikakvu kontrolu te su najposlije postali podstanari u vlastitu stanu?!

Ovaj nam reflektor otkriva kako je fenomen Prokrustove postelje općeljudski i svevre-menski. Svjesno ili nesvjesno ukalupljivanje, sakaćenje, sasijecanje, navlačenje, istezanje tuđih stavova, mišljenja, učenja, svjetonazora kako bi se uklopili u naše mjere i potrebe svakodnevnice su pojave i malo im tko izmiče. Dakako, svjesna i namjerna prokrustracija, poglavito ako je ideološki motivirana, znatno je opasnija od nesvjesne i nenamjerne i uvijek nanosi više štete sa dugoročnijim posljedicama. Dostatno je sjetiti se fašizma, nacionalsocijalizma i komunizma te se uvjeriti u rušilačke potencijale Prokrustova nagona.

Osobito izražene damastovske sklonosti, kao malo koji pokret u povijesti, pokazalo je francusko prosvjetiteljstvo te na njegovim zasadama uzgojena i provedena Francuska revolucija. Naime mračno naličje prosvjetiteljstva ogleda se u iracionalnoj mržnji prema svakoj religiji, navlastito kršćanstvu te ideološkome diktatu da se njegova povijest što je moguće više izobličiti. Služeći se prokrustovskim metodama, francuski su „filozofi“ formulirali tezu o nespojivosti razuma i vjere, religije i napretka te obilježili ključne kote na karti modernoga udaljavanja znanosti i religije. Od njih potječe krivotvorina da su crkveni oci i kršćanski mislitelji svoje svjetonazore zasnovali samo na Bibliji, pri čemu su posve zanemarivali znanstvene činjenice. Na toj su potci osnažili renesansni mit o razdoblju znanstvene pustoši, zvanome mračni srednji vijek, koje je prouzročila Katolička Crkva uništivši ili sakrivši bogato antičko znanje što su ga prikupili ponajvećma Grci i Rimljani te zapriječivši svaku učenu i racionalnu misao i znanstveno istraživanje. Jedan od istaknutijih prosvjetitelja markiz de Condorcet tu će pustoš opisati ovako: *Tijekom te katastrofalne faze svjedočit ćemo hitrom padu ljudskoga uma s visina koje je dosego i vidjet ćemo kako za njim slijedi neznanje... Ništa ne može prodirjeti u tu pređuboku tamu osim nekoliko bljeskova nadarenosti, nekoliko tračaka ljubavnosti i velikodušnosti. Jedino čovje-*

PROKRUSTOVA POSTELJA NA FRANCUSKI NAČIN

kovo postignuće bilo je teološko snatrenje i praznovjerna obmana, jedini njegov moral vjerska nesnošljivost. U krvi i suzama, prignječena između svećeničke tiranije i vojničkoga despotizma, Europa je čekala trenutak kada će joj nova prosvjedenost omogućiti da se iznova rodi kao slobodna, baštinica humanosti i vrline.

Kako li je samo minijatura bila Condorcetova postelja! Oštrici njegove mesarske sjekire izbjegao je tek pokoji pramenčić figurativnoga korpusa što predstavlja razdoblje od gotovo tisuću godina. Slika toga una-kaženoga tijela prihvaćana je međutim kao istinski odraz stvarnosti te je nisu prozreli ni veliki umovi poput Goethea koji je ovu epohu, u prosvjetiteljskome duhu, nazivao „tužnom prazninom“. Ta je slika aktualna i danas. Od najmanjih nogu djeca u školi uče o „žalosnome vremenu“ između blistave antike i još blistavije renesanse koja je nakon višestoljetne tame čovječanstvu ponovno donijela svjetlost. Malo će se koji nastavnik ili profesor usuditi ponuditi drukčije tumačenje i progovoriti o živahnu razdoblju u kojemu se Europa snažno razvijala i kultivirala. Tko to učenike poučava da upravo ovom razdoblju valja zahvaliti za suvremeni kalendar i arapske brojeve, za izum pluga i snažan razvoj gradova, za osnivanje prvih sveučilišta i trajnih državnih tvorevina? Ne duguje li Engleska, a onda i cijela Europa, svoj prvi pisani ustavni zakon (*Magna charta libertatum*), kojim se jamče građanska prava i vladavina zakona, upravo srednjemu vijeku?

Samo nekoliko uzgrednih napomena nesumnjivo bi moglo promijeniti klišeiziranu predodžbu o jednome nepravedno okarakteriziranome razdoblju. Kada bi se k tomu upozorilo na činjenicu da su mnoga poimanja u vezi sa srednjim vijekom jednostavno netočna, neumoljiva strijela istine bez imalo bi napora probušila obmanama i dezinformacijama prenapuhani balon. Primjerice ustaljena tvrdnja kako ljudi u srednjemu vijeku nisu živjeli dulje od trideset godina posve je neistinita. Štoviše, odrastao čovjek u prosjeku je živio dulje negoli čovjek dvadesetoga stoljeća. Do pogriješna zaključka dovodi statistika jer je smrtnost djece bila poprilično visoka. Nije li međutim tako i na pragu dvadeset prvoga stoljeća u mnogim siromašnim zemljama u kojima je

zdravstvo na vrlo niskim granama? Nadalje, feudalizam nije bio isključivo srednjovjekovni fenomen. On je zapravo antička stečevina. No za razliku od antike, kao i novoga doba, u srednjemu se vijeku robovi nisu prodavali. I progon vještica prave je razmjere poprimio ne u srednjemu nego u novome vijeku. Za razliku od srednjega vijeka humanizam 16. i 17. stoljeća čvrsto je vjerovao u vještice. Dok su srednjovjekovni teolozi tu temu uglavnom smještali u područje praznovjerja tipičnoga za zaostali svijet, jedna od ikona prosvjetiteljstva Isaac Newton napisao je traktat o demonologiji. *Sapienti sat!*

Da bi se srednji vijek promotrio u pravome svjetlu, zacijelo je potrebno skinuti prosvjetiteljske naočale. No pokret koji i danas ima moćne zaštitnike i nadalje uspijeva sliku o srednjemu vijeku održati lakirano. Nesumnjivo, Prokrustova je sjekira u neprekidnu zamahu. A i druga Damastova, jednako omiljena aktivnost (rastezanje) neprestano je na djelu.

Primjerice osvajanje famozne Bastille naknadno je opisano kao junački čin gotovo golorukih pariških građana čiji je cilj bio iz ustajalih tamnica te neosvojive tvrđave osloboditi mnoštvo nedužnih stanovnika, žrtava despotikoga poretka i tako omraženu režimu nagovijestiti borbu do istrjebljenja. Zbog njegove važnosti dan toga herojskog pothvata (14. srpnja) proglašen je 1880. francuskim nacionalnim praznikom i svake se godine slavi uz najveću moguću pompu. No jesu li Bastilla i njezino zauzeće imali značenje kakvo im se pripisuje?

Novija istraživanja ukazuju na prokrustovsku djelatnost i u ovome slučaju. Ponajprije, mit o Bastilli kao simbolu državnoga despotizma desetljećima prije revolucije stvorili su i podgrijavali intelektualci koji su zbog različitih krivičnih djela neko vrijeme proveli u toj ustanovi. Među njima su bili Marquis de Sade i Voltaire, prvi kao primjer plemića čiji je raskalašen način života izazivao sveopće negodovanje i zgražanje, drugi kao primjer političkoga zatvorenika čiji tekstovi nisu odgovarali cenzuri. No običan se puk više bojao drugih tamnica jer je Bastilla bila „rezervirana“ za „otmjenije“ zarobljenike koji su unutar njezinih bedema mogli živjeti u skladu sa svojim

staležom. Voltaire je primjerice za vrijeme svoga tamnovanja nesmetano napisao dva djela. Bogatiji su čak živjeli s poslugom u pristojnim sobama te su mogli primati posjete. Svi su dobivali dobre i obilate obroke, a i brojne druge pogodnosti bile su im na raspolaganju. K tomu kazna je najčešće iznosila manje od godinu dana. Nipošto stoga nije bilo ispod časti odležati u Bastilli.

Glas o neosvojivosti omražene tamnice također je bio politički motiviran i, dakako, neistin. Naime Bastilla je i prethodnih stoljeća više puta nakon kraćih opsada bila osvajana. Potkraj 18. stoljeća bila je još ranjivija jer je širenjem grada postala njegovim integralnim dijelom. Zbog toga, a i zbog preskupa održavanja znatno prije revolucije bilo je planirano njezino rušenje. Čak i petnaest topova unutar njezinih zidova nije predstavljalo neku obrambenu silu. Stoviše, ti su se topovi uglavnom rabili u svećanim prigodama za počasnju paljbu. No upravo su oni bili na meti pobunjenika. Revolucionarima nije bilo do oslobađanja zatvorenika, među kojima su uglavnom bili plemići krajnje sumnjiva načina života, nego do jačanja vlastite oružane moći, a to su najlakše mogli postići osvajanjem prilično nemoćne tvrđe usred grada.

Naknadnim friziranjem, nadodavanjem i nadotezanjem stvorena je slika o slavnoj pobjedi nad iznimno snažnim neprijateljem. No isti oni koji su pedantno risali tu sliku u široku su luku zaobilazili motive iz najokrutnijega revolucionarnog razdoblja obilježena protukatoličkim progonima ekstremnih razmjera. Kao u vrijeme najgorih rimskih progona, tisuće je katolika završilo na stratištima, a iz francuskoga života htjelo se izbrisati svaki kršćanski trag. Ustoličenje „božice razuma“ u katedrali Notre-Dame i Robespierreova institucija štovanja „vrhovnoga bića“ tek su neke epizode rušenja kršćanstva.

Mitski je Prokrust ipak dolijao. Svladao ga je junak Tezej te ga je stavio u postelju u kojoj je on mučio svoje žrtve. Budući da je bio div, glava mu se našla izvan postelje. Tezej ju je jednostavno odrubio. Sva je prilika da će „francuski Prokrust“ uskoro doživjeti istu sudbinu. Tezej u liku objektivne znanosti spreman je, čini se, zadati fatalni udarac.

Tjedni molitveni program

zimski raspored (od 1. rujna do 31. svibnja)

PONEDJELJAK I SRIJEDA

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Krunica
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Križni put uz Križevac
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 18 h Sv. mise na hrvatskom
Ispovijed Prije podne vrijeme Mise
Prije podne Sv. mise na različitim jezicima
Tijekom dana Susreti sa svjedocima
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

POTICAJ ZA LECTIO DIVINA

od 15. do 15. u mjesecu

PRIPREDILA LIDIJA PARIS

Iz preobilja biblijskih tekstova Crkva nam iz dana u dan nudi odabranu duhovnu hranu – misna čitanja iz Staroga i Novoga zavjeta. Iz broja u broj *Glasnika mira* u ovoj ćete rubrici naći kratice koje upućuju na biblijsku knjigu, poglavlje i redak misnih čitanja za razdoblje od 15. do 15. u mjesecu. Božja je riječ radosna vijest. Ona je živa i djelotvorna. Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona ima snagu mijenjati nas.

Utorak, 15. 9. 2015. – Blažena Djeвица Marija Žalosna
Heb 5,7-9; Ps 31,2-6.15-16.20; Iv 19,25-27 ili: Lk 2,33-35

Srijeda, 16. 9. 2015.

1 Tim 3,14-16; Ps 111,1-6; Lk 7,31-35

Četvrtak, 17. 9. 2015.

1 Tim 4,12-16; Ps 111,7-10; Lk 7,36-50

Petak, 18. 9. 2015.

1 Tim 6,2c-12; Ps 49,6-10.17-20; Lk 8,1-3

Subota, 19. 9. 2015.

1 Tim 6,13-16; Ps 100,1b-5; Lk 8,4-15

Nedjelja, 20. 9. 2015.

DVADESET I PETA NEDJELJA KROZ GODINU

Mudr 2,12.17-20; Ps 54,3-6.8; Jak 3,16 – 4,3; Mk 9,30-37

Ponedjeljak, 21. 9. 2015. – SV. MATEJ, apostol i evanđelist

Ef 4,1-7.11-13; Ps 19,2-5; Mt 9,9-13

Utorak, 22. 9. 2015.

Ezr 6,7-8.12b.14-20; Ps 122,1-5; Lk 8,19-21

Srijeda, 23. 9. 2015.

Ezr 9,5-9; Otpj. pj.: Tob 13,2.4.6-8; Lk 9,1-6

Četvrtak, 24. 9. 2015.

Hag 1,1-8; Ps 149,1-6a.9b; Lk 9,7-9

Petak, 25. 9. 2015.

Hag 1,15b – 2,9; Ps 43,1-4; Lk 9,18-22

Subota, 26. 9. 2015.

Zah 2,5-9a.14-15a; Otpj. pj.: Jr 31,10-12ab.13; Lk 9,43b-45

Nedjelja, 27. 9. 2015.

DVADESET I ŠESTA NEDJELJA KROZ GODINU

Br 11,25-29; Ps 19,8.10.12-14; Jak 5,1-6; Mk 9,38-43.45.47-48

Ponedjeljak, 28. 9. 2015.

Zah 8,1-8; Ps 102,16-21.29.22-23; Lk 9,46-50

Utorak, 29. 9. 2015. – SV. MIHAEL, GABRIEL I RAFAEL, arkanđeli

Dn 7,9-10.13-14 (ili: Otk 12,7-12a); Ps 138,1-5; Iv 1,47-51

Srijeda, 30. 9. 2015.

Neh 2,1-8; Ps 137,1-6; Lk 9,57-62

Četvrtak, 1. 10. 2015.

Neh 8,1-4a.5-6.7b-12; Ps 19,8-11; Lk 10,1-12

Petak, 2. 10. 2015. – Sveti Anđeli Čuvari

Izl 23,20-23; Ps 91,1-6.10-11; Mt 18,1-5.10

Subota, 3. 10. 2015.

Bar 4,5-12.27-29; Ps 69,33-37; Lk 10,17-24

Nedjelja, 4. 10. 2015.

DVADESET I SEDMA NEDJELJA KROZ GODINU

Post 2,18-24; Ps 128,1-6; Heb 2,9-11; Mk 10,2-16

Ponedjeljak, 5. 10. 2015.

Jon 1,1 – 2,1.11; Otpj. pj.: Jon 2,2-5.8; Lk 10,25-37

Utorak, 6. 10. 2015.

Jon 3,1-10; Ps 130,1-8; Lk 10,38-42

Srijeda, 7. 10. 2015. – Blažena Djeвица Marija od Krunice

Dj 1,12-14; Otpj. pj.: Lk 1,46-55; Lk 1,26-38

Četvrtak, 8. 10. 2015.

Mal 3,13-20a; Ps 1,1-4.6; Lk 11,5-13

Petak, 9. 10. 2015.

Jl 1,13-15; 2,1-2; Ps 9,2-3.6.16.8-9; Lk 11,15-26

Subota, 10. 10. 2015.

Jl 4,12-21; Ps 97,1-2.5-6.11-12; Lk 11,27-28

Nedjelja, 11. 10. 2015.

DVADESET I OSMNA NEDJELJA KROZ GODINU

Mudr 7,7.11; Ps 90,12-17; Heb 4,12-13; Mk 10,17-30

Ponedjeljak, 12. 10. 2015.

Rim 1,1-7; Ps 98,1-4; Lk 11,29-32

Utorak, 13. 10. 2015.

Rim 1,16-25; Ps 19,2-5; Lk 11,37-41

Srijeda, 14. 10. 2015.

Rim 2,1-11; Ps 62,2-3.6.7-9; Lk 11,42-46

Četvrtak, 15. 10. 2015.

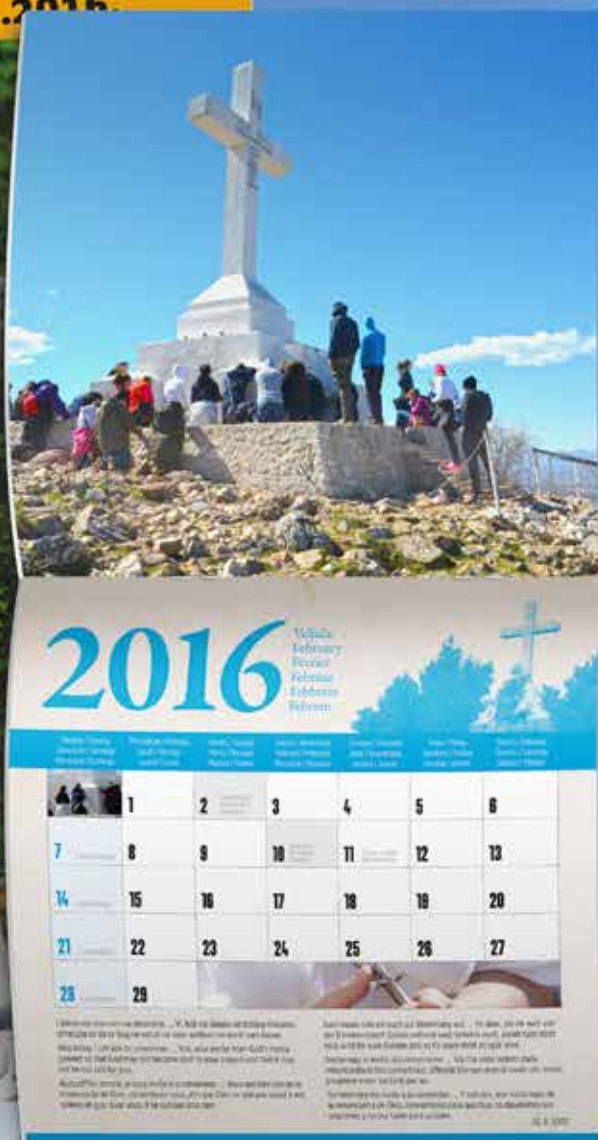
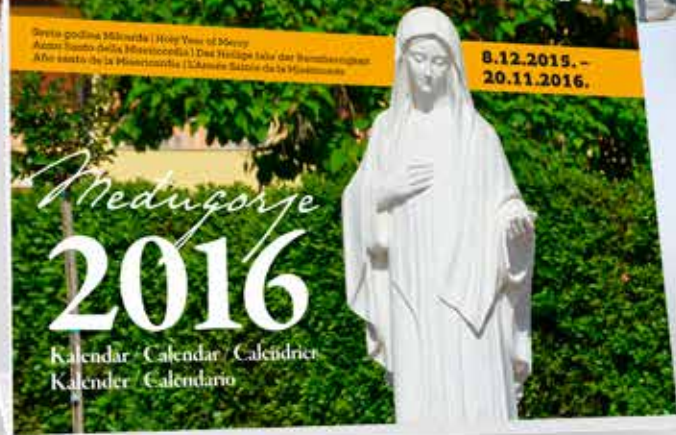
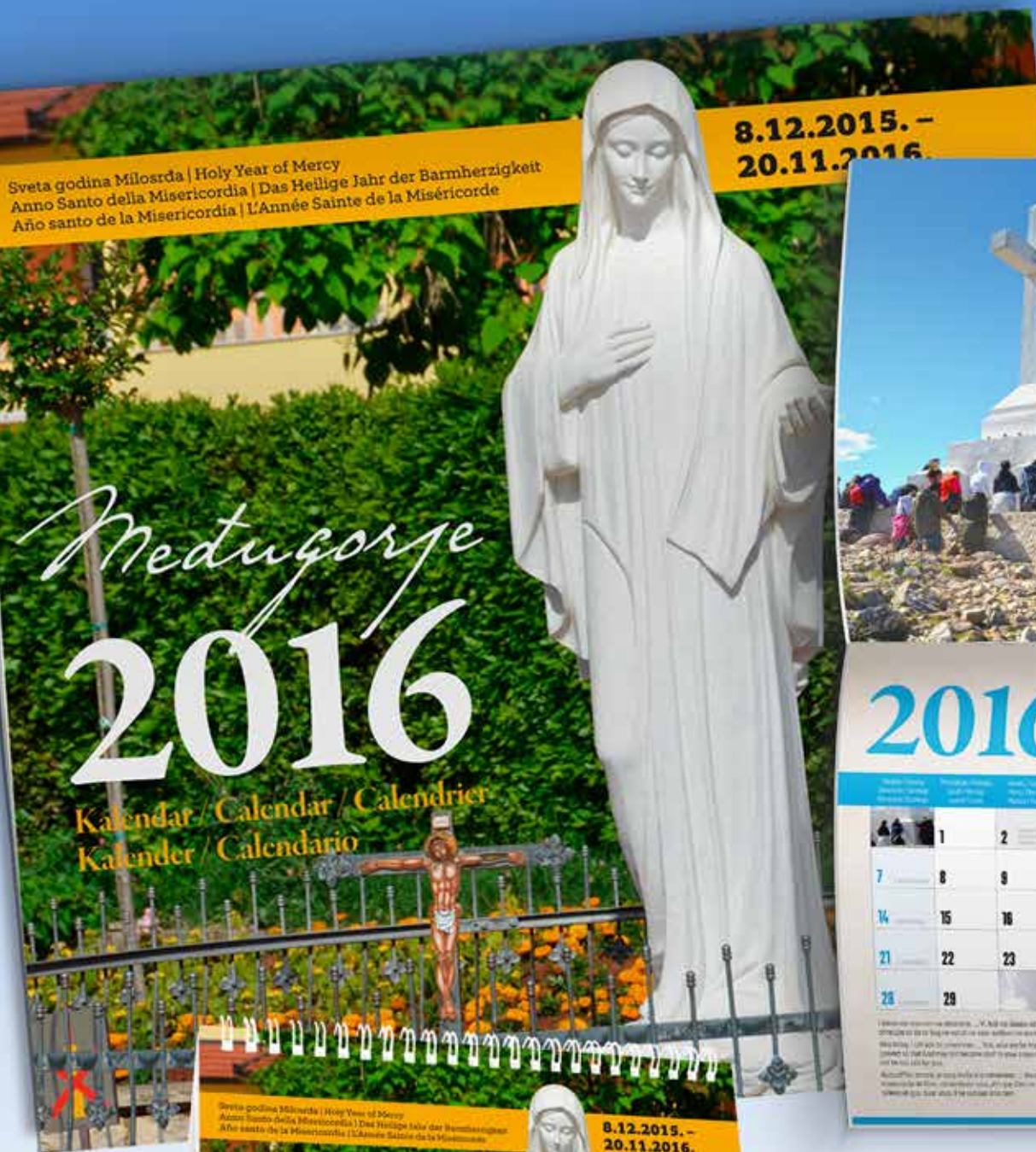
Rim 3,21-30a; Ps 130,1-6b; Lk 11,47-54

(Hrvatski institut za liturgijski pastoral)

Kalendare za 2016. godinu

možete naći u Suvenirnici Informativnog centra
MIR Medjugorje.

Zidni kalendar

Stolni kalendar

MIR
 MEDUGORJE
www.emedjugorje.com

